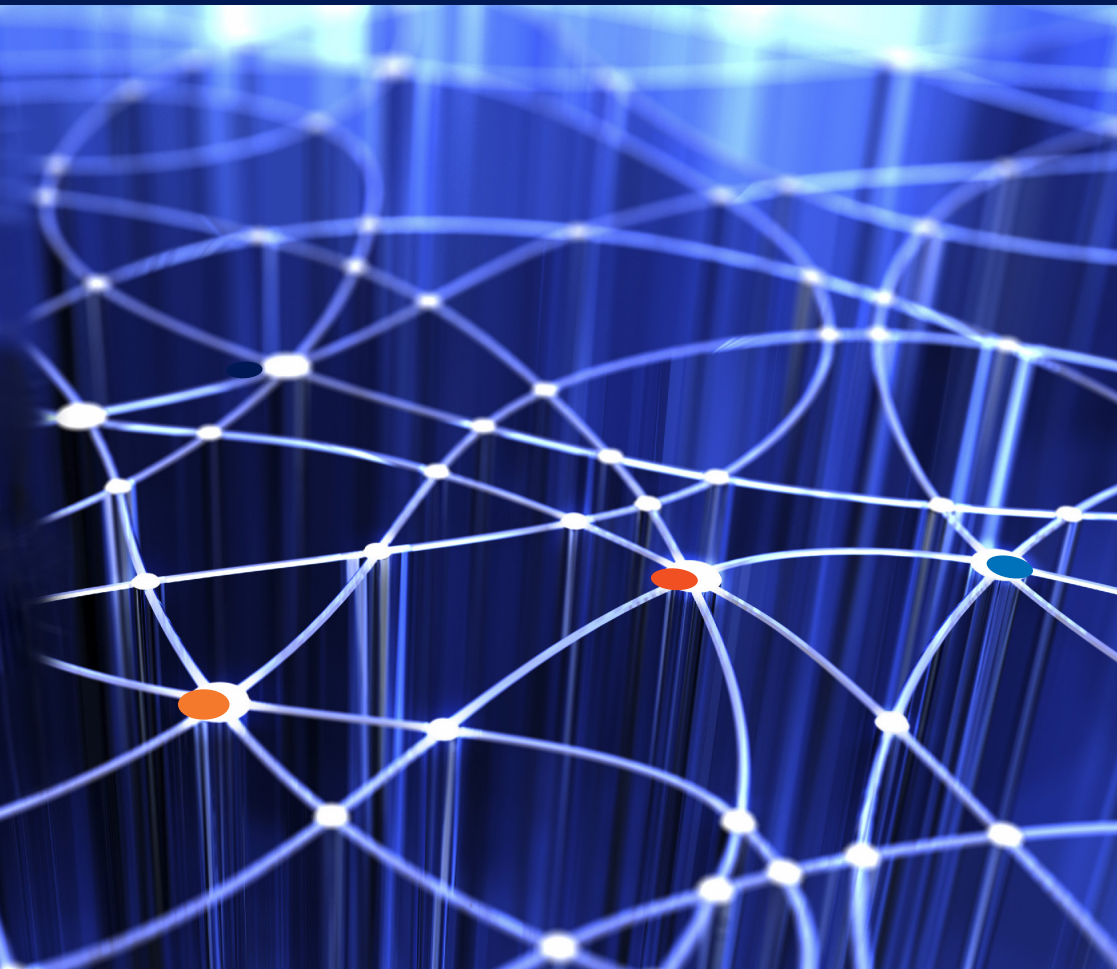

Matti Vuorensyrjä ja Leena Ranta

Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarviointi

POLIISIN
PERUSTUTKINTOKOULUTUKSEN
VAIKUTTAVUUSARVIOINTI

Vuosina 2010–2011 valmistuneiden
poliisien työllisyys ja arviot koulutuksen
työelämävastaavuudesta

Matti Vuorensyrjä ja Leena Ranta

Poliisiammattikorkeakoulu
Tampere, 2013

Matti Vuorensyrjä ja Leena Ranta
POLIISIN PERUSTUTKINTOKOULUTUKSEN
VAIKUTTAVUUSARVIOINTI

Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 106

ISBN: 978-951-815-251-7 (painettu)

ISBN: 978-951-815-252-4 (pdf)

ISSN: 1797-5743

Kannet: Mainoscraft Oy

Taitto: Johanna Lähti - Poliisiammattikorkeakoulu

Paino: Tampereen Yliopistopaino Oy - Juvenes Print

Tampere 2013

ALUKSI

Tässä arviointitutkimuksessa tarkastellaan vuosina 2010–2011 valmistuneiden poliisien työllistymistä poliisin ammattitehtäviin ja poliisikoulutuksen työelämävastaavuutta. Saavatko valmistuneet poliisit koulutustaan vastaavaa työtä? Onko koulutuksen työelämävastaavuus hyvä, eli vastaako annettu poliisikoulutus poliisin ammatin vaatimuksia?

Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarvioinnissa pyritään jatkuvuuteen. Siksi tässä raportissa käytetään sitä välittömästi edeltäneen raportin teksti- ja rakennehajaa (Vuorensyrjä 2011). Vaikuttavuusarviointi nykymuodossaan on alkutaipaleellaan ja järjestelmäkokonaisuus kehittyä edelleen. Tästä syystä erillinen arviointiraportti on yhä tarpeen. Arvioinnissa tehtyä kehitystyötä ja arviointitutkimuksen yksittäisiä ratkaisuja on perusteltava tarkemmin kuin vakioraportoinnissa. Jatkossa, kun järjestelmäkokonaisuus on valmis, raportoinnissa siirrytään pelkistettyyn sähköiseen vakioraportointiin.

Tavoitteiden asema on keskeinen kaikessa vaikuttavuusarvioinnissa. Tavoitteiden kuvaus perustuu tässä tutkimuksessa Poliisin koulutusstrategiaan, Poliisiammattikorkeakoulun pedagogiseen strategiaan sekä Poliisin perustutkintokoulutuksen opetussuunnitelmaan. Sen lisäksi poliisiosaamisen käytännön tavoitteita on pohdittu ja niistä on keskusteltu Poliisiammattikorkeakoulun opetus-, tutkimus- ja kehittäjähenkilöstön keskuudessa sekä yhteistyössä poliisilaitosten kanssa. Vuosina 2008–2013 tähän keskusteluun ovat osallistuneet monet eri tahot.

Keskustelun on käynnistänyt ja sitä on ylläpitänyt Poliisiammattikorkeakoulun palautejärjestelmätyöryhmän vaikuttavuustyöryhmä, Reetta Tuohi (pj.), Merja Laitinen, Jarmo Koivisto, Timo Korander ja Matti Vuorensyrjä. Tämä ryhmä, yhdessä muiden palautejärjestelmätyöryhmän jäsenten kanssa, vastasi vuoden 2011 tutkimuksessa käytetyn kyselylomakkeen rakentamisesta. Keskusteluun ovat kehitystyön eri vaiheissa osallistuneet myös työharjoittelun ohjaajat poliisilaitoksilla sekä Poliisiammattikorkeakoulussa seuraavat tiimit ja ryhmät: työssäoppimistiimi, laaturyhmä, viestintätiimi, liikennetiimi, valintayksikkö, koulutuksen johtoryhmä (KOJO) ja opetussuunnitelmien kehittämisryhmä. Nyt julkaistavan uuden tutkimuksen kehittämistyössä ovat olleet mukana Pasanet (Lingsoft: kyselylomakkeen ruotsinnot), Jarmo Koivisto, Maritta Salminen, Ritva Lyytinen, Sari Laitinen, Maija Paulanieniemi, Aatos Juurijoki, Petri Alkiora, Tuire Salmi-Hiltunen, Matti Hänti, Matti Luoma, Merja Laitinen ja Antti Aaltokallio. Jarmo Koiviston panos on ollut erityisen merkittävä.

Kiitos kaikille, jotka ovat olleet mukana.

Tekijät

TIIVISTELMÄ

Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarvioinnin tavoitteena oli tutkia poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuutta vuosina 2010–2011 valmistuneiden poliisien aineistossa. Aineisto kerättiin kyselynä, joka toteutettiin lokakuussa 2012. Tutkimus on jatkoa kaksi vuotta sitten julkaistulle vastaavalle poikkileikkaustutkimukselle, jossa toinen tämän tutkimuksen tekijöistä oli mukana. Osassa analyyseista nämä kaksi aineistoa voitiin yhdistää toisiinsa.

Tutkimuksen otoksessa oli 241 poliisia, joka on noin puolet vuosina 2010–2011 valmistuneista poliiseista. Vastausprosentti oli 50 % (N=120). Poliisiammattikorkeakoulusta valmistuneet ruotsinkieliset poliisit osallistuvat tutkimukseen nyt ensimmäisen kerran. Kyselyaineiston edustavuus on kohtuullisen hyvä.

Arvioimme tässä tutkimuksessa kahta poliisin perustutkintokoulutuksen keskeistä pitkän aikavälin hyötyvaikutusta: 1) valmistuneiden poliisien työllistymistä poliisin tehtäviin ja 2) poliisikoulutuksen antaman poliisiosaamisen työelämävastaavuutta.

Kyselylomake koostui seuraavien aihealueiden kysymyksistä:

- poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin hakeutumisen motiivit
- valmistuneiden poliisien työmarkkina-asema
- valmistuneiden poliisien henkilökohtaiset valmiudet poliisin ammattiin sekä yleinen poliisiosaaminen
- eriytynyt poliisiosaaminen:
  - kenttätoiminta (valvonta- ja hälytystehtävät)
  - liikennevalvonta
  - tutkinta
- valmistuneen poliisin henkilökohtaiset pitkän aikavälin uranäkymät ja uratoiveet.

Tulokset vastasivat läheisesti aiempien vastaavien tutkimusten tuloksia. Perustutkintokoulutuksen keskeisiä vahvuuksia tämän tutkimuksen perusteella ovat:

- peruspoliisiosaaminen
- poliisin tietojärjestelmien ja rekisterien käyttö
- voimankäyttökoulutus
- rikosoikeus
- valmius poliisitehtäviin ja motivaatio poliisin ammattiin.

Valmistuneet poliisit arvostivat erityisesti käytännön harjoittelua sekä harjoittelujaksoja poliisilaitoksilla.

Valmistuneiden poliisien työllisyystilanne on heikentynyt vuosien 2010 ja 2011 aikana. Julkisen sektorin ja koko Suomen kansantalouden vaikeudet ovat vaikuttaneet myös poliisilaitosten henkilöstörekrytointeihin. Vähentyneen rekrytoinnin vuoksi valmistuneiden on ollut aiempaa vaikeampaa työllistyä poliisiin. Osa on jäänyt työttömiksi ja suuri osa on aluksi työllistynyt määräaikaisiin työsuhteisiin. Erityisesti muutamat ensimmäiset kuukaudet valmistumisen jälkeen ovat olleet tutkinnon suorittaneille vaikeita. Työllisyystilanne on kuitenkin useimpien kohdalla kääntynyt parempaan suuntaan noin vuosi tai kaksi valmistumisen jälkeen, niin että vähintään 85 % valmistuneista on työllistynyt poliisiin 1–2 vuotta valmistumisensa jälkeen.

Valmistuneet poliisit ovat silti edelleen hyvin vahvasti sitoutuneita poliisiin ammattiin ja poliisiorganisaatioon. Yhteensä 93 % kyselytutkimukseen vastanneista valitsisi toistamiseen poliisin ammatin, jos saisi tehdä ammatinvalintansa uudelleen nykyisten tietojensa ja kokemustensa valossa. Kun vastaajilta kysyttiin ammatillisesta urasta ja uratulevaisuudesta, 94 % valmistuneista näki todennäköisimpänä tulevaisuuden vaihtoehtona omalla urallaan työn poliisissa.

ABSTRACT

Evaluation of the effectiveness of police training in Finland.
The rate of employment and the practicability of the training from the point of view of the recently graduated police officers.

Report of the Police College of Finland, 2013

Matti Vuorensyrjä & Leena Ranta

The project on *Evaluation of the effectiveness of police training in Finland* aimed at the evaluation of the Diploma in Police Studies Programme with the help of a survey to the police officers who had completed their training during 2010–2011. The survey was conducted in October 2012. The study corresponds to a similar cross-section survey study published two years ago by one of the authors of the current study. In some of the analyses we were actually able to combine the two data sets.

Our sample consisted of 241 police officers, which was about half of all the officers who had graduated during 2010–2011. The response rate was 50 % (N=120). The Swedish speaking police officers participated in the study for the first time. The representativeness of the survey data was found to be fairly good.

We evaluated two, long-term target benefits of the Programme: 1) the rate of employment of the recently graduated police officers, and 2) the skills and competencies of the police officers when compared to the actual requirements of the occupation.

Specifically, the survey consisted of questions on:

- motives of the newly graduated police officers for acquiring the education and entering the occupation
- employment of the police officers
- police officers' general aptitude for police work and general policing skills
- differentiated policing skills:
  - maintaining public order and security (alarm, patrol etc. functions)
  - traffic enforcement
  - crime investigation
- the career aspirations of the police officers.

Closely corresponding to the results of earlier studies the key strengths of the Programme were found to be:

- the basic, core policing skills
- the use of police registers and information systems
- the use of force training
- criminal law
- general aptitudes for, and motivation to, the occupation.

Practical training and practical exercises, including the practical training periods within the police departments, were particularly highly valued by the graduated police officers.

Employment of the recently graduated police officers has taken a downward turn during 2010 and 2011. It appears that, because of financial difficulties of the public sector and the entire Finnish political economy, also the recruitment of new personnel by the police departments has been reduced. Consequently, it has been difficult for the recently graduated police officers to find police work. Some of them have been unemployed, and many have been employed on a temporary basis. Especially the first few months after graduation have been difficult for the new graduates. However, after a year or two, the employment situation has usually turned to the better for individual police officers, with 85 % or more of officers being employed within the police force 1–2 years after graduation.

Nevertheless, the recently graduated police officers of our survey data set are still strongly committed to the occupation of a police officer and to the police organization. A full 93 % of them would choose the occupation of a police officer, if they had the opportunity to make their occupational choices anew, with the experience they now have. When asked about their own work career in the foreseeable future, 94 % of the police officers say that they will most probably work within the police force.

SISÄLLYS

<i>Aluksi</i>	5
<i>Tiivistelmä</i>	6
<i>Abstract</i>	8
1 Johdanto	12
1.1 Tutkimuksen tausta ja tavoitteet.....	12
1.2 Poliisikoulutus.....	18
1.3 Vaikuttavuus.....	20
1.4 Tutkimuskysymykset	32
2 Aineistot ja menetelmät	33
2.1 Tutkimuksen toteutus	33
2.2 Aineisto	34
2.3 Menetelmät.....	41
3 Poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin hakeutumisen motiivit .	43
3.1 Poliisin ammatin vetovoimatekijät.....	43
3.2 Vaihteleva, monipuolinen poliisityö.....	45
3.3 Motivaatiofaktorit	48
4 Valmistuneiden poliisien työmarkkina-asema	54
4.1 Työtilanne heti koulutuksen jälkeen ja kyselytutkimuksen toteuttamisajankohtana	54
4.2 Valmistuneiden poliisien työllisyys ja työttömyys 2009–2013.....	58
5 Henkilökohtaiset valmiudet ja poliisin perustiedot ja -taidot	68
5.1 Tiimityöskentely, käyttäytyminen ja stressinhallinta	69
5.2 Poliisin perustiedot ja -taidot	71
6 Poliisiosaaminen: kenttätoiminta, liikennevalvonta ja tutkinta	76
6.1 Kenttätoiminta.....	76
6.2 Liikennevalvonta.....	79
6.3 Tutkinta	82
6.4 Poliisin perustutkintokoulutuksen suomen- ja ruotsinkieliset kurssit	86

7 Poliisin perustutkintokoulutuksen vahvuudet ja kehittämiskohteet	91
7.1 Vahvuudet.....	92
7.2 Kehittämiskohteet	95
8 Ammatinvalinta ja ammatillinen tulevaisuus.....	105
8.1 Ammatinvalinta.....	105
8.2 Esimiestehtävät ja erikoistuminen.....	110
9 Tutkimuksen keskeiset havainnot, päätelmät ja rajoitukset.....	115
9.1 Havainnot ja päätelmät.....	115
9.2 Rajoitukset.....	119
<i>Lähteet</i>	120
<i>Kirjallisuus</i>	120
<i>Liitteet</i>	124
Liite 1. Kyselylomake	124
Liite 2. Frågeformulär	136

1 JOHDANTO

1.1 Tutkimuksen tausta ja tavoitteet

Tutkimuksen keskeiset tavoitteet: työllistymisen ja poliisiosaamisen työelämävastaavuuden arviointi

Poliisiammattikorkeakoulu vastaa poliisiin perustutkintokoulutuksesta. Käytännössä se rekrytoi poliisihallintoon koko henkilöstön, joka toimii hallinnonalan poliisiviroissa. Poliisiammattikorkeakoulun onnistuminen omassa työssään on tärkeää, koska poliisiin perustehtävä, ”(...) oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen,¹” on yhteiskunnallisesti niin merkittävä.

Tämä tutkimus on osa Poliisiammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmää, valintajärjestelmän, opintojaksopalautejärjestelmän sekä työharjoittelu- ja kenttäjaksojen palautejärjestelmien sekä muiden palautejärjestelmien rinnalla. Tutkimuksessa arvioidaan poliisiin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuutta. Kyse on viivästetystä palautteesta eli palautteesta, jota pyydetään valmistuneilta poliiseilta noin 1–2 vuotta opintojen päättymisen jälkeen.

Tutkittavina ovat koulutuksen arvioinnin peruskysymykset. Pääsevätkö valmistuneet poliisit oman alansa töihin poliisiin perustutkinnon suorittuaan? Onko koulutuksen työelämävastaavuus hyvä: kokevatko valmistuneet poliisit, että heidän työelämävalmiutensa ja poliisiosaamisensa vastaavat käytännön poliisityön vaatimuksia valvonta- ja hälytystoiminnassa, rikostorjunnassa ja liikennevalvonnassa? Mitkä ovat poliisikoulutuksen keskeiset vahvuudet ja heikkoudet: miten valmistuneet poliisit, jotka vertaavat saamaansa koulutusta poliisityön ammatillisiin vaatimuksiin, kehittäisivät poliisikoulutusta? Minkälainen kuva työllistymisestä ja osaamisen työelämävastaavuudesta saadaan, jos arvioinnin kriteereinä käytetään vaihtoehtoisia tietolähteitä (rekisteritiedot työllistymisestä, lähiesimiesten arviot valmistuneiden poliisien osaamisesta ja osaamisen työelämävastaavuudesta)?

Näissä kysymyksissä kuvastuvat poliisikoulutuksen keskeiset tavoitteet. Tavoitteena on, että poliisikoulutuksen kysyntä ja tarjonta vastaavat mahdollisimman hyvin toisiaan: valmistuneet poliisit työllistyvät ja poliisilaitokset saavat avoimet poliisivirat täytettyä. Tavoitteena on myös, että poliisikoulutuksen sisällöt ovat kohdallaan siten, että koulutuksen tuottama osaaminen vastaa poliisityön nykyisiä vaatimuksia. Parhaassa tapauksessa koulutusjärjestelmä kykenee ennakoimaan työelämän kehitystä, jolloin koulutuksessa

1 Poliisilaki 493/1995, 1, 1§.

saatu osaaminen on ajantasaista pitkälle tulevaisuuteen. Tämä auttaa poliisilaitoksia sopeutumaan toimintaympäristön muutoksiin ja kehittämään omaa toimintaansa tulevaisuutta varten.

Tutkintokoulutuksen *vaikuttavuus* on hyvä, jos koulutus saavuttaa hyötyvaikutukset, jotka on asetettu sen tavoitteiksi. Voidaan yleisemminkin sanoa, että vaikuttavuutta arvioitaessa pyritään määrittämään ja mittaamaan, kuinka hyvin tavoitellut hyötyvaikutukset on saavutettu arvioitavassa tutkintokoulutuksessa tai muussa arvioinnin kohteeksi otetussa organisaatiossa, ohjelmassa tai projektissa. Tästä määritelmästä erillinen kysymys on, millä tavoin tavoitteet ja niiden saavuttaminen operationalisoidaan empiirisessä tutkimuksessa ja millä tavoin niitä konkreettisesti mitataan.

Tässä tutkimuksessa operationalisoinnin ja mittaamisen perusratkaisut ovat samat kuin aiemmassa poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarvioinnissa. Ajatuksena on, että 1–2 vuotta sitten valmistuneet poliisit ovat parhaassa mahdollisessa asemassa arvioimaan työllisyystilannetta ja työllistymiskokemuksia sekä sitä, vastaako poliisikoulutuksen tuottama poliisiosaaminen työn nykyisiä vaatimuksia. Heillä on välitön tuntuma poliisityön arkeen ja samalla myös oman kokemuksen kautta muodostunut selkeä kuva nykyisen poliisikoulutuksen kokonaisuudesta.

Tämä tietoperusta ei ole täydellinen. Arvioissa on subjektiivisia elementtejä. Lisäksi se perusjoukko, jonka arvioihin tämä tutkimus perustuu, on vinoutuneesti valikoitunut siinä mielessä, ettei heillä ole kokemusta poliisin urasta kokonaisuutena – esimerkiksi osaamisvaatimuksista esimiestehtävissä tai erikoistumista edellyttävissä asiantuntijatehtävissä (vaativa analyysitoiminta, vaativat tutkimus- ja kehittämistehtävät, vaativat kansainväliset tehtävät jne.). Toisaalta valmistuneiden poliisien tietoperustaa ei voida myöskään sivuuttaa poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuuden arvioinnissa. Tietoperustan täydentäminen, jota on tehty aiemmissa vaikuttavuustutkimuksissa ja jota tehdään myös tässä tutkimuksessa, on tietysti tarpeen.²

---

2 Tärkeänä esimerkkinä voidaan mainita valmistuneiden poliisien työllisyystilanne, josta Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijapalvelujen työssäoppimistiimi tuottaa kyselytutkimuksia luotettavamman, ajantasaisen tiedon (Koivisto 2013). Toisena esimerkkinä voidaan viitata esimiesten antamiin osaamisarvioihin, joiden on havaittu olevan samansuuntaisia kuin valmistuneiden poliisien omien arvioiden (Vuorensyrjä 2011). Kyselytutkimuksen kadon analyysiin on hyvät mahdollisuudet opiskelijatietojärjestelmä Primuksen avulla.

Tutkimuksen erillistavoitteet: vaikuttavuusarvioinnin vakiinnuttaminen ja kattavuus

Poliisin perustutkintokoulutuksesta valmistuneiden poliisien työmarkkina-asemaa ja tutkinnon suorittaneiden poliisiosaamista on arvioitu useissa aiemmissa tutkimuksissa (Virta & Raivola 1994; Valto 1998; Koivisto & Silvola 2000; Rajamäki 2005; Koivisto & Tuohi 2006; Luoma 2006; Immonen 2007). Tämä tutkimus jatkaa näiden arviointitutkimusten sarjaa. Tutkimuksen tärkein vertailukohta on sen välitön edeltäjä, vuonna 2011 julkaistu poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarviointi (Vuorensyrjä 2011), jossa tutkittiin vuoden 2009 loppupuolella valmistuneiden poliisien työmarkkina-asemaa ja poliisiosaamista. Tässä tutkimuksessa vuonna 2009 valmistuneiden poliisien aineistoa (N=105) täydennetään uudella, lokakuussa 2012 kerätyllä kyselytutkimusaineistolla (N=120), jonka kohdejoukkona olivat vuosina 2010 ja 2011 valmistuneet poliisit. Nämä kaksi aineistoa yhdistetään soveltuvin osin toisiinsa. Käytössä on yhteensä 225 valmistuneen poliisin arviot poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin hakeutumisen motiiveista, valmistuneiden työmarkkina-asemasta, koulutuksen antamista valmiuksista ja poliisiosaamisesta sekä valmistuneiden poliisien uratoiveista ja -näkymistä poliisihallinnossa.

Tällä tutkimuksella on ollut kaksi erillistä tavoitetta osana poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarviointia:

1. Perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarvioinnin vakiinnuttaminen siten, että arvioinnin tuloksista aletaan saada yhdenmukaista pitkän aikavälin seurantatietoa.
2. Suomenkielisen ja ruotsinkielisen perustutkintokoulutuksen arviointi yhtenäisin kriteerein.

Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuustutkimukseen kohdistuu monia eri tiedontarpeita, joten on ehkä paikallaan tarkastella hieman tarkemmin tutkimuksen painopistevalintoja.

Perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarvioinnin vakiinnuttaminen on tärkeätä juuri tällä hetkellä, kun poliisikoulutuksessa, poliisiorganisaatiossa ja myös poliisin toimintaympäristössä tapahtuu suuria ja merkittäviä muutoksia. Poliisin perustutkintokoulutus muuttuu ammattikorkeakoulututkinnoksi vuoden 2014 alusta lukien. Tutkinnon taso määritellään uudelleen siten, että poliisin perustutkinnossa esimerkiksi tiedonhankinnan, menetelmäosaamisen sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio-osaamisen valmiudet vastaavat muiden ammattikorkeakoulututkintojen tasoa Suomessa. Tutkinnon vertailtavuuden on oltava selvä myös kansainvälisiä kriteerejä ajatellen (Bolognan prosessi).

Tämän rinnalla tavoitteena on myös, että tutkinnon ytimenä säilyy hyvä työelämävastaavuus eli se vankka poliisiosaamisen käytännöllinen perusta, josta poliisin perustutkintoa on aiemmin kiitetty niin poliisihallinnon sisäisissä kuin ulkoisissakin arvioinneissa. ”Opetuksen lähtökohtana on oltava osaa-mislähtöisyys, mikä tarkoittaa tutkintojen ja opintojaksojen pohjautumista työelämästä johdettuihin tavoitteisiin. (...) Erityisen tärkeää poliisikoulutuksen laadun takaamisessa on vahvan työelämäyhteyden säilyttäminen.” (Poliisin perustutkintokoulutuksen opinto-opas ja opetussuunnitelma 2012–2013, 2012, 3). On tärkeätä seurata ja arvioida, miten näissä kahdessa tavoitteessa onnistutaan.

Samaan ajankohtaan ajoittuu Poliisiammattikorkeakoulun oma organisaatiouudistus vuoden 2013 alusta lukien sekä koko poliisihallinnon mittava rakenne- ja organisaatiouudistus PORA III vuoden 2014 alusta lukien. Poliisiammattikorkeakoulu on siirtynyt linjaorganisaatiosta prosessiorganisaatioon, jossa on kolme ydintä: opetuksen ja oppimisen prosessi, kehittämisprosessi ja tutkimusprosessi. Uusi organisaatorakenne, etenkin kehittämisprosessin määrittely osana uutta organisaatiota, antaa hyvän mahdollisuuden siihen, että koulutus-, kehittämis-, ja tutkimustoiminnan vuorovaikutus ja yhtenäisyys paranevat entisestään.

Poliisiammattikorkeakoulun kehittämistoiminta keskitetään projekteihin, mikä parantaa henkilöstön, opiskelijoiden ja ehkä myös Poliisiammattikorkeakoulun ja poliisilaitosten keskinäistä vuorovaikutusta ja yhteistyötä, kun yhteen ja samaan projektiin voi osallistua sekä opiskelijoita että henkilöstöä monista eri toiminnoista. Parhaassa tapauksessa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta on tulevaisuudessa luonteva, koko toiminnan läpäisevä osa arkista työtä niin tutkimuksessa, koulutuksessa kuin päivittäisessä poliisitoiminnassakin. Tämä on toki ollut tavoitteena jo aiemmin muun muassa Poliisiammattikorkeakoulun pedagogisessa strategiassa. Ajatus tutkivasta ja kehittävästä työotteesta on kirjattu myös Poliisin perustutkintokoulutuksen opinto-oppaaseen ja opetussuunnitelmaan 2012–2013 (2012, 2, 3–4): ”Tavoitteena on (...) edistää tutkivan oppimisen avulla ratkaisukeskeistä ja perusteluihin nojautuvaa ajattelua, oppimista ja työotetta.”

Poliisihallinnon hallintorakenneuudistuksessa (PORA III) poliisilaitosten määrä vähenee 24 poliisilaitoksesta 11 poliisilaitokseen vuoden 2014 alusta lukien. Liikkuva poliisi (LP) lakkautetaan valtakunnallisena yksikkönä, ja sen henkilöstö ja toiminnot sulautetaan poliisilaitoksiin. Ainakin osa liikkuvan poliisin koulutustehtävistä ja koulutusosaamisesta siirtyy Poliisiammattikorkeakouluun.

Yksi poliisin hallintorakenneuudistusten (PORA I, II, III) keskeisistä tavoitteista on taloudellisuuden ja tuottavuuden parantaminen poliisihallinnossa. Kustannus- ja tuottavuuspaine vaikuttaa silti tulevinakin vuosina po-

liisiin, koska paineen aiheuttava rakenteellinen syy ei ole muuttunut eikä sen ole syytä olettaa muuttuvan (Baumol & Bowen 1965/1997; 1966; Baumol 1967; Baumol, Blackman & Wolff 1985; van Reenen 1999; Baumol 2012; Vuorensyrjä 2013b). Toimintaa on kehitettävä jatkuvasti osana arkista työtä. Toiminnan on oltava tulevaisuudessa aiempaa taloudellisempaa, tehokkaampaa ja vaikuttavampaa.

On tärkeää, että poliisin perustutkintokoulutuksesta valmistuneiden poliisien työmarkkina-asemaa ja tutkinnon työelämävastaavuutta voidaan arvioida yhtenäisin kriteerein yli edellä kuvatun, merkittäviä muutoksia sisältävän ajanjakson. Erityisen tärkeää on, että tähän arviointiin sisältyy

1. indikaattoreita, joiden avulla arvioidaan peruspoliisiosaamista
2. indikaattoreita, joiden avulla arvioidaan mm. valmistuneiden poliisien tiedonhankintavalmiuksia, ongelmanratkaisukykyä ja tilastollisen rikosanalyysin valmiuksia.

Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarvioinnin laajentaminen ruotsinkieliseen perustutkintokoulutukseen, suomenkielisen perustutkintokoulutuksen lisäksi, on tärkeää sekä Poliisiammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän kattavuuden että yleisen tasa-arvotavoitteen vuoksi. Korkeakoulujen arviointineuvoston auditointiraportissa (KKA 2012) kiinnitettiin huomiota siihen, että Poliisiammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmä rajoittuu joiltakin osin vain suomenkieliseen toiminnanohjaukseen ja arviointiin.

Raportissa todettiin, että vaikka Poliisiammattikorkeakoulu on kaksikielinen oppilaitos ja vaikka yksi sen tärkeimmistä strategisista linjauksista on kansainvälisen yhteistyön kehittäminen,

”Laadunvarmistusjärjestelmä ei tue riittävästi ruotsin- ja englanninkielistä viestintää eikä strategisia linjauksia. Ruotsin- ja englanninkielisen laadunvarmistusaineiston kehittäminen lisäisi tasa-arvoa laatutyöhön osallistumisessa eri opiskelija- ja henkilöstöryhmien keskuudessa ja tukisi kansainvälistä yhteistyötä.”
(KKA 2012, 72–73.)

Tämä näkökulma haluttiin ottaa huomioon poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarvioinnissa. On kuitenkin todettava, että vaikuttavuustutkimus olisi joka tapauksessa laajentunut tällä arviointikerralla ruotsinkielisiin poliisin perustutkintokoulutuksen kursseihin. Poliisiammattikorkeakoululla on vahva tutkimusperinne poliisin henkilöstöbarometrin kaksikielisistä toteutuksista (1999, 2002, 2005, 2008, 2010, 2012; Huotari & Vuorensyrjä 2011).

Vaikuttavuusarvioinnin kehittäminen

On ehkä syytä lyhyesti keskustella myös niistä vaikuttavuusarvioinnin ratkaisuvaihtoehdoista, jotka eivät sisälly arviointitutkimuksen tämänkertaiseen toteutukseen, vaan jäävät tulevien arviointikertojen tehtäviksi. Tällä arviointikerralla tutkimuksesta on jätetty pois *lähiesimiesten arviot valmistuneiden poliisien osaamisesta*. Lähiesimiesten arvioita kysyttiin vuoden 2011 tutkimuksessa ja ne kytkettiin tutkimuksessa pareittain alaisten (valmistuneiden poliisien) omiin arvioihin.

Yksittäisissä poliisikohtaisissa arvioissa oli joitakin eroja valmistuneiden poliisien ja heidän lähiesimiestensä välillä. Pääosin he olivat kuitenkin yhtä mieltä siitä, mitkä tiedot ja taidot ovat hyviä poliisiosaamisen ja poliisikoulutuksen työelämävastaavuuden kannalta sekä mitkä tiedot ja taidot ovat puolestaan tyydyttäviä tai välttäviä. Toisin sanoen eri tietojen ja taitojen keskinäinen järjestys (”rankkeeraus”) oli kummassakin ryhmässä (valmistuneet poliisit, lähiesimiehet) hyvin samansuuntainen.

Tästä syystä päätettiin, ettei lähiesimiesten arvioita kerätä jokaisella vaikuttavuusarvioinnin toteutuskerralla. Tällä tavoin toimittaessa voidaan samalla myös säästää lähiesimiesten, käytännössä alipäällystön, työaikaa. Seuraavalla arviointikerralla lähiesimiesten arvioita on jälleen hyvä kuulla valmistuneiden poliisien omien arvioiden vertailukohtana.

Arvioinnissa ei myöskään edetty *pitkittäistutkimuksen tutkimusasetelmaan*, vaikka tätä on suunniteltu jo pitkän aikaa. Anonyymien, poikkileikkausaineistoon perustuvan arvioinnin muuttaminen pitkittäis- tai kohorttitutkimusaineistoon perustuvaksi arvioinniksi, jossa samoja poliiseja seurataan valintavaiheesta koulutukseen ja ammattivaiheeseen saakka, myöhempi ura mukaan lukien, antaisi arvokasta tietoa valintajärjestelmän, koulutuksen, työharjoittelujaksojen sekä työkokemuksen vaikutuksista valmistuneiden poliisien osaamiseen ja uramenestykseen. Arviointitutkimus kannattaa tulevaisuudessa toteuttaa niin, että se noudattaa pitkittäis- tai kohorttitutkimuksen tutkimusasetelmaa. Tässä vaiheessa kuitenkin käytännöllisiä lyhyen aikavälin kehittämistavoitteita – arviointitutkimuksen vakiinnuttamista ja sen ulottamista ruotsinkielisiin valmistuneisiin poliiseihin – pidettiin ensisijaisina, eikä liian moniin ja monimutkaisiin uudistuksiin haluttu edetä yhdellä kerralla.

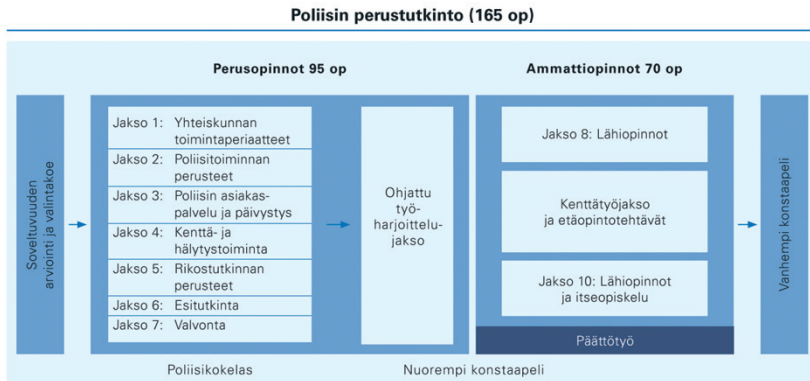
1.2 Poliisikoulutus

Poliisikoulutuksen rakenne

Poliisiammattikorkeakoulussa tällä hetkellä suoritettavat poliisialan tutkinnot ovat poliisin perustutkinto, poliisialipäällystötutkinto ja poliisipäällisyyden tutkinto. Vaikuttavuuskysely on kohdistettu poliisin perustutkinnon 1–2 vuotta sitten suorittaneille.

Poliisialan tutkintojen opetussuunnitelmat pohjautuvat Poliisiammattikorkeakoulun pedagogiseen strategiaan. Ruotsinkielinen koulutus noudattaa samaa opetussuunnitelmaa kuin suomenkielinen koulutus. Pedagogisen strategian tehtävänä on varmistaa, että poliisin koulutus täyttää sille asetetut korkeat osaamis- ja ammattitaitovaatimukset sekä eettisesti korkeatasoisen poliisityön vaatimuksen.

Poliisin perustutkinto on laajuudeltaan 165 opintopistettä. Se koostuu 95 opintopisteen laajuisista perusopinnoista ja 70 opintopisteen laajuisista ammattiopinnoista. Nämä pitävät sisällään noin 7 kuukautta kestävä ohjatun työharjoittelujakson sekä noin 7 kuukauden mittaisen kenttätöjakson. (Ks. kuvio 1.1.)

Kuvio 1.1. Poliisin perustutkinnon rakenne

Lähde: Poliisin perustutkintokoulutuksen opinto-opas ja opetussuunnitelma 2012–2013

Poliisin perustutkinto on mahdollista suorittaa noin 2,5 vuodessa. Tänä aikana opiskelija perehtyy poliisin työn eri osa-alueisiin niin teorian kuin käytännönkin tasolla. Opintoja suunniteltaessa on pidetty erityisen tärkeänä sitä, että opiskelijan on mahdollista harjoitella ja soveltaa opittuja tietoja ja taitoja käytäntöön aidossa työympäristössä ja syventää näin osaamistaan. Opiskeli-

jan oma aktiivinen osallistuminen oppimisprosessiin on merkittävässä roolissa kaikissa tutkintoon sisältyvissä opinnoissa.

Poliisin perustutkinto on rakennettu siten, että ensimmäisillä jaksoilla oppilaitoksessa opiskelija saa perustiedot poliisitoiminnasta. Näiden opintojaksojen tavoitteena on luoda perusteet ammatilliseen osaamiseen. Ohjatussa työharjoittelussa opiskelija saa harjoitella poliisityötä kokeneen poliisin ohjaamana ja tukemana.

Ammattiopintojen aikana aiemmin opiskellut poliisityön eri osa-alueet muodostavat kokonaisuuden ja mahdollistavat opiskelijalle poliisin työn itsenäisen osaamisen. Kenttätyöjaksolla opiskelija suorittaa etäopintoja, joiden avulla tutkinnon osaamistavoitteet pyritään linkittämään mahdollisimman hyvin käytännön työelämään. Jakson aikana opiskelija harjaantuu entistä syvällisemmin itsenäiseen työskentelyyn, tiedonhankintaan ja jatkuvaan itsensä kehittämiseen. Ammatillinen kehittyminen ja sosiaalistuminen poliisin ammattiin ovat olennaisia tavoitteita sekä ohjatussa työharjoittelussa että kenttätyöjaksolla.

Poliisin perustutkinnon suorittanut voi hakeutua vanhemman konstaapelin, vanhemman rikoskonstaapelin ja etsivän virkoihin sekä hätäkeskuksen päivystystehtäviin. Poliisialan jatko-opintoihin on mahdollista hakeutua työkokemusvaatimusten täytyttyä.

Koulutuksen kehittäminen

Laissa poliisikoulutuksesta (68/2005, 2 §) todetaan, että varsinaisen koulutusvastuun lisäksi Poliisiammattikorkeakoulun tehtävänä on vastata järjestämänsä koulutuksen ja muun toiminnan laatuosasta ja kehittämisestä sekä osallistua määräjain ulkopuoliseen arviointiin.

Poliisin koulutusstrategiassa 2007–2014 (2007, 5) todetaan, että poliisikoulutuksen laadun ja vaikuttavuuden arvioinnin tulee olla systemaattista ja jatkuvaa. Asiakasnäkökulmaa saadaan selvitettyä keräämällä itsearvioinnin lisäksi palautetta säännöllisesti poliisikoulutuksen asiakkailta eli opiskelijoilta ja poliisin eri yksiköiltä.

Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuustutkimus pyrkii omalta osaltaan vastaamaan kysymykseen poliisikoulutuksen laadusta ja sen kehittämisestä. Koulutuksen laatua arvioidaan ja kehitetään tämän lisäksi monin eri tavoin. Näihin kuuluvat pitkäjänteinen ja systemaattinen opetussuunnitelmatyö, opettajien ja kouluttajien virankuvaan sisältyvä koulutuksen kehittämistoiminta sekä jatkuva opintojen aikainen arviointi, joka tukeutuu poliisiohjaajien antamaan opintojaksopalautteeseen.

Yksi poliisikoulutuksen tärkeimmistä laatuksenteereistä on koulutuksen työelämävastaavuus, jota on pyritty varmistamaan monin eri keinoin. Poliisi-

ammattikorkeakoulun yhteydet poliisilaitoksiin ja poliisiin valtakunnallisiin yksiköihin ovat tiiviit ja systemaattiset aina haku- ja valintaprosessista koulutukseen, harjoittelu- ja kenttäjaksoyhteistyöhön sekä täydennyskoulutuskursien tarjontaan saakka.

Poliisiammattikorkeakoulu osallistui Korkeakoulujen arviointineuvoston (KKA) toteuttamaan ulkoiseen auditointiin loppuvuonna 2011. Auditointiraportissa todetaan, että Poliisiammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän yhtenä vahvuutena on työelämän ja koulutuksen kiinteä yhteys. Henkilökunnan systemaattinen osallistuminen työelämäkiertoon, opiskelijoiden työharjoittelu ja tiivis yhteistyö poliisihallinnon yksiköiden kanssa varmistavat ajankohtaisen työelämä tietouden siirtymisen tehokkaasti korkeakoulun toimintaan. KKA:n auditointihaastattelussa tuli ilmi, että keskustelu korkeakoulun ja työelämän edustajien välillä on vakiintunutta esimerkiksi työharjoittelukontaktien yhteydessä. (KKA 2012.)

Käynnissä olevan koulutusrakennemuutoksen myötä poliisiin tutkintokoulutus nostetaan Bologna julistuksen mukaisesti vastaamaan korkean asteen koulutusta (AMK). Tavoitteena on tutkintojen kansainvälinen ja kansallinen vertailtavuus sekä kyky vastata toimintaympäristön ja osaamistarpeiden muutoksiin entistäkin paremmin.

1.3 Vaikuttavuus

Vaikuttavuuden käsite

Spencer Zifcak (1994) on tutkinut uuden julkisjohtamisen (New Public Management, NPM) alkuvuosien hallintohistoriaa anglosaksisissa maissa. Teoksesta tekee mielenkiintoisen se, että Zifcak on kirjoittanut sen hallinnon kehittämiseen osallistuneen aikalaisen silmin ja samalla ammattitutkijana.

Zifcak (1994) toteaa, että uuden hallintokulttuurin rakennusvaiheessa hankalaa oli erityisesti hyvien tuloksellisuusindikaattorien määrittäminen (engl. performance indicators) ja että aivan erityisen vaikeaa tämä oli tuotospuolella. Prosessi-indikaattoreita oli käytettävissä runsaasti, mutta lopputuotteita ja -palveluja ei saatu mitattua tyydyttävällä tavalla.

”Good performance indicators proved hard to come by. (...) Process indicators were plentiful. But measures of final output could not easily be developed for large tracts of governmental activity.”
(Zifcak 1994, 43.)

Voidaan sanoa, että vaikuttavuus (engl. effectiveness) on saanut nykyisen merkityksensä uuden julkisjohtamisen kontekstissa, vaikka sen käsitehistoria sinänsä ulottuu ajassa paljon tätä kauemmas. Etenkin 1960-luvun arviointikirjallisuudella on ollut suuri merkitys vaikuttavuuden käsitteen kehityshistoriassa. Käsite kuitenkin yleistyi ja sai nykyisen merkityksensä vasta 1980-luvulla osana uuden julkisjohtamisen laajempaa hallintopoliittista kokonaisuutta. Tässä kontekstissa *vaikuttavuus on tuotospuolen arvonmäärittelyn käsite*. Se on yritys vastata kysymykseen tuotosten keskipitkän tai pitkän aikavälin arvosta julkisten palvelujen loppukäyttäjille silloin, kun käytössä ei ole tyydyttäviä arvopainokertoimia (yksikköhintoja) lopputuotteille tai -palveluille. (Vuorensyrjä 1998; 2011; 2013a.)

Vaikuttavuutta yhtenä tuotospuolen arvonmäärittelyn käsitteistä voidaan kuvata hallinnollisessa arviointitutkimuksessa yleisen panos-tuotosmallin avulla (engl. Input-Output -model; ks. esim. Henderson-Stewart 1990; Carter ym. 1993; Pollitt & Summa 1999; Pollitt & Mul 1999; VM 2005.) Kuvion 1.2 malli on tavanomaista yksityiskohtaisempi panos-tuotosmalli, joka suhteuttaa toisiinsa *kustannus-hyötyanalyysin*, *kustannus-vaikuttavuusanalyysin* sekä *tuottavuus-* ja *tehokkuusanalyysin* (Vuorensyrjä 1998; 2013a). Sen avulla voidaan kuvata kolmen E:n (engl. Economy, Efficiency, Effectiveness; taloudellisuus, tehokkuus, vaikuttavuus) arviointikäsitteet suhteessa toisiinsa, mutta tämän lisäksi malli auttaa ymmärtämään arviointitutkimuksen eri analyysilajien käsitteellisen sisäkkäisyyden ja niiden tärkeimmät keskinäiset erot.

Oletetaan, että arvioitava yksikkö saa ylemmän tason strategiselta toimijalta budjetin ja vaikuttavuustavoitteet. Yksikön *teknologia*, toisin sanoen *tuotantofunktio* (f), muuttaa jonkin tietyn, kiinteän ajanjakson kuluessa fyysisen panoksen panosmäärän x fyysisen tuotoksen tuotosmääräksi y . Panosvektoria voidaan merkitä termillä $X(x_1, \dots, x_r)$ ja tuotosvektoria termillä $Y(y_1, \dots, y_s)$. Koska aihetta käsitellään käsitteenmäärittelyn näkökulmasta, tässä kuvataan vain yhden tuotoksen ja yhden panoksen tapaus. Yleistäminen monen tuotoksen ja monen panoksen tapaukseen on menetelmällisesti mahdollista tarpeen mukaan sekä tehokkuusanalyysissa että kustannus-hyötyanalyysissa.

Panoshintaa merkitään termillä $w(x)$ ja tuotoshintaa termillä $p(y)$. Jos sellaisia hintoja, jotka kuvastavat kansalaisten julkisista hyödykkeistä ja palveluista saamia todellisia rajahyötyjä, ei saada suoraan markkinahintoina, vaan ne joudutaan rakentamaan ja esittämään korjattuina varjohintoina (engl. shadow prices), merkitään panoksen varjohintaa tässä termillä $c(x)$ ja tuotoksen varjohintaa termillä $b(y)$. Panosmäärän ja panoksen hinnan tulo antaa panospuolen kokonaisarvon eli *kustannukset*. Tuotosmäärän ja tuotoksen hinnan tulo antaa tuotoksen kokonaisarvon eli *hyödyt*. Vaikuttavuutta merkitään termillä z .

Voidaan määritellä seuraavat analyysi- ja arviointikäsitteet:

<i>Tuottavuus</i> on havaittu tuotos-panossuhde	y/x
<i>Tehokkuus</i> on havaitun tuotos-panossuhteen suhde optimaaliseen eli teknisesti parhaaseen mahdolliseen tuotos-panossuhteeseen	$(y/x)/(y/x)^* \leq 1$
<i>Taloudellisuus</i> on kustannusten suhde tuotomäärään	$w(x)x/y$
<i>Kustannus-vaikuttavuussuhde</i> on kustannusten suhde saavutettuun vaikuttavuuteen	$w(x)x/z$
<i>Kustannus-hyötysuhde</i> markkinahinnoin on kustannusten suhde hyötyihin, kun voidaan perustellusti käyttää markkinahintoja	$w(x)x/p(y)y$
<i>Kustannus-hyötysuhde</i> varjohinnoin on kustannusten suhde hyötyihin, kun markkinahinnat eivät anna oikeata kuvaa niistä rajahyödyistä, jotka kansalaiset saavat julkisista hyödykkeistä ja palveluista ja kun näitä hyötyjä arvioidaan esimerkiksi Willingness To Pay -kriteerin (WTP) avulla, tai jonkin muun kustannus-hyötyanalyysille ominaisen menettelyn avulla	$c(x)x/b(y)y$

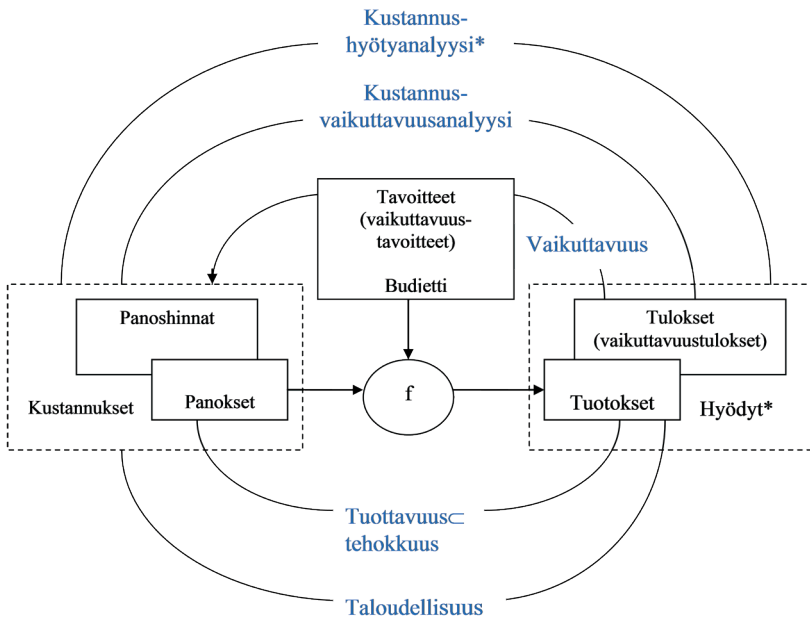
Määrittelemättä vaikuttavuutta z vielä tarkemmin, havaitaan, että se on tässä mallissa yhtäältä hyötykäsitteen ja toisaalta tuotoshintojen vastine (ks. kuvio 1.2). Vaikuttavuuden funktio on sama kuin tuotoshintojen funktio ja hyötykäsitteen funktio. Sen avulla pyritään kuvaamaan tuotosten suhteellista arvoa loppukäyttäjille ja parhaimmassa tapauksessa kokonaisuudessaan niitä keskipitkän tai pitkän aikavälin hyötyjä, joita loppukäyttäjät saavat julkisen hyödyke- tai palvelutarjonnan tuotoksista.

Vaikuttavuuden käsite kuitenkin eroaa sekä fyysisten *tuotosten* että *tuotoshintojen* ja *hyödyn* käsitteistä. Tuotomäärien mittaaminen ei riitä julkisen sektorin hyödyke- ja palvelutarjonnan arvioinnissa, eikä toisaalta tyydyttävää hintainformaatiota ole usein saatavilla edes korjattuna varjohintainformaationa. Aitoa, tyydyttävää hyötykäsitettä on näin ollen hyvin usein hyvin vaikeata – tai jopa mahdotonta – määritellä, operationalisoida ja mitata. Vaikuttavuuskäsitteen antama olennainen lisä ja käsitteellinen ero muihin tuotospuolen arvonmäärittelyksen käsitteisiin nähden on siinä, että *vaikuttavuutta arvioitaessa pyritään arvioimaan niitä tavoitteenmukaisia hyötyjä, jotka loppukäyttäjät saavat julkisen organisaation, ohjelman tai projektin tuottamista hyödykkeistä tai palveluista.*

Hallinnollisessa vaikuttavuusarvioinnissa puhutaan tuloksista (engl. outcomes), erotuksena tuotoksista. Vaikuttavuusanalyysi on menetelmällisesti suoraviivaista. Hallinnollisessa arvioinnissa käytetään muutamia yksittäisiä vaikuttavuusindikaattoreita, jotka nähdään toimintapoliittisesti tärkeiksi (poliittisesti tärkeiksi, tärkeiksi kansalaisille) ja jotka kyetään mittaamaan suhteellisen yksikäsitteisesti ja luotettavasti.

Vaativampi *tieteellinen vaikuttavuusarviointi* etenee sen sijaan itse vaikutusmekanismin yksityiskohtaiseen tutkimukseen, jossa se pyritään eristämään muista vaikutusmekanismeista, yleensä kokeellisen tai kvasikokeellisen tutkimuksen avulla. Tieteellisessä vaikuttavuusarvioinnissa kiinnitetään tästä syystä tavoiteltujen vaikutusten lisäksi huomiota myös sivuvaikutuksiin, mikä omalta osaltaan erottaa sen hallinnollisesta vaikuttavuusarvioinnista.

Sekä hallinnollisessa että tieteellisessä vaikuttavuusarvioinnissa kyse on joka tapauksessa osaoptimoinnista. Vaikuttavuusarvioinnissa ei päästä kokonaisvaltaiseen optimointiin kustannus-hyötyanalyysin tapaan, koska tuotoksia ei painoteta sellaisilla arvopainokertoimilla, jotka tekisivät niistä suhteelliselta arvoltaan yhteismitallisia muiden tuotosten ja panosten kanssa. Tästä syystä *kustannus-hyötyanalyysi on se käsitteellinen standardi, joka toimii kaikkien muiden arviointimenetelmien teoreettisena vertailukohtana ja joka auttaa ymmärtämään muiden arviointimenetelmien (ja myös kustannus-hyötyanalyysin empiiristen toteutusten) rajoitteita.*

Kuvio 1.2. Julkisen hyödyke- ja palvelutarjonnan arviointikäsitteet panos-tuotosmallissa

Lähteet: Vuorensyrjä 1998, 2013a

* Kustannus-hyötyanalyysi on mahdollinen vain, jos hyötyjä voidaan mitata sekä muihin tuotoksiin että panoksiin nähden yhteismitallisten arvopainokerrointen (tuotoshintojen) avulla.

Tässä arviointitutkimuksessa *vaikuttavuus* määritellään *tavoitteenmukaisina hyötyvaikutuksina*. Tutkimus on osa Poliisiammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän kokonaisuutta ja tässä mielessä se on luonteeltaan lähempänä hallinnollista kuin varsinaista tieteellistä vaikuttavuusarviointia. Tutkimuksessa edetään kuitenkin hallinnollista vaikuttavuusarviointia huomattavasti seikkaperäisempään vaikuttavuustavoitteiden ja -tulosten analyttiseen ja empiiriseen kuvaukseen, eivätkä arvioinnin kriteerit jää irrallisiksi vaikuttavuusindikaattoreiksi. Niille pyritään antamaan analyttisesti suhteellisen tarkka ja sisällöllisesti syvä kuvaus.

Poliisin perustutkintokoulutuksen keskeisiä tavoitteenmukaisia hyötyvaikutuksia ovat tämän arviointitutkimuksen tulkinnan mukaan yhtäältä se, että tutkinnon suorittaneet *poliisit työllistyvät oman alansa tehtäviin* ja toisaalta se, että *poliisikoulutuksen tuottaman osaamisen työelämävastaavuus on hyvä*. Tarkka raja on perusteltua, koska vaikuttavuuden arvioinnissa on tärkeätä keskittyä olennaisiin, toimintapoliittisesti keskeisiin hyötyvaikutuksiin.

Zifcak (1994) kuvaa, miten uuden julkisjohtamisen arviointikäytäntöjen alkuvaiheessa ministeriöiden ylin johto Isossa-Britanniassa sai valtavan määrän yksityiskohtaista indikaattoritietoa. Ministeriöiden ylin johto ei näyttänyt tietävän, mitä informaatiomassalla pitäisi tehdä. Ison-Britannian valtiovarainministeriön (*Treasury*) virkamies totesi tutkimushaastattelussa Zifcakille, että uudessa julkisjohtamisessa merkittävä uutuus oli se, että oli osattava keskittyä muutamiiin olennaisiin asioihin:

”(...) key targets, key objectives, key indicators. This is partly a learning process. Those that are now doing best are those that are slimming down.” (Zifcak 1994, 43.)

Poliisikoulutuksen vaikuttavuuden osatekijöitä

Poliisin perustutkintokoulutuksen keskeisiä tavoitteita kuvataan Poliisin koulutusstrategiassa 2007–2014 (2007), Poliisiammattikorkeakoulun pedagogisessa strategiassa 2011–2016 (2011) ja Poliisin perustutkintokoulutuksen opetussuunnitelmassa 2012–2013 (Poliisin perustutkintokoulutuksen opinto-opas 2012–2013, 2012).

Poliisin koulutusstrategiassa 2007–2014 (2007, 2) kuvataan poliisikoulutuksen tavoitteita seuraavasti:

”Poliisikoulutuksen tavoitteena on turvata ja kehittää poliisin toimintakykyä. Poliisin valtakunnallinen visio³ antaa myös koulutukselle suuntaa. Vision pohjalta laaditussa poliisin valtakunnallisessa strategiassa koulutuksen tehtäväksi asetetaan tulevien tarpeiden ennakointi niin koulutettavien riittävää määrää kuin uudenlaisen ammattitaidon tarvettakin ajatellen. Poliisin yksiköiden tulee varmistaa ammattitaitoa ylläpitävä koulutus ja vahvistaa työssä oppimista tukevaa toimintakulttuuria.”

Poliisiammattikorkeakoulun pedagoginen strategia korostaa poliisityön vastuullisuutta ja poliisin ammattietiikkaa. Poliisin toimintakyvyn lisäksi myös se tapa, jolla toimivaltuuksia käytetään, on kansalaisten näkökulmasta merkittävä asia (Pedagoginen strategia 2011–2016, 2011, 3). Perustana on oikeusvaltioperiaatteen, ihmisoikeuksien ja kansalaisten perusvapauksien kunnioittaminen poliisitoiminnassa (demokraattinen poliisitoiminta; poliisitoiminnan moraalinen oikeutus eli legitimitetti, ks. esim. OSCE 2008). Yksityiskohtaisemmalla tasolla kyse on muun muassa siitä, että aina silloin, kun poliisi – virkatoimissaan ja toimivaltuuksiansa puitteissa – puuttuu kansalaisten perusoikeuksiin ja -vapauksiin, on toimivaltuuksia käytettävä vähimmän haitan ja tarkoitussidonnaisuuden periaatteita noudattaen (Pedagoginen strategia 2011–2016, 2011, 3).

Perustutkintokoulutuksen ammatilliset tavoitteet määritellään uusimman opetus suunnitelman osana seuraavasti:

”Poliisin perustutkintokoulutuksen tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää poliisin roolin valtio- ja yhteiskuntajärjestyksen sekä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäjänä. Hän kykenee suoriutumaan valvonnan, hälytystoiminnan ja rikostorjunnan tehtäväalueilla sekä huomioimaan lupahallinnon merkityksen poliisitoiminnassa. Hän tuntee myös ennalta estävän toiminnan merkityksen kaikessa poliisin toiminnassa. Hän tiedostaa asemansa poliisiorganisaation jäsenenä sekä ymmärtää poliisitoiminnan yhteiskunnallisen merkityksen.

Poliisin perustutkinnon suorittanut poliisimies on sisäistänyt poliisitoiminnan päämäärät ja eettiset periaatteet. Hänellä on ajan vaatimusten mukainen ammattitaito ja valmiudet kehittää ammattitaitoaan sekä edetä urallaan asiantuntijaksi tai esimieheksi.

---

3 ”Poliisin visio vuonna 2014 määrittelee poliisitoimen tavoitetilan, jonka mukaan Suomi on Euroopan turvallisin maa, minkä takeena on ammattitaitoinen, palvelu- luottis, luotettava, yhteistyöhakuinen ja tehokkaasti organisoitu poliisi” (Poliisin koulutusstrategia 2007–2014, 2).

Koulutuksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijan yleisiä työelämävalmiuksia, kuten oppimistaitoja, ongelmanratkaisutaitoja, vuorovaikutus- ja viestintätaitoja sekä eettisiä taitoja. Yleiset työelämävalmiudet ovat koulutuksen ydinosaaamista, joka on integroitu kaikkiin oppiaineisiin koko opintojen ajan.” (Poliisin perustutkintokoulutuksen opinto-opas 2012–2013, 2012, 5.)

Poliisiammattikorkeakoulun pedagogisen strategian oppimiskäsitys on konstruktivistinen: “Oppimisessa korostuu asian tai kokonaisuuden omakohtainen ymmärtäminen ja oppijan aktiivisuus omassa oppimisprosessissaan.” (Pedagoginen strategia 2011–2016, 2011, 4.) Osaamisesta itsestään todetaan, että “oppimistavoitteet perustuvat työelämästä tunnistettuihin osaamistarpeisiin ja ennakoivat myös tulevia osaamistarpeita.” (Pedagoginen strategia 2011–2016, 2011, 5.)

Perustutkintokoulutuksessa on varsinaisten oppiaineiden lisäksi kaksi koko koulutuksen läpäisevää integroivaa teemaa. Nämä ovat *oikeudellinen ja eettinen osaaminen* sekä *poliisin ennalta estävä toiminta*. Edelliseen kuuluvat muun muassa perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien, poliisin toimivaltajärjestelmän ja laillisuusperiaatteen sekä ennakkollisen ja jälkikäteisen oikeussuojan aiheet. Jälkimmäiseen kuuluvat muun muassa sisäisen turvallisuuden ohjelman sekä paikallisen turvallisuussuunnittelun, lähipoliisistrategian, poliisin liikenneturvallisuusstrategian ja liikenneturvallisuustyön sekä lähisuhdeväkivallan ja lastensuojelun aiheet.

Operationalisointi

Koulutuksen sisällöllisen vaikuttavuuden perusedellytys on, että tutkinnon suorittaneet sijoittuvat koulutustaan vastaaviin tehtäviin. Kyselylomakkeessa kysyttiin valmistuneiden poliisien työmarkkina-asemaa heti koulutuksen jälkeen (kurssien valmistumisajankohdat 12/2009–12/2011) sekä kyselyn vastaushetkellä (10/2012). Näitä tietoja verrataan Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijapalvelujen tuottamiin työllistymisraportteihin 1/2009–1/2013 (Koivisto 2013).

Poliisityötä, poliisin ammatillista osaamista ja poliisin perustutkintokoulutuksen oppimistavoitteita on analysoitu ja ne on pyritty kuvaamaan sarjana henkilökohtaisiin valmiuksiin ja poliisiosaamiseen kohdistuneita kysymyksiä. Henkilökohtaisista valmiuksista arvioidaan *tiimityöskentelyä* sekä *käyttäytymistä ja stressinhallintaa*.

Poliisiosaamista arvioidaan sekä yleisenä peruspoliisiosaamisena että eriytyneenä poliisiosaamisena. Yleistä poliisiosaamista ovat *poliisin ammatilliset perusvalmiudet* sekä *yleiset työelämävalmiudet*, jotka kaikkien poliisien oletetaan hallitsevan tehtävään alueesta riippumatta. Eriytyntä poliisi-

siosaamista kuvataan ja analysoidaan tehtävälueiden mukaan eli *kenttätoiminnan, liikennevalvonnan ja tutkinnan osaamisena*. Eriytyneen poliisiosaimisen käsitteellistämässä on seurattu ammattiopintojen oppiainejaotusta, joka puolestaan vastaa poliisiorganisaation toiminnallista jaotusta.

Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarviointi koostuu tässä tutkimuksessa edellä kuvattujen näkökulmien kokonaisuudesta. Vaikuttavuuden kokonaisarvioon sisältyvät osa-alueet ovat valmistuneiden poliisien:

- työmarkkina-asema
- henkilökohtaiset valmiudet
  - tiimityöskentely
  - käyttäytyminen ja stressinhallinta
- poliisiosaimisen perustiedot ja -taidot sekä yleiset työelämätaidot
- poliisiosaimisen eriytyneet tiedot ja taidot
  - kenttätoiminnassa
  - liikennevalvonnassa ja
  - tutkinnassa, joita valmistuneet poliisit saavat arvioida koulutuksen työelämävastaavuuden näkökulmasta sekä
- valmistuneiden poliisien arviot poliisikoulutuksen vahvuuksista ja kehittämiskohteista.

Lisäksi kyselytutkimukseen sisältyi kysymyksiä poliisikoulutukseen ja poliisiin ammattiin hakeutumisen motiiveista sekä henkilökohtaisista pitkän aikavälin uranäkymistä ja -toiveista. Vastajaan näkökulmasta kysely rakentui ajallisesti loogisena kysymyssarjana ja eteni koulutukseen hakeutumisen motiiveista valmistumiseen, työllistymiseen, koulutuksen antamien valmiuksien ja oman ammatillisen osaamisen arviointiin ja lopulta oman ammatillisen tulevaisuuden pohdintaan.

Tutkimuksen tuloksia verrataan aiempaan poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuustutkimukseen sekä työelämävastaavuuden tutkimukseen. Perustiedot poliisin perustutkintokoulutukseen kohdistuneista aiemmista tutkimuksista on koottu taulukkoon 1.1. Vuorensyrjän (2011, 27–30) alun perin esittämää taulukkoa täydennetään tämän tutkimuksen tiedoilla.

Taulukko 1.1. Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuustutkimuksia, työelämävästävyyden tutkimuksia ja niiden keskeisiä tuloksia

	<i>Tutkimuk- sen koh- dejoukko/ kurssit</i>	<i>Kurssien valmistu- misajan- kohdat</i>	<i>Aineistot ja menetelmät</i>	<i>Poliisin perustutkinto- koulutuksen vahvuudet</i>	<i>Poliisin perustutkinto- koulutuksen kehittämiskohteet</i>
Virta & Raivola (1994)	-	-	Yhteiskunnallista vaikuttavuutta selvittävät kyselyt (avokysymyk- simä) keskeisille sidosryhmille, mm. työharjoittelun yhdyshenki- löille ja poliisilaitosten komisa- rioille ja ylikomisarioille Sisällönanalyysi	Poliisin tietoliikennejärjestel- mät ja ATK, poliisin yhteiskun- nallisen roolin ymmärtäminen, lainsäädännön tuntemus, hyvät perustiedot tavallisimpien rikosten tunnusmerkistöistä ja nimikkeistä, kriminaaliteknii- ka ja rikosoikeus, lomakkeiden täyttäminen, voimankäyttöval- miudet, järjestyksen valvonta, päivystys ja asiakaskontaktit	Rikostutkimnan tekniikka ja taktiik- ka, kuulustelutaidot, ennalta estävä toiminta, poliisitak- tiikka
Valto (1998)	P42, P43, P44, P55, P56, P57, P58, P59	Viiväs- tettynä kyselynä kurssille P55 ja P56, joilta opiskelijat valmistui- vat 4/1998 ja 6/1998	Kyselyt poliisiopiskelijoille ja valmistuneille poliisille Strukturoitu osa ja avokysymys- ten osa Tilastollinen perusanalyysi	Poliisin tietojärjestelmät ja ATK, lainsäädäntö, voiman- käyttö, liikenne, asiakaskontak- tit, kielelliset valmiudet	Ulkomaalaiskontaktit, päivyysteh- tävät, lähipoliisitoiminta, monipar- titoiminta, rikostutkintateknikka, huumeet Opetuksen liiallinen teoreettisuus, ”harjoituksia lisäävä kautta linjan”
Koivisto & Silvola (2000)	P57A	9/1998	Ennakkokysely, kysely sekä haastattelut valmistuneille poli- isille ja työharjoittelun ohjaajille Tilastollisen perusanalyysi	Tietojärjestelmät ja ATK, lain- säädännön opetus, voimankäyt- tökoulutus, tutkintokoulutuk- sen monipuolisuus	Opetuksen teoreettisuus, liian vähän käytännön harjoituksia, oppiaineiden välinen koordinaatio, yleisaineet (muut kuin ammattiaineet)

Rajamäki (2005)	Vuosien 2003 ja 2004 aika- na perus- tutkimon suorittaneet (15 kurs- sia), joista ryväsotanta (25 %)	-	Rikostutkimnan valmiuksia koskeva kysely valmistuneille poliisille, vertailuryhmänä 30 rikostutkimnan esimiestä Tilastollinen perusanalyysi	Kriminaalitutkimus: rikos- ilmoituksen vastaanottaminen ja kirjaaminen, alustava pu- huttelu rikoksen selvittämisen kannalta Kriminaalitekniikka: kolari- paikkapiirros, tapahtumapaikan dokumentointi	Kriminaalitutkimus: rikosten selvittämisessä, kuulustelu suorituksena Kriminaalitekniikka: tapahtumapaikan tekninen tutkimus, muotojälkien esillehaku ja taltiointi
Koivisto & Tuohi (2006)	P63, P68, P74, P77, P87, P88	11/1999, 11/2000, 11/2001, 5/2002, 11/2003, 1/2004	Kysely valmistuneille poliisille ja heidän esimiehilleen Tilastollinen perusanalyysi	Tietojärjestelmät: rikosilmoitus- järjestelmän käyttäminen, poliisin tietojärjestelmien käyttäminen	Tietojärjestelmät: tietoturvan merkitys käytännön polii- sityössä, pakkokeinojen kirjaaminen
Luuoma (2006)	Vuosien 2003 ja 2004 aika- na perus- tutkimon suorittaneet (15 kurs- sia), joista ryväsotanta (25 %)	-	Liikennevalvonnan valmiuksia koskeva kysely valmistuneille poliisille, kysely lähetettiin myös 30 esimiehelle liikenneval- vonnassa Tilastollinen perusanalyysi	Tutkintokoulutuksen moni- puolisuus ja laaja-alaisuus, opettajien ja kouluttajien ammattitaito ja motivoitunei- suus, tietojärjestelmät ja ATK, voimankäyttökoulutus, rikos- oikeus, oikeustieteelliset aineet	Rikostutkimnan koulutus (sirpalei- suus), kuulustelut, esitutkimtapytä- kirjan laatiminen, psykologia, oppi- aineiden välinen koordinaatio, liian vähän käytännön harjoituksia

<p>Immonen (2007)</p>	<p>–</p>	<p>–</p>	<p>Toimintatutkimus, jossa käydettiin opintojaksovalaiteiden tuloksia, ohjattu työharjoittelujakson arviointiaineistoja, tekstiaineistoja ja haastatteluja, tavoitteena oli perustutkintokoulutuksen työelämävastaavuuden arviointi, työharjoittelujaksolle siirtyminen, ammatilliset valmiudet ja ammatikelpoisuus</p>	<p>Tutkinnon työelämävastaavuus on hyvä, se tuottaa hyvän peruspoliisiosaamisen, opetus on yleisesti ottaen korkeatasoista. Sekä opettajien että opiskelijoiden motivaatio ja valmiudet/osaaminen ovat hyviä</p> <p>Yksittäisistä oppiaineista tutkinnon vahvuuksia ovat ainakin rikosoikeus, rikosilmoitusten vastaanotto ja Patjan käyttö, poliisin rekistereiden käyttö, poliisin rekistereiden käyttö, kenttä- ja hälytystoiminnan jakson opinnot kokonaisuudessaan, liikennevalvonnan perusasiat</p>	<p>Pedagoginen strategia puuttuu</p> <p>Yksittäisistä oppiaineista kehittämisestä on amikin seuraavissa aineissa: ATK:n perusopetus, ruotsin kieli, ajotaitojen tasooerot koulutukseen tulevilla, rikostutkinta ennen teemaopetukseen siirtymistä vuonna 2006, mutta ei sen jälkeen</p>
<p>Vuorensyvä (2011)</p>	<p>P126–P129</p>	<p>7/2009–12/2009</p>	<p>Kysely valmistuneille poliiseille ja heidän esimiehilleen, poikkeusolosuhteissa</p> <p>Tilastollinen perusanalyysi</p> <p>Sisällönanalyysi</p>	<p>Valmistuneilla hyvät henkilökohtaiset valmiudet ja soveltuvuus poliisin ammattiin, etenkin vastuuntunto ja ammattillisuus</p> <p>Hyvä ja kattava peruspoliisiosaaminen</p> <p>Kenttätoiminta, valvonta- ja hälytystehtävät, voimankäyttö- koulutus, poliisin tietojärjestelmät (Patja), rikosoikeus</p>	<p>Teorian ja käytännön sulauttaminen toimii suuressa osassa tutkintoa, mutta ei kaikissa oppiaineissa</p> <p>Tutkinnon oppiaineet sisältävät laajan ja monimutkaisen kokonaisuuden, joka käsittelee oppiaineissa omaksumismahdollisuuksiin nähden suhteellisen lyhyessä ajassa. Tutkinnon asioiden merkitys osana laajempaa kokonaisuutta hahmottuu usein vasta työelämässä.</p> <p>Motivaatio liikennevalvontaan ja tutkintaan</p>

Vuorensyrjä & Ranta (tämä tutkimus)	G13, G14, G15, P131, P133, P135, P137, P139, P141	12/2009–12/2011	Kysely 1–2 vuotta sitten valmistuneille poliisille, poikkileikkausaineisto Tilastollinen perusanalyysi Sisällönanalyysi	Valmistuneiden poliisien ammatti- ja urasitoutuneisuus on erittäin vahva, työllistymisvaikeuksista huolimatta Peruspoliisiosaaminen, jonka Poliisiammattikorkeakoulusta saa, on pakettina hyvä ja kattava Poliisikoulutuksen keskeinen pedagoginen vahvuus on, että se sisältää käytännön harjoittelua yhtiäältä lähiopintojaksoilla ja toisaalta työharjoittelu- ja kenttäjaksoilla Yksittäisistä oppiaineista erityisen hyviä työelämävästäävuuden näkökulmasta ovat voimankäyttökoulutus, kenttätoiminnan koulutus yleisesti, poliisin tietojärjestelmien koulutus (Patja), rikosoikeuden koulutus, laimsäädännön koulutus yleisesti sekä liikennevalvonnan perusteiden koulutus	Valmistuneiden poliisien työllisyystilanne on heikentynyt vuoden 2009 puolivälistä vuoden 2011 loppuun kuluneella ajanjaksolla. Etenkin työllistyminen heti tutkimon jälkeen on heikentynyt. Ongelmia aiheuttaa erityisesti pitkittynyt työttömyys. Poliisikoulutettua työvoimaa voidaan menettää pysyvästi poliisin ammatillisesta työvoimatarjonnasta, jos työttömyysjaksot pitkittyvät. Esitutkimman ja rikostutkimntaprosessin kokonaisuuden merkitys ei näytä jäsentyvän kunnolla vielä opiskeluaikana. Koulutuksen olisi sisällettävä konkreettisia, alusta loppuun tehtäviä tavallisten juttujen harjoituskokonaisuuksia, jotta kokonaisuus hahmotuisi opiskelijoille selkeämmin. Osa opiskelijoista toivoo tutkintoon lisää liikennevalvonnan teknisten välien koulutusta. Myös ajo-opetusta ja ajoharjoittelua on toivottu lisää.
-------------------------------------	---	-----------------	---	--	---

Lähde: Vuorensyrjä 2011

1.4 Tutkimuskysymykset

Seuraavassa kuvataan vielä tiiviisti ne kysymykset, joihin tämä tutkimus antaa vastauksen:

1. *Valmistuneiden poliisien työllisyystilanne.* Minkälainen valmistuneiden poliisien työtilanne on heti koulutuksesta valmistumisen jälkeen? Minkälainen se on 1–2 vuotta valmistumisen jälkeen eli kyselyn vastaushetkellä? Miten valmistuneiden poliisien työtilanne on kehittynyt vuosien 2009–2013 aikana?
2. *Valmistuneiden poliisien henkilökohtaiset valmiudet sekä poliisiosaamisen perustiedot ja -taidot.* Kokevatko perustutkintokoulutuksen suorittaneet poliisit, että he ovat valmiita poliisin ammattitehtäviin sekä henkilökohtaisten valmiuksiensa että poliisiosaamisen puolesta?
3. *Poliisiosaamisen työelämävastaavuus kenttätoiminnassa, liikennevalvonnassa ja tutkinnassa.* Kuinka hyvä on poliisin perustutkintokoulutuksen eri osien työelämävastaavuus valmistuneiden poliisien arvioiden mukaan? Mikä on työelämävastaavuuden taso kenttätoiminnassa, liikennevalvonnassa ja tutkinnassa, ja miten työelämävastaavuus on kehittynyt vuosina 2009–2011, kun tarkastellaan eri vuosina valmistuneiden arvioita poliisikoulutuksen työelämävastaavuudesta?
4. *Poliisikoulutuksen vahvuudet ja kehittämiskohteet.* Mitkä ovat poliisin perustutkintokoulutuksen keskeiset vahvuudet ja kehittämiskohteet valmistuneiden poliisien käsitysten mukaan?
5. *Valmistuneiden poliisien uranäkymät.* Minkälaisia ovat valmistuneiden poliisien uranäkymät esimiestyön ja erikoistumisen suhteen? Onko nais- ja miespoliisien välillä tilastollisesti merkitsevää eroa virkauran tavoitetasoissa tai niissä erikoistumisaloissa, jotka nais- ja miespoliisit kuvaavat omana uratulevaisuutenaan?
6. *Suomenkielisten ja ruotsinkielisten perustutkintokurssien vertailu.* Onko suomenkielisiltä ja ruotsinkielisiltä kurseilta valmistuneiden poliisien arvioissa tilastollisesti merkitseviä eroja, kun tarkastellaan henkilökohtaisia valmiuksia, peruspoliisiosaamista ja eriytyneen poliisiosaamisen työelämävastaavuutta?

2 AINEISTOT JA MENETELMÄT

2.1 Tutkimuksen toteutus

Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuuskysely (PPeV 2012) toteutettiin 15.10.–4.11.2012 välisenä aikana sähköisenä *Webropol*-kyselynä. Kyselylomakkeet raportoidaan kokonaisuudessaan tämän raportin liitteissä 1 (suomi) ja 2 (ruotsi). Suurin osa vastaajista vastasi sähköiseen kyselyyn, mutta henkilöille, joita ei onnistuttu tavoittamaan Primus-opiskelijatietojärjestelmän massasähköpostituksen eikä myöskään henkilökohtaisen sähköpostiviestin avulla, lähetettiin paperilomake kirjepostina.⁴ Tällaisia henkilöitä oli yhteensä 23. He olivat käytännössä työvoiman ulkopuolella joko opiskelijoina, vanhempainlomalla tai työttöminä. Niille henkilöille, joiden sähköpostiosoite Primus-opiskelijatietojärjestelmässä oli vanhentunut, lähetettiin sähköpostiviesti uuteen sähköpostiosoitteeseen, jos sellainen oli tiedossa. Tällaisia henkilöitä olivat etenkin ne, jotka toimivat hätäkeskus- tai rajavartiolaitoksen palveluksessa.

Kyselyn otokseen valittiin puolet vuosina 2010 ja 2011 valmistuneista poliisin perustutkintokoulutuksen kurseista, kuitenkin siten, että havaintomäärän riittävyden vuoksi molemmat näinä vuosina valmistuneet ruotsinkieliset kurssit valittiin mukaan. Otosta täydennettiin vielä vuoden 2009 joulukuussa valmistuneella ruotsinkielisellä kurssilla. Suomenkielisistä kurseista otokseen valittiin parittomat kurssit. Otosjoukkona olivat siten kurssit G13, G14 ja G15 sekä P131, P133, P135, P137, P139 ja P141. Valmistumisajankohdat vaihtelivat joulukuusta 2009 joulukuuhun 2011.

Näiltä kurseilta oli kyselyajankohtaan mennessä valmistunut 241 poliisia (Primus 2012), joita tavoiteltiin sähköpostin (Primuksen massapostitukset, henkilökohtaiset sähköpostiviestit) ja kirjepostitusten avulla. Heistä tavoitettiin 228 henkilöä, joista yhteensä 120 henkilöltä saatiin täytetty kyselylomake. Kyselyn vastausprosentti oli 52.6 % (120/228) tai koko otosjoukkoon suhteutettuna 49.8 % (120/241).

Aineisto yhdistettiin soveltuvin osin aiempaan, vuonna 2011 kerättyyn vastaavaan vaikuttavuusarvioinnin aineistoon (PPeV 2011). Aineistojen yleispiirteet on kuvattu asetelmassa (seuraava sivu). Tarkempi kuvaus vanhasta aineistosta löytyy edellisen vaikuttavuusarvioinnin raportista (Vuorensyrjä 2011). Uusi aineisto kuvataan seuraavassa luvussa.

---

⁴ Sähköisen lomakkeen palautti 108 henkilöä (90 % vastaajista) ja paperilomakkeen palautti 12 henkilöä (10 % vastaajista).

PPeV 2011	PPeV 2012
Kohteena loppuvuoden 2009 aikana valmistuneet poliisit (7/2009–12/2009)	Kohteena vuosina 2010–2011 valmistuneet poliisit (12/2009–12/2011)
Valmistuneiden poliisien ja lähiesimiesten arviot henkilökohtaisista valmiuksista ja poliisikoulutuksen antamasta poliisiosaamisesta, ei ruotsinkielisiä kursseja	Valmistuneiden poliisien arviot henkilökohtaisista valmiuksista ja poliisikoulutuksen antamasta poliisiosaamisesta, mukana kolme ruotsinkielistä kurssia, ei lähiesimiesten arvioita
Paperilomakkeet	Sähköiset lomakkeet (<i>Webropol</i>)
Toteutus 2/2011–3/2011	Toteutus 10/2012–11/2012
Otos 165 poliisia	Otos 241 poliisia, joista yhteensä 228 poliisiin yhteystiedot saatiin selville
N=105 (63.6 %)	N=120 (49.8 % t. 52.6 %)
Vuorensyrjä 2011	Vuorensyrjä & Ranta 2013 (tämä tutkimus)

2.2 Aineisto

Kyselytutkimuksen aineisto ja otos

Kyselytutkimuksen aineistoa (PPeV 2012) ja kyselytutkimuksen kohdejoukkoa (otos) voitiin verrata toisiinsa tarkastelemalla viittä eri taustamuuttujaa. Otoksesta tiedettiin rekisteritietojen perusteella sen kurssijakauma, sukupuoli-, ikä- ja kielijakauma (kuinka moni valmistuneista poliiseista oli opiskellut suomenkielisellä ja kuinka moni ruotsinkielisellä kurssilla) sekä valmistuneiden poliisien työllisyystilanne kyselyn vastausajankohtana eli lokakuussa 2012. Jälkimmäinen tieto saatiin Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijapalvelujen työllistymisseurannan raportista 10/2012, joka puolestaan perustuu rekisteritietoihin (Primus, Palkeet) (Koivisto 2013).

Kurssikohtainen vastausprosentti vaihteli 29 % ja 70 % välillä. Eniten keskimääräisestä vastausprosentista poikkesivat kooltaan pienimmät kurssit. Kurssikohtaisessa vertailussa on suurta epävarmuutta, koska vastaajamäärä jäi muutamilla kursseilla niin pieneksi. Tässä tutkimuksessa aineistoa analysoidaan kurssikohtaisesti vain muutaman yksittäisen tutkimuskysymyksen yhteydessä, ja näissäkin analyyseissa tutkitaan kyselytutkimusaineiston rinnalla myös muuta, täydentävää aineistoa. Lisäksi joissakin analyyseissa ruotsinkielisiä kursseja käsitellään yhtenä kokonaisuutena. (Ks. taulukko 2.1.)

Taulukoista 2.1 ja 2.4 nähdään suomenkielisten ja ruotsinkielisten kurs-
sien vastausosuudet. Suomenkielisten kurssien vastausprosentti oli 49 %
(103/209) ja ruotsinkielisten kurssien 53 % (17/32). Tältä osin aineisto edus-
taa kohdejoukkoa verrattain hyvin.

Taulukko 2.1. Kurssijakauma

<i>Kurssi</i>	<i>PPeV 2012</i>	<i>PPeV (%)</i>	<i>Primus 2012</i>	<i>Primus (%)</i>	<i>Vastaus- prosentti</i>
G13	6	5.0 %	13	5.4 %	46.2 %
G14	4	3.4 %	9	3.7 %	44.4 %
G15	7	5.9 %	10	4.1 %	70.0 %
P131	16	13.4 %	47	19.5 %	34.0 %
P133	21	17.6 %	41	17.0 %	51.2 %
P135	21	17.6 %	38	15.8 %	55.3 %
P137	5	4.2 %	17	7.1 %	29.4 %
P139	14	11.8 %	22	9.1 %	63.6 %
P141	25	21.0 %	44	18.3 %	56.8 %
n	119	100.0 %	241	100.0 %	49.4 %
Puuttuvia tietoja	1				
N	120				

Lähteet: PPeV 2012; Laitinen 2013.

Kyselytutkimuksen sukupuoli-jakauma vastaa kohdejoukon jakaumaa niin
ikään suhteellisen hyvin. Aineiston valmistuneista poliiseista 30 % oli naisia,
kun kohdejoukossa heitä oli 27 %. Miesten ja naisten vastausprosentit olivat
47 % ja 55 %, vastaavasti. (Taulukko 2.2.)

Taulukko 2.2. Sukupuolijakauma

<i>Sukupuoli</i>	<i>PPeV 2012</i>	<i>PPeV (%)</i>	<i>Primus 2012</i>	<i>Primus (%)</i>	<i>Vastaus- prosentti</i>
Mies	83	69.7 %	175	72.6 %	47.4 %
Nainen	36	30.3 %	66	27.4 %	54.5 %
n	119		241	100.0 %	49.4 %
Puuttuvia tietoja	1				
N	120				

Lähteet: PPeV 2012; Laitinen 2013.

Aineiston ikäjakauma vastaa niin ikään kohtuullisen hyvin kohdejoukkoa. Keskimääräistä vanhemmat valmistuneet poliisit (36-vuotiaat ja sitä vanhemmat) vastasivat kyselyyn hieman muita ikäryhmiä suuremmalla todennäköisyydellä. Vastausprosenttien vaihteluväli viisivuotis-ikäryhmittäin oli 45 % – 59 %. (Taulukko 2.3.)

Taulukko 2.3. Ikäjakauma

<i>Ikä</i>	<i>PPeV 2012</i>	<i>PPeV (%)</i>	<i>Primus 2012</i>	<i>Primus (%)</i>	<i>Vastausprosentti</i>
≤ 25	26	22.0 %	58	24.1 %	44.8 %
26–30	57	48.3 %	114	47.3 %	50.0 %
31–35	18	15.3 %	40	16.6 %	45.0 %
≥ 36	17	14.4 %	29	12.0 %	58.6 %
n	118		241	100.0 %	49.0 %
Puuttuvia tietoja	2				
N	120				

Lähteet: PPeV 2012; Laitinen 2013.

Taulukko 2.4. Kurssijakauma kielen mukaan

<i>Kurssit</i>	<i>PPeV 2012</i>	<i>PPeV (%)</i>	<i>Primus 2012</i>	<i>Primus (%)</i>	<i>Vastausprosentti</i>
Ruotsinkieliset kurssit	17	14.3 %	32	13.3 %	53.1 %
Suomenkieliset kurssit	102	85.7 %	209	86.7 %	48.8 %
n	119	100.0 %	241	100.0 %	49.4 %
Puuttuvia tietoja	1				
N	120				

Lähteet: PPeV 2012; Laitinen 2013.

Suurin ero kyselytutkimusaineiston ja kohdejoukon välillä on vastausajan-kohtana työttöminä olleiden poliisien osuudessa. Työttömien vastauspro-sentti jäi suhteellisen pieneksi (25 %). Opiskelijapalvelujen lokakuun työl-listymisraportin 10/2012 (15.10.2012) mukaan tämän tutkimuksen otokseen kuuluvista valmistuneista poliiseista oli työttömänä 8.3 %. Kyselytutkimuk-sen aineistossa työttömiä oli 4.2 %.

Työttömyys oli vähenemässä kyselytutkimuksen toteuttamisajanjak-solla (15.10.–4.11.2012 välisenä ajanjaksona). Opiskelijapalvelujen marras-kuun työllistymisraportin 11/2012 (15.11.2012) mukaan työttöminä oli 7.0 % tutkimuksen kohdejoukon poliiseista, kun vastaava luku lokakuussa oli ollut 8.3 %. Jos kyselytutkimusaineiston vertailukohtana käytetään lokakuun työllistymisraporttia, työttömien vastausprosentti on edellä mainittu 25.0 %. Jos käytetään marraskuun työllistymisraporttia, se on 29.4 %. Joka tapauk-sessa työttömien vastausprosentti on selvästi alempi kuin työllisten ja muussa työmarkkina-asetmassa olevien vastausprosentti.

Kyselytutkimusaineiston ero otosta koskeviin marraskuun työllistymis-
raportin tietoihin on muutoinkin pienempi kuin ero otosta koskeviin lokakuun työllistymisraportin tietoihin. Työllisillä tämä ero on +1.9 prosenttiyksikköä (kyselytutkimusaineistossa on 1.9 prosenttiyksikköä enemmän työllisiä hen-kilöitä kuin marraskuun työllistymisraportissa), työttömillä vastaava ero on -2.8 prosenttiyksikköä ja muussa työmarkkina-asetmassa olleilla +0.9 pro-senttiyksikköä.

Taulukko 2.5. Työmarkkina-aseman mukainen jakauma

<i>Polisiin perustukinto- koulutuksen vaikuttavuusarviointi</i>	<i>n</i>	<i>(%)</i>	<i>Työllistymis-raportointi, opiskelijapalvelut 10/2012</i>	<i>n</i>	<i>(%)</i>	<i>Vastaus- prosentti</i>
Olen poliisikoulutustani vastaavassa työssä	103	85.8 %	Poliisiyöhön työllistyneet	203	83.9 %	50.7 %
Olen työttömänä	5	4.2 %	Työttömät	20	8.3 %	25.0 %
Muu työmarkkina- asema	12	10.0 %	Muu työmarkkina-asema	19	7.9 %	63.2 %
<i>n</i>	120	100.0 %		242*	100.0 %	49.6 %
Puuttuvia tietoja	0					
<i>N</i>	120					

* Opiskelijajavelujen työllistymisraportissa 10/2012 on jostakin syystä 242 valmistunutta poliisia, joiden kurssitietona on jokin tämän tutkimuksen kohdekurseista, vaikka näiltä kurseilta on muiden tietolähteiden perusteella valmistunut 241 poliisia.

Lähteet: PPeV 2012; Koivisto 2013.

Koulutus ja kokemus

Valmistuneiden poliisien peruskoulutustaso näyttää jatkuvasti kohoavan. Uudessa aineistossa (PPeV 2012) valmistuneista poliiseista noin 56 % oli peruskoulutukseltaan ylioppilaita. Vastaava osuus vanhassa aineistossa (PPeV 2011; kurssit P126–P129) oli 62 %. Uudessa aineistossa noin 26 %:lla oli toisen asteen ammatillinen tutkinto tai opistoasteen tutkinto (PPeV 2011: 25 %). Ammattikorkeakoulututkinto tai alempi korkeakoulututkinto oli noin 15 %:lla valmistuneista poliiseista (PPeV 2011: 13 %) ja loppuilla noin kolmella prosentilla (3 %) oli ylempi korkeakoulututkinto (PPeV 2011: 2 %). (Ks. taulukko 2.6.)

Taulukko 2.6. Peruskoulutus

Ylioppilastutkinto	67	55.8 %
Toisen asteen ammatillinen tutkinto	26	21.7 %
Opistoasteen tutkinto	5	4.2 %
Ammattikorkeakoulututkinto	13	10.8 %
Alempi korkeakoulututkinto/kandidaatti	5	4.2 %
Ylempi korkeakoulututkinto/maisteri	4	3.3 %
n	120	100.0 %
Puuttuvia tietoja	0	
N	120	

Lähde: PPeV 2012

Kyselytutkimukseen vastanneilla valmistuneilla poliiseilla oli poliisihallinnon työkokemusta perustutkinnosta valmistumisensa jälkeen keskimäärin noin 15.1 kuukautta. Valmistuneilta poliiseilta kysyttiin myös, millä tehtäväalueilla he olivat valmistumisensa jälkeen työskennelleet. Vaihtoehdot olivat kenttä- ja hälytystehtävät, tutkinta, liikennevalvonta ja muut tehtävät. Vastauksia tarkastellaan tässä yhteenlaskettujen tehtäväkuukausien jakauman valossa.

Tällaisessa tarkastelussa nähdään, millä tehtäväalueilla Poliisiammattikorkeakoulusta valmistuneiden poliisien työpanosta käytetään. Loka-marraskuuhun 2012 mennessä valmistuneet poliisit olivat oman raportointinsa perusteella tehneet valmistumisensa jälkeen poliisihallinnossa töitä yhteensä 1984 kuukautta. Näistä 823 kuukautta (41.5 %) oli tehty kenttä- ja hälytystehtävissä, 762 kuukautta (38.4 %) tutkinnan tehtävissä, 276 kuukautta (13.9 %) liikennevalvonnan tehtävissä ja 123 kuukautta (6.2 %) muissa tehtävissä. (Ks. taulukko 2.7.)

Taulukko 2.7. Tehtävät ensimmäisten 1–2 vuoden aikana valmistumisen jälkeen

<i>Tehtävät perustutkinnon jälkeen (kk)</i>	<i>Tehtäväkuukausia yhteensä</i>		<i>Tehtäväkuukaudet, osuus (%)</i>	
	PPeV 2011	PPeV 2012	PPeV 2011	PPeV 2012
Kenttä- ja hälytystehtävät	719	823	44.7 %	41.5 %
Tutkinta	620	762	38.5 %	38.4 %
Liikennevalvonta	210	276	13.0 %	13.9 %
Muut tehtävät	62	123	3.9 %	6.2 %
Yhteensä	1610	1984	100.0 %	100.0 %

Lähteet: PPeV 2011; PPeV 2012

Valmistuneet poliisit olivat jakautuneet suhteellisen tasaisesti yhteensä 21:lle eri poliisilaitokselle, liikkuvaan poliisiin ja Keskusrikospoliisiin (yhteensä 21 laitosta ja yksikköä, ml. HPL, LP ja KRP). Poliisiyksikkönsä ilmoittaneista valmistuneista poliiseista (n=97) 14.4 % työskenteli Helsingin poliisilaitoksella, 10.3 % Keski-Uudenmaan poliisilaitoksella ja yhteensä 10.3 % joko liikkuvassa poliisissa tai Keskusrikospoliisissa. Helsingin poliisilaitoksen osuus on vähentynyt edelliseen vaikuttavuusarviointiin nähden. Vuoden 2009 loppupuolella valmistuneiden aineistossa (PPeV 2011) 27 % poliisiyksikkönsä ilmoittaneista vastaajista työskenteli Helsingin poliisilaitoksella.

Tehtäväalue

Nykyistä pääasiallista tehtäväaluetta koskeva kysymys antaa hieman erilaisen kuvan valmistuneen poliisityövoiman käyttämisestä poliisilaitoksilla kuin taulukon 2.7 tulokset. Noin 48 % valmistuneista ilmoitti nykyiseksi pääasialliseksi tehtäväalueekseen rikostorjunnan joko lyhyt- tai pitkäkestoisessa rikostutkinnassa ja 42 % valvonta- ja hälytystehtävät. Liikennevalvonnassa työskenteli 4.9 %, kuten myös muilla tehtäväalueilla yhteensä. Tutkinnan osuus on kasvanut, ja kenttätoiminnan ja liikennevalvonnan osuus on vähentynyt, verrattuna aiemman vaikuttavuusarvioinnin (PPeV 2011) vastaavaan jakaumaan.

Taulukko 2.8. Tehtäväalue

<i>Tehtäväalue</i>	<i>PPeV 2012</i>	<i>%</i>
Valvonta- ja hälytystehtävät	43	42.2 %
Rikostorjunta	49	48.0 %
(lyhytkestoinen rikostutkinta)	(33)	(32.4 %)
(pitkäkestoinen rikostutkinta)	(16)	(15.7 %)
Liikennevalvonta	5	4.9 %
Muu tehtäväalue poliisihallinnossa	5	4.9 %
n	102	100.0 %
En tällä hetkellä työskentele poliisihallinnossa	16	
Puuttavia tietoja	2	
N	120	

Lähde: PPeV 2012

2.3 Menetelmät

Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarvioinnin vakiintuessa peruseräraportointi ja tutkimus eroavat vähitellen toisistaan. Peruseräraportoinnissa, joka on tämän raportin tehtävä, käytetään tilastollisen tutkimuksen kuvailevia menetelmiä, kuten keski- ja hajontalukuja sekä jakaumakuvaus- ja joiltakin osin analyysissä on tukeuduttu myös eksploratiiviseen faktorianalyysiin (EFA) sekä eräisiin yksinkertaisiin parametriin ja ei-parametriin testeihin. Laadullisen aineiston analyysissä on käytetty sisällönanalyysia (Krippendorff 1985).

Kun vaikuttavuusarvioinnissa aineiston koko kasvaa, myös vaativampi tilastollinen analyysi tulee mahdolliseksi. Tutkimusten yhdistetyssä aineistossa on tällä hetkellä 225 havaintoyksikköä (PPeV 2011; 2012). Tämä raportti toteutetaan kuitenkin vielä peruseräraporttina, jossa kuvataan varsin suoraviivaisesti kyselytutkimuksen keskeiset tulokset.

Tässä raportissa käytettyihin tutkimusmenetelmiin kytkeytyvät keskeiset symbolit ja lyhenteet on kuvattu taulukossa 2.9.

Taulukko 2.9. Tutkimuksessa käytetyt symbolit ja lyhenteet

n	Havaintoyksiköiden määrä analyysissä $n = N -$ puuttuvat tiedot
N	Havaintoyksiköiden määrä koko aineistossa
$\bar{x}$	Keskiarvo
md	Mediaani
s	Keskihajonta
$s^2 = VAR$	Varianssi
p	Probability, todennäköisyys tilastollisen merkitsevyyden testauksessa, $0 < p < 1$, raja-arvoina tavallisesti $p < .05$, $p < .01$, $p < .001$, esimerkiksi todennäköisyys erehtyä, kun otoksen perusteella esitetään väite, jonka mukaan perusjoukossa on kahden suhdelukuasteikollisesti mitatun ilmiön välillä lineaarista yhteisvaihtelua
α	Cronbachin alfa, skaalan reliabiliteettimitta
$\sum \lambda^2$	Eigenvalue, latentin muuttujan (faktorin) selitysvoimaa kuvaava mitta
EFA	Eksploratiivinen faktorianalyysi
M	Latentti muuttuja (faktori) motivaatiomittarissa
h^2	Kommunaliteetti
KMO	Kaiserin, Meyerin ja Olkinin otostestisuure
$Bartlett$	Bartlettin testisuure korrelaatiomatriisin korrelaatiokertoimille
PAF	Principal Axis Factoring, pääakselimenetelmä, faktorointimenetelmä
$Promax$	Rotatointimenetelmä, vinorotaatio
κ	Kappa, Promax-rotatiossa faktoreiden keskinäistä korrelaatiota säätelevä mallisuure
$Varimax$	Rotatointimenetelmä, suorakulmainen rotaatio
$L\chi^2$	Likelihood ratio -testi
$E(Fr.)$	Expected frequency; frekvenssin odotusarvo ei-parametrisessä analyysissä, jossa $Fr.$ tarkoittaa havaittua frekvenssiä

3 POLIISIKOULUTUKSEEN JA POLIISIN AMMATTIIN HAKEUTUMISEN MOTIIVIT

3.1 Poliisin ammatin vetovoimatekijät

Vaikuttavuuskysely on pyritty rakentamaan sillä tavoin, että kysymyssarja on vastaajan näkökulmasta ajallisesti looginen. Se etenee koulutukseen ja ammattiin hakeutumisen motiiveista valmistumiseen, työllistymiseen, koulutuksen antamien valmiuksien ja oman ammatillisen osaamisen arviointiin sekä omien uranäkymien pohdintaan. Koulutukseen ja ammattiin hakeutumisen motiivien tutkimus on tässä kokonaisuudessa tärkeä osa. Se on myös itsessään kiinnostava tutkimuskohde, koska sitä on tutkittu ainakin vielä toistaiseksi suhteellisen vähän. Ammattikohtaista tutkimusta ylipäättään on tehty hyvin vähän positiivisen psykologian eli työn ja ammatin myönteisten puolien näkökulmasta. Työn taloustieteen, työn psykologian ja organisaatio-psykologian tutkimus on keskittynyt eri ammattien rasitustekijöiden tutkimukseen (stressitekijät, loppuun palaminen) ja toisaalta kaikille ammattiteille yhteisten tekijöiden tutkimukseen (käsitys homogeenisestä työstä ja inhimillisestä pääomasta). (Hakanen 2004; Vuorensyrjä 2011, 2013b.)

Motiiveja on tutkittu jonkin verran poliisin perustutkintokoulutuksen aiemmissa vaikuttavuustutkimuksissa ja niiden perusteella myös Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijabarometrissa. Motiivimittarin kehittäminen on edelleen kesken, koska mittarin faktorirakennetta ei tunneta tarkkaan, vaan sitä ja motiivimittarin keskeisiä indikaattoreita kehitetään edelleen.

Motiivimittarin kehittäminen alkoi edellisessä poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuustutkimuksessa (Vuorensyrjä 2011), jossa motiivimittari ja sen faktorirakenne raportoitiin kokonaisuudessaan. Koska faktorirakenne hahmottui neljäksi sisällöllisesti mielekkääksi latentiksi ulottuvuudeksi, mittariin tehtiin tätä tutkimusta varten vain muutamia yksittäisiä muutoksia. Etenkin mittarin kaksi sisällöllistä motivaatiulottuvuutta toimivat edellisessä tutkimuksessa hyvin.

Poliisin ammatissa nähdään myönteisenä sen monipuolisuus ja vaihtelevuus. Ammatti on toiminnallinen ja siinä on liikkuvuutta siinä mielessä, että se ei ole sidottu toimistoon tai muuhun työpaikkaan. Poliisin ammattia pidetään hyvänä myös siksi, että siinä voi käytännössä auttaa muita ihmisiä ja toimia ihmisten keskuudessa, olla päivittäin inhimillisessä vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Työn tulokset ovat konkreettisia ja ne voi nähdä työssä saman tien (ks. luku 8.1). Nämä tekijät on havaittu tärkeiksi myös aiemmissa poliisin ammatin vetovoimatekijöihin kohdistuneissa tutkimuksissa (ks. esim. Kop ym. 1999; Koivisto & Silvola 2000; Buker & Wiecko 2007; Wu ym. 2009; White ym. 2010; Vuorensyrjä 2011; Gillet ym. 2012; Oberfield 2012). Ne sisältyivät

myös Poliisiammattikorkeakoulun valintayksikössä aiemmin toimineen psykologi Piritta Nauhan arvioihin keskeisistä motivaatiotekijöistä.⁵

Kop'n ym. (1999, 331) tutkimuksessa poliisityön myönteisinä puolina on mainittu ihmisten parissa työskenteleminen ja kontaktit siviileihin (61 % tutkituista poliiseista mainitsi tämän tekijän), työn vaihtelevuus (41 %), kansalaisten auttaminen ja työn yleinen arvo kansalaisten silmissä (35 %), yhteistyö työkavereiden kanssa (28 %), työn vapaus ja samalla vastuullisuus (21 %), vuorotyö (14 %), rikollisten kiinni saaminen (11 %), jännitys ja toiminta (9 %), ulkotyö (6 %), palkka (3 %), poliisin rooli (3 %) sekä siviilien kiitollisuus (2 %). Työkavereiden ja laajemmin lähityöyhteisön työilmapiiriin (*team climate*) merkitys on havaittu tärkeiksi Suomen poliisiin kohdistuneessa tutkimuksessa (Suominen & Vuorensyrjä 2011).

Motiivimittarista löytyi edellisten lisäksi kaksi muuta latenttia muuttujaa, uramahdollisuuksien ja ulkoisten motivaatiotekijöiden faktorit. Näitä faktoreita on kehitettävä edelleen, koska näille ulottuvuuksille latautuvien indikaattorimuuttujien reliabiliteetti ja validiteetti ovat vaatimattomia. Palkkaa ja työllisyyttä koskevia kysymyksiä muutettiin jo tähän tutkimukseen, eivätkä tulokset ole tältä osin vertailukelpoisia aiempaan tutkimukseen nähden (Vuorensyrjä 2011).

Sisäiset motivaatiotekijät ovat valmistuneille poliiseille tärkeämpiä kuin ulkoiset motivaatiotekijät. Tämä havaitaan sekä motivaatioulottuvuuksien vertailun että indikaattorimuuttujien perusteella. Toisaalta on selvää, että myöskään ulkoisia motivaatiotekijöitä ei voida sivuuttaa. Ne ovat merkittäviä insentiivejä itsessään ja myös sisällöllisen motivaatiokokonaisuuden tärkeitä reunaehtoja.

Motiivitekijöistä esitettiin seuraava kysymys:⁶

”Seuraavassa pyydämme sinua pohtimaan niitä syitä, joiden vuoksi päätit aikanaan hakeutua poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin. Kuinka tärkeitä seuraavat asiat sinulle tässä suhteessa olivat?”

Vastaajia pyydettiin arvioimaan yhteensä 16:n eri asian merkitystä oman koulutus- ja ammatinvalintansa taustalla. Näitä olivat esimerkiksi ”liikkuva työ, joka ei ole sidottu toimistoon tai muuhun työpaikkaan”, ”ammatin käytännönläheisyys” ja ”halu auttaa muita ihmisiä” (ks. taulukko 3.1). Vastaus-

5 ”Vaihteleva, monipuolinen ja mielenkiintoinen työ; toiminta ihmisten kanssa/ihmisläheinen ammatti/asiakaspalvelunäkökulma; kutsumusammatti; turvallisuus-ala; liikkuvan työn mahdollisuus/työn tietynlainen fyysisyys; käytännönläheinen ammattiala; hyvät kouluttautumismahdollisuudet jatkossa; hyvät mahdollisuudet vaihtaa tehtävää organisaation sisällä; kunnioitettava yhteiskunnallinen ammatti; varma työpaikka ja säännöllinen kuukausipalkka.” (Piritta Nauha, henkilökohtainen tiedonanto 2.2.2010.)

6 Mittarin rakenneratkaisu on peräisin sosiaalialan tutkimuksessa aiemmin käytetystä motiivimittarista, ks. Vuorensyrjä 2006; ks. myös Vuorensyrjä 2011.

vaihtoehtojen asteikko oli: 1 = ei lainkaan tärkeä, 2 = ei kovinkaan tärkeä, 3 = jonkin verran tärkeä, 4 = melko tärkeä ja 5 = erittäin tärkeä. Mittarin lopussa oli edellisten lisäksi avovastauksen vaihtoehto: ”Jokin muu syy, mikä?”

3.2 Vaihteleva, monipuolinen poliisytyö

Taulukossa 3.1 ja kuviossa 3.1 kuvataan koulutukseen ja ammattiin hakeutumisen motiiveja koskeneiden kysymysten perustulokset vuoden 2012 aineistosta (PPEV 2012). Samalla uuden kyselytutkimusaineiston tuloksia verrataan aiemman kyselytutkimuksen tuloksiin siltä osin kuin kysymykset ovat säilyneet samoina ja ovat vertailukelpoisia.

Koulutuksen ja ammatin tärkein yksittäinen vetovoimatekijä on aiemman vaikuttavuusarvioinnin tapaan myös tämän tutkimuksen perusteella se, että työ on vaihtelevaa ja monipuolista, ”ei ole kahta samanlaista päivää”. Tämä ammatin myönteinen puoli oli tärkeä lähes kaikille valmistuneille poliiseille. Vuosien 2011 ja 2012 yhdistetyssä aineistossa yli 94 % valmistuneista poliiseista vastasi, että tämä oli ”melko tai erittäin tärkeä” tekijä koulutus- ja ammatinvalinnan taustalla (211/224 vastaajaa oli tätä mieltä).

Valmistuneille poliiseille tärkeitä tekijöitä olivat myös motivaatio kenttätoimintaan, ammatin käytännönläheisyys, toiminnallisuus ja liikkuvuus. Nämä tekijät latautuivat uudessa aineistossa samalle ulottuvuudelle kuin ammatin vaihtelevuus ja monipuolisuus. Aiemmassa aineistossa (PPEV 2011) ammatin vaihtelevuus ja monipuolisuus oli tätä selkeämmin koko faktori-ratkaisua läpäisevä tekijä, mutta tässä aineistossa (PPEV 2012) se latautui samalle faktorille kuin kenttätoiminta, liikkuvuus, käytännönläheisyys ja toiminnallisuus. Yhteensä 82 % valmistuneista poliiseista vastasi, että kenttätoiminnan tehtävien kiinnostavuus oli heille ”melko tai erittäin tärkeä” tekijä.

Halu auttaa muita ihmisiä (82 prosentille ”melko tai erittäin tärkeä”) ja poliisityöhön kuuluva *inhimillinen vuorovaikutus* (77 prosentille ”melko tai erittäin tärkeä”) olivat myös tärkeitä. Auttamishalun motiivitekijän keskiarvo oli tilastollisesti merkitsevällä tavalla korkeampi kuin aiemmassa tutkimuksessa. Myös ammatin toiminnallisuuden, ammatin yhteiskunnallisen arvostuksen, ammatin kutumusluonteen ja rikostutkimuksen kiinnostavuuden keskiarvo oli tilastollisesti merkitsevällä tavalla korkeampi uudessa kuin vanhassa aineistossa. Vaikka muutokset ovat tilastollisesti merkitseviä, voivat ne tietysti silti olla satunnaisia tai systemaattisinkin muutoksina vain tilapäisiä.

Havainto, jonka mukaan ulkoiset motiivitekijät (palkka ja työllisyys) eivät ole yhtä tärkeitä kuin sisäiset motivaatiotekijät (liikkuvuus ja vaihtelevuus; auttaminen ja inhimillinen vuorovaikutus ammatissa), näyttää sen sijaan vakaalta. Sama pätee uramotiiveihin (mahdollisuus kouluttautua ja edetä monipuolisesti eri tehtäviin poliisiorganisaation sisällä), joita ei subjektiivisissa arvioissa pidetä yhtä tärkeinä kuin ammatin sisällöllisiä motivaatiotekijöitä.

Ei kuitenkaan voida sanoa, että ulkoiset motivaatiotekijät tai uratekijät olisivat merkityksettömiä. *Monipuolisia mahdollisuuksia eri tehtäviin poliisiorganisaation sisällä* piti ”erittäin tai melko tärkeinä” yhteensä 61 % vastaajista, *kohtuullisen varmaa toimeentuloa/palkkaa* 55 % vastaajista ja *kohtuullisen hyviä mahdollisuuksia työllistyä/työllisyyttä* 46 % vastaajista.

Taulukko 3.1. Poliisikoulutukseen ja poliisiin ammattiin hakeutumisen motiivit

	$\bar{x}$	s	n	N	$\Delta \bar{x}^a$
Vaihteleva, monipuolinen työ, ”ei ole kahta samanlaista päivää”	4.5	0.6	119	120	0.0
Minua kiinnostivat erityisesti kenttätöiminta, hälytys- ja valvontatehtävät	4.2	0.9	118	120	+0.1
Ammatin käytännönläheisyys	4.1	0.7	119	120	+0.1
Halu auttaa muita ihmisiä	4.1	0.8	119	120	+0.3**
Sosiaalinen työ, kansalaisten keskuudessa toimiminen	4.0	0.9	119	120	+0.2
Liikkuva työ, joka ei ole sidottu toimistoon tai muuhun työpaikkaan	4.0	1.0	119	120	-0.1
Ammatin toiminnallisuus ja jännitys	3.8	1.0	119	120	+0.3*
Monipuoliset mahdollisuudet eri tehtäviin poliisiorganisaation sisällä	3.8	1.0	119	120	0.0
Poliisiin ammatti on yhteiskunnallisesti arvokas ja arvostettu	3.6	1.0	119	120	+0.3**
Kohtuullisen varma toimeentulo/palkka	3.6	1.0	119	120	n.a.
Kutsumus, olen jo pitkään tiennyt, että tämä on se ammatti, johon haluan	3.5	1.3	116	120	+0.5**
Hyvät kouluttautumismahdollisuudet jatkossa	3.2	1.0	118	120	0.0
Kohtuullisen hyvät mahdollisuudet työllistyä/työllisyys	3.2	1.1	116	120	n.a.
Opintososiaaliset edut opiskeluaikana (majoitus, ruoka jne. opiskeluaikana)	3.1	1.4	118	120	n.a.
Minua kiinnostivat erityisesti rikostutkinta ja rikosten selvittäminen	3.0	1.1	119	120	+0.4*
Oikeastaan vain ajauduin poliisikoulutukseen, minulla ei alun perin ollut vahvaa motivaatiota poliisiin ammattiin	1.5	0.9	116	120	-0.2

^a Keskiarvon muutos. PPeV 2011–PPeV 2012

*p<.05, **p<.01, ***p<.001

Lähteet: PPeV 2011, 2012

Kuvio 3.1 Poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin hakeutumisen motiivit

Lähde: PPeV 2012

3.3 Motivaatiofaktorit

Tämän tutkimuksen aineistosta löytyvät samat neljä faktoria, jotka löydettiin aiemmassakin vaikuttavuustutkimuksessa (Vuorensyrjä 2011). Osa motiivimittarin kysymyksistä on kuitenkin muuttunut näiden kahden tutkimuksen välillä ja tässä tutkimuksessa faktoriratkaisua on entisestään yksinkertaistettu. Tarkoitus on edelleen kehittää tätä mittaria myöhemmässä arviointitutkimuksessa. Motivaatioulottuvuuksien faktoriratkaisu on kuvattu taulukoissa 3.2–3.3 (PpEV 2012) ja 3.4–3.5 (yhdistetty aineisto PpEV 2011, 2012).

Koska ulkoisen motivaation kysymyksiä muutettiin edellisestä tutkimuksesta tähän tutkimukseen jonkin verran, esitetään tässä kaksi eri faktoriratkaisua, neljän faktorin ratkaisu uudelle aineistolle (PpEV 2012) ja kolmen faktorin ratkaisu yhdistetylle aineistolle (PpEV 2011, 2012). Kuten aiemmassa tutkimuksessa todettiin (Vuorensyrjä 2011), alkuperäistä faktoriratkaisua yksinkertaistetaan ja sitä kehitetään niiden indikaattorimuuttujien pohjalta, joiden validiteetit latenttien muuttujaulottuvuuksien kuvauksessa ovat parhaita. Ulottuvuudet sinänsä näyttävät olevan sisällöllisesti mielekkäitä ja myös käsitteellisesti eheitä niiden motiiviteorioiden näkökulmasta, joissa sisäiset ja ulkoiset motivaatioulottuvuudet erotetaan toisistaan.

Liikkuvuus, vaihtelu, monipuolisuus. Jo edellisessä tutkimuksessa havaittiin, että vaikka motivaatioulottuvuudet läpäisevä ammatin vaihtelevuus ja monipuolisuus on likipitään kaikille poliiseille tärkeä asia, se latautuu kuitenkin pääasiassa ensimmäiselle faktorille. Samalle faktorille latautuvat myös työn liikkuvuus ja halu työskennellä kenttätoiminnan tehtävissä. Lisäksi ammatin käytännöllisyys ja toiminnallisuus ovat lähellä tätä ulottuvuutta, mutta ne jätettiin pois faktoriratkaisun validiteetti- ja reliabiliteettikriteerien perusteella (h^2 , $\sum \lambda^2$, α , $\text{VAR}(M)$, residuaalimatriisi). Faktorimallin perusteella motivaatiomittaria on tulevaisuudessa laajennettava muiden kuin ensimmäisen faktorin ($M1$) osalta.

Uramahdollisuudet ja ulkoiset motivaatiotekijät. Valmistuneille poliiseille ovat suhteellisen tärkeitä myös uralla eteneminen ja edelleen kouluttautuminen, palkka sekä työllisyys. Vaikka uratekijät ja ulkoiset motivaatiotekijät eivät vastausten perusteella ole aivan yhtä tärkeitä kuin sisäiset motivaatiotekijät, ei niitä kannata sivuuttaa motivaatioanalyysistä. Sisäistä motivaatiota tutkineen Kenneth Thomasin (2002) mukaan sisäisten ja ulkoisten motivaatiotekijöiden keskinäinen suhde on käytännössä sellainen, että toinen näistä kahdesta motivaatiotekijöiden perusjoukosta on aina etualalla, toinen taustalla. Se, kumpi näistä ulottuvuuksista kulloinkin painottuu, vaihtelee uratilanteen mukaan. Työtä hakiessa ja työn ja työuran suuremmissa muutostilanteissa ulkoiset motivaatiotekijät ovat etualalla, sisäiset motivaatiotekijät taustalla. Vakiintuneessa työn ja työuran vaiheessa (esimerkiksi va-

kiintuneen virkasuhteen vaiheessa) sisäiset motivaatiotekijät ovat etualalla, ulkoiset motivaatiotekijät taustalla. Vuorensyrjä (2013b) on havainnut omassa vertailututkimuksessaan, että palkkatekijä on poliiseille suhteellisen tärkeä työorientaatiotekijä, mahdollisesti tärkeämpi kuin koko työssä käyvälle väestölle keskimäärin. Tämä saattaa aiheutua siitä, että miesten ja miesvaltaisen poliisialan vaihtoehtospalkka (engl. opportunity wage) on keskimäärin korkeampi kuin naisten ja muiden toimialojen vaihtoehtospalkat. Näitä motivaatiotekijöitä kannattaa seurata ja arvioida edelleen sekä työmotivaation tutkimuksessa että käytännön toimintapolitiikassa.

Inhimillinen vuorovaikutus ja auttaminen. Toisen sisällöllisesti tärkeän motiiviryhmän muodostavat poliisin ammattiin läheisesti kuuluvat inhimillinen vuorovaikutus ja auttaminen. Poliisityössä pääsee toimimaan kansalaisten keskuudessa ja auttamaan muita ihmisiä. Konkreettiset, myönteiset tulokset voi nähdä omassa työssään heti (luku 8.1). Tämä poliisiammatin ominaisuus sopii hyvin yhteen poliisikoulutuksen saaneiden henkilökohtaisten ominaisuuksien kanssa. Monet heistä raportoivat tulevansa hyvin toimeen muiden ihmisten kanssa ja pitävät ihmisten keskuudessa toimimisesta (Vuorensyrjä 2011).

Taulukko 3.2. Poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin hakeutumisen motivaatiotekijät: neljän faktorin ratkaisu, vuoden 2012 aineisto

	<i>M1</i>	<i>M2</i>	<i>M3</i>	<i>M4</i>	<i>h²</i>
Liikkuva työ, joka ei ole sidottu toimistoon tai muuhun työpaikkaan	0.795	-0.068	-0.045	-0.023	0.633
Minua kiinnostivat erityisesti kenttätoiminta, hälytys- ja valvontatehtävät	0.674	0.040	0.058	0.004	0.464
Vaihteleva, monipuolinen työ, ”ei ole kahta samanlaista päivää”	0.571	0.067	0.051	-0.055	0.313
Monipuoliset mahdollisuudet eri tehtäviin poliisiorganisaation sisällä	-0.057	0.831	0.032	-0.045	0.695
Hyvät kouluttautumismahdollisuudet jatkossa	0.095	0.741	-0.071	0.055	0.565
Sosiaalinen työ, kansalaisten keskuudessa toimiminen	0.080	0.021	0.790	0.044	0.663
Halu auttaa muita ihmisiä	-0.019	-0.059	0.542	-0.028	0.294
Kohtuullisen hyvät mahdollisuudet työllistyä/työllisyys	-0.168	0.020	0.063	0.730	0.514
Kohtuullisen varma toimeentulo/palkka	0.268	-0.023	-0.094	0.520	0.406

$\sum \lambda^2$	1.531	1.255	0.945	0.815	
α	0.701	0.753	0.609	0.515	
Var(M)	0.770	0.783	0.701	0.628	
KMO					0.583
Bartlett, p					< .001
Residuaalimatriisi, havaintoja > 0.05					1
n (listwise)					114
Puuttuvia tietoja					6
N					120

Lähde: PPeV 2012
EFA, PAF, Promax, $k = 4$.

Tässä havaitaan sama ilmiö kuin aiemmassa tutkimuksessa (Vuorensyrjä, 2011); aineistoon olisi voitu sovittaa vinokulmaisen ratkaisun lisäksi myös suorakulmainen ratkaisu, koska faktorien keskinäiset korrelaatiot olivat suhteellisen pieniä. Faktorit on nimetty taulukossa 3.3, jossa kuvataan myös faktorien keskinäiset korrelaatiot.

Taulukko 3.3. Faktorien keskinäiset korrelaatiot, vuoden 2012 aineisto

	<i>M1</i>	<i>M2</i>	<i>M3</i>	<i>M4</i>
M1: Liikkuvuus, vaihtelu, monipuolisuus	1.000			
M2: Uramahdollisuudet	-0.126	1.000		
M3: Inhimillinen vuorovaikutus ja auttaminen	0.130	-0.037	1.000	
M4: Ulkoiset motivaatiotekijät	0.290**	0.167*	0.174**	1.000

Lähde: PPeV 2012
* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Korrelaatioiden tilastolliset merkitsevyydet faktoripistemäärien keskinäisistä korrelaatioista.

Taulukko 3.4. Poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin hakeutumisen motivaatiotekijät: kolmen faktorin ratkaisu, vuosien 2011 ja 2012 yhdistetty aineisto

	<i>M1</i>	<i>M2</i>	<i>M3</i>	<i>h</i> ²
Liikkuva työ, joka ei ole sidottu toimistoon tai muuhun työpaikkaan	0.753	-0.049	-0.136	0.530
Minua kiinnostivat erityisesti kenttätoiminta, hälytys- ja valvontatehtävät	0.624	-0.061	0.063	0.412
Vaihteleva, monipuolinen työ, ”ei ole kahta samanlaista päivää”	0.548	0.141	0.112	0.377
Monipuoliset mahdollisuudet eri tehtäviin poliisiorganisaation sisällä	-0.052	0.840	-0.024	0.703
Hyvät kouluttautumismahdollisuudet jatkossa	0.049	0.694	-0.001	0.489
Halu auttaa muita ihmisiä	-0.075	-0.047	0.750	0.540
Sosiaalinen työ, kansalaisten keskuudessa toimiminen	0.083	0.024	0.726	0.567
$\sum \lambda^2$	1.274	1.216	1.125	
α	0.657	0.733	0.696	
Var(M)	0.709	0.770	0.719	
KMO				0.578
Bartlett, p				< .001
Residuaalimatriisi, havaintoja > 0.05				0
n (listwise)				219
Puuttuvia tietoja				6
N				225

Lähteet: PPeV 2012, 2011
EFA, PAF, Promax, $\kappa = 4$.

Taulukko 3.5. Faktorien keskinäiset korrelaatiot, vuosien 2012 ja 2011 yhdistetty aineisto

	<i>M1</i>	<i>M2</i>	<i>M3</i>
M1: Liikkuvuus, vaihtelu, monipuolisuus	1.000		
M2: Uramahdollisuudet	0.073	1.000	
M3: Inhimillinen vuorovaikutus ja auttaminen	0.263**	0.011	1.000

Lähteet: PPeV 2012, 2011

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$. Korrelaatioiden tilastolliset merkitsevyydet faktori-
pistemäärien keskinäisistä korrelaatioista

Yhdistettyyn aineistoon (PPeV 2011, 2012) laskettiin faktoriratkaisun mukaiset motivaatioulottuvuuksien summamuuttajat niiltä osin kuin vertailukelpoisia indikaattorimuuttujia oli käytettävissä. Taulukon 3.6 tarkastelussa hyödynnetään sitä aineiston ominaisuutta, että eri kurseilta valmistuneiden poliisien valmistumisvuodet ovat tiedossa. Yhdistetty aineisto (PPeV 2011; 2012) voidaan tämän perusteella jakaa kolmeen osaan eli vuosina 2009, 2010 ja 2011 valmistuneisiin poliiseihin. Summamuuttujien käyttö oli tässä tarkoituksenmukaisempaa kuin faktoripistemäärien käyttö, koska tällä tavoin toimittaessa saatiin yhtenäisesti määritellyllä tavalla käyttöön kaikkien kolmen eri vuoden kaikki havainnot. Faktoripistemäärien painot olisivat olleet muihin verrattuna erilaiset vuonna 2009 valmistuneille, koska yhtenäinen faktoriratkaisu yli eri vuosien ei ole mahdollinen ulkoisten motivaatiotekijöiden indikaattorimuuttujien muutoksen vuoksi.

Motivaatioulottuvuuksista tärkein on ammatin liikkuvuuden, vaihtelun ja monipuolisuuden motivaatioulottuvuus. Toiseksi tärkein on inhimillisen vuorovaikutuksen ja auttamisen ulottuvuus, jonka merkitys on kasvanut vuodesta 2009 vuoteen 2011. Muutos ei kuitenkaan ole tilastollisesti merkitsevä ($p=.054$).⁷

Taulukko 3.6. Motivaatioulottuvuuksien summamuuttajat 2009–2011

		$\bar{x}$	s	CI 95 % (l)	CI 95 % (h)	n	N
M1	2009	4.2	0.7	4.1	4.3	111	111
	2010	4.2	0.7	4.0	4.4	61	61
	2011	4.2	0.6	4.1	4.4	50	51
M2	2009	3.5	0.8	3.3	3.7	110	111
	2010	3.5	0.8	3.2	3.7	60	61
	2011	3.5	0.9	3.2	3.7	51	51
M3	2009	3.8	0.8	3.7	4.0	109	111
	2010	4.0	0.8	3.8	4.2	61	61
	2011	4.1	0.7	3.9	4.3	51	51
M4	2009	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.
	2010	3.4	0.8	3.2	3.6	59	61
	2011	3.3	0.9	3.1	3.6	51	51

Lähteet: PPeV 2012, 2011

⁷ Kaikkien motivaatioulottuvuuksien (M1, M2, M3, M4) varianssit ovat homogeenisiä eri valmistumisvuosien jakaumavertailussa.

Motiiveista voidaan kootusti todeta, että

- Poliisikoulutukseen ja poliisiin ammattiin hakeutuvien motiivulottuvuuksista on saatu validi ja suhteellisen luotettava kuva edellä kuvatun motiivimittarin avulla. Psykologi Piritta Nauhan (2010) alkuperäinen, kokemukseen perustuva kuvaus motiiveista oli kattava siinä mielessä, että valmistuneet ovat avoimeksi jätetyssä vaihtoehdossa (muut syyt) ja avovastauksissaan kuvanneet vain harvoja sellaisia ulottuvuuksia tai tekijöitä, jotka eivät olisi sisällyneet alkuperäiseen mittariin.
- Kyse näyttää olevan toisistaan erillisistä ulottuvuuksista. Ne korreloivat toistensa kanssa vain vähän ja näyttää siltä, että ne löydetään aineistosta riippumatta ja ajankohdasta toiseen.
- Sisäiset motivaatioulottuvuudet (ammatin liikkuvuus, vaihtelevuus ja monipuolisuus, sekä mahdollisuus auttaa muita ihmisiä ja toimia inhimillisessä vuorovaikutuksessa muiden kanssa) ovat tärkeämpiä kuin ulkoiset motivaatioulottuvuudet (palkka, työllisyys ja etenemismahdollisuudet poliisiuralla).
- Kuitenkin myös palkka, työllisyys ja uratekijät ovat insentiiveinä ja sisäisen motivaation reunaehtoina tärkeitä poliisissa.
- Poliisikoulutukseen ja poliisiin ammattiin hakeutumisen motivaatio on kenttäpainotteinen, kenttätehtävät koetaan motivaatiokokonaisuudessa hyvin tärkeiksi.
- Poliisiin ei ajauduta sattumalta. Vain hyvin pieni osa vastaajista katsoo, että ”oikeastaan vain ajauduin poliisikoulutukseen, minulla ei alun perin ollut vahvaa motivaatiota poliisiin ammattiin”.

4 VALMISTUNEIDEN POLIISIEN TYÖMARKKINA-ASEMA

4.1 Työtilanne heti koulutuksen jälkeen ja kyselytutkimuksen toteuttamisajankohtana

Poliisikoulutus on kyettävä mitoittamaan sillä tavoin oikein, että Poliisiammattikorkeakoulusta valmistuneet saavat töitä ja että poliisilaitoksilla ja poliisin valtakunnallisissa yksiköissä avautuvat virat kyetään täyttämään. Koulutuksen ennakoivan mitoituksen on itse asiassa onnistuttava täsmällisesti, jotta yhtäältä työttömyys ja toisaalta työvoimapula kyetään välttämään, koska koulutuksen ja ammatin keskinäinen kytkös on poliisissa niin vahva. Poliisien työllisyysmahdollisuudet poliisihallinnon ulkopuolella ovat hätäkeskus- ja rajavartiolaitosta lukuun ottamatta varsin rajalliset. Poliisilaitosten mahdollisuudet täyttää tai korvata avautuvia poliisivirkoja siviilityövoimalla ovat ehkä vielä tätäkin rajatummat.

Edellä on todettu, että valmistuneiden poliisien työllistyminen oman alansa tehtäviin on poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuuden perusedellytys. Sisällöllisillä tekijöillä – henkilökohtaisilla valmiuksilla, poliisi-osaamisen työelämävastaavuudella ja osaamisen kehittämisellä – on merkitystä vain, jos valmistuneet poliisit työllistyvät poliisin ammattiin.

Kyselytutkimuksessa selvitettiin työmarkkina-asemaa heti valmistumisen jälkeen ja myös kyselytutkimuksen vastausajankohtana eli noin 1–2 vuotta tutkinnon suorittamisen jälkeen. Vastausvaihtoehdoissa erotettiin toisistaan tavanomaiset työmarkkina-aseman vaihtoehdot (työllinen, työtön jne.) ja tämän lisäksi työllisten joukossa työllistyminen poliisihallinnon palvelukseen, turvallisuusalalle poliisihallinnon ulkopuolelle ja muihin kuin turvallisuusalan tehtäviin (muu palkkatyö). Jos vastaaja oli jäänyt työttömäksi heti tutkinnon suorittamisen jälkeen, häneltä kysyttiin työttömyysjakson kestoa kuukausina.⁸

Valmistuneiden poliisien työllisyystilanne heti tutkinnon suorittamisen jälkeen oli suhteellisen hyvä vuoden 2009 loppupuolella. Se oli hyvä sekä vuoden 2009 alun tilanteeseen verrattuna että myös sitä myöhempään kehitykseen verrattuna. Vuosien 2010 ja 2011 aikana tilanne on kehittynyt huonompaan suuntaan. Uudessa aineistossa (PPEV 2012) 40 % valmistuneista poliiseista vastasi, että pääsi poliisikoulutustaan vastaavaan työhön heti valmistuttuaan poliisin perustutkintokoulutuksesta. Sama osuus aiemmassa aineistossa (PPEV 2011) oli 78 %. Vastaavasti 48 % vastaajista raportoi, että

⁸ Kysymysten rakenne on sama kuin sosiaalialaan kohdistuneessa aiemmassa tutkimuksessa (Vuorensyrjä 2006; ks. myös Vuorensyrjä 2011).

jäi työttömäksi, kun oli valmistunut poliisikoulutuksesta (PPeV 2012). Heidän osuus aiemmassa aineistossa oli 17 % (PPeV 2011).

Kehityksen suunta on selvä, kun tarkastellaan poliisiyöhön työllistymistä heti koulutuksen jälkeen kurseittain (kuvio 4.1). Myös Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijapalvelujen tuottamista työllistymisraporteista saadaan samanlainen kuva (Koivisto 2013; ks. kuviosarja 4.5, huomaa etenkin aikasarjojen vakiotermin vähittäinen muutos kurssista P126 kurssiin P141). Opiskelijapalvelujen tuottamien työllistymisraporttien ja kyselytutkimusaineiston välillä on suurehkoja kurssikohtaisia eroja, koska ajanjaksot poliisin perustutkintokurssien valmistuspäivämääristä työllistymisraporttien laadintapäivämääriin ovat kurssikohtaisesti erilaisia. Ne vaihtelevat muutamasta päivästä noin 1½ kuukauteen (kesäaikana, työllistymisraporttien laadinnan mukaan). Tästä syystä työllistymisraporttien tietoja työtilanteesta heti tutkinon suorittamisen jälkeen ei verrata tässä kuvion 4.1 tietoihin.

Kuviosarja 4.5 oli kuitenkin mahdollista rakentaa yhdenmukaisin kriteerein, koska voitiin laskea, kuinka monta päivää kunkin työllistymisraportin julkaisuajankohtaan oli kulunut kunkin kurssin valmistumisajankohdasta. (Ks. myös kuvat 4.3 ja 4.4, jotka perustuvat laajaan ja siten myös luotettavaan, noin 800 valmistuneen poliisin työttömyystilannetietoihin; 22 viimeksi valmistunutta poliisin perustutkintokoulutuksen kurssia; Koivisto 2013.)

Kyselyajankohdan eli lokakuun 2012 työtilannetta koskevat tiedot ovat sen sijaan kyselyaineistossa ja työllistymisraporteissa kriteereiltään käytännössä samoja ja niitä on mielekäästä verrata toisiinsa. Kuvio 4.2 perustuu tällaiseen vertailuun. Siinä verrataan toisiinsa tietoja työllisten kurssikohtaisesta osuudesta lokakuussa 2012 näissä kahdessa eri aineistossa (kyselytutkimusaineisto, PPeV, 2012; työllistymisraporttien aineisto, Koivisto 2013). Ruotsinkielisiä kurseja käsitellään tässä kurssikohtaisten havaintomäärien pienuuden vuoksi yhtenä kokonaisuutena. Tulokset ovat pienimpien kurssien yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta samansuuntaisia.

Vuosina 2010–2011 valmistuneiden työmarkkina-asema (mittausajankohtana, 10/2012; PPeV 2012) oli jonkin verran heikompi kuin vuoden 2009 loppupuolella valmistuneiden asema (mittausajankohtana, 2–3/2011; PPeV 2011). Uudessa aineistossa 86 % vastasi, että oli kyselyyn vastaamisen ajankohtana poliisikoulutustaan vastaavassa työssä, kun vastaava osuus vanhassa aineistossa oli 92 %. Vastaavasti työttömänä oli 4 % vastanneista (PPeV 2012), kun vastaava osuus vanhassa aineistossa oli 3 % (PPeV 2011).

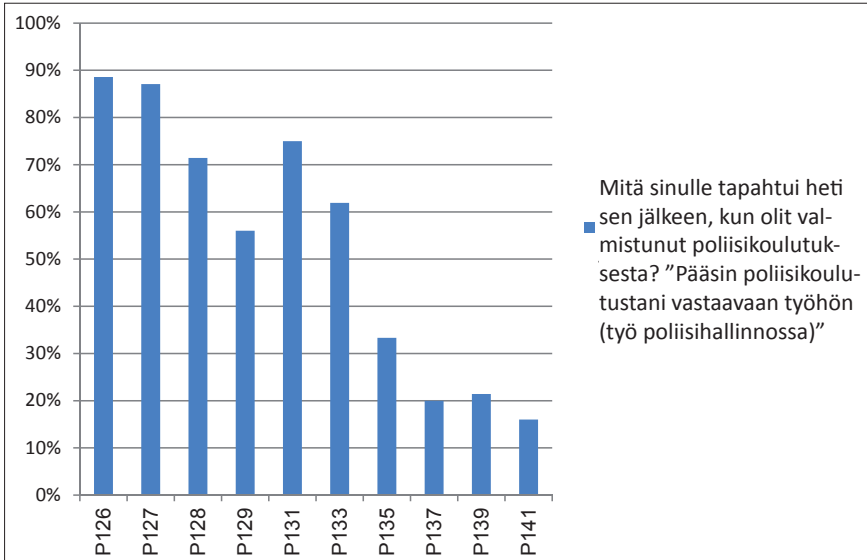
Työllistymisraporttien perustana on eri tietolähde (rekisteritiedot, Palkeet, Primus) kuin tässä kyselytutkimuksessa ja työllistymisraporttien antama kuva vastavalmistuneiden poliisien työllisyystilanteesta on varsin luotettava. Työllistymisraporttien perusteella voidaan sanoa, että vastavalmistuneiden poliisien työllisyystilanne on heikentynyt vuosien 2010 ja 2011 aikana, eten-

kin kun tarkastellaan tilannetta heti tutkinnon suorittamisen jälkeen. Muutos ei ole yhtä suuri, kun tarkastellaan työmarkkina-asemaa noin 1–2 vuotta valmistumisen jälkeen, mutta myös tässä suhteessa työllisyystilanne on heikentynyt jonkin verran.

Taulukko 4.1. Valmistuneiden poliisien työmarkkina-asema heti koulutuksen jälkeen ja kyselytutkimuksen toteuttamisajankohtana 10/2012

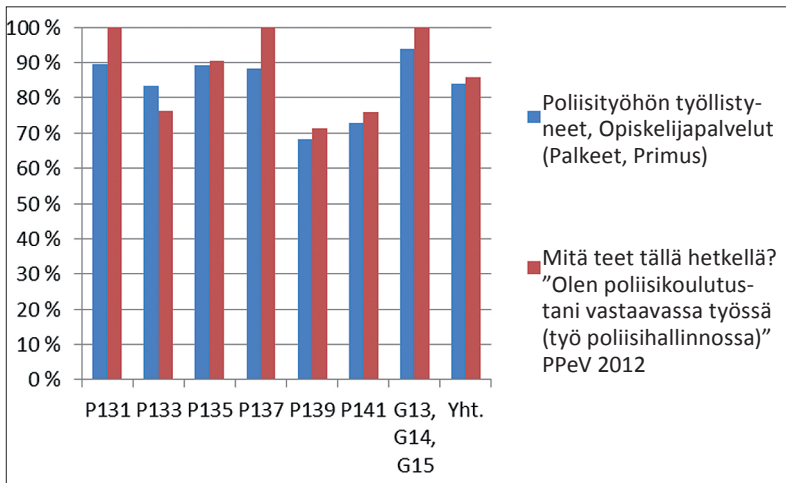
<i>Mitä sinulle tapahtui heti sen jälkeen, kun olit valmistunut poliisikoulutuksesta?</i>		<i>Mitä teet tällä hetkellä?</i>	
Pääsin poliisikoulutustani vastaavaan työhön (työ poliisihallinnossa)	40.0 %	Olen poliisikoulutustani vastaavassa työssä (työ poliisihallinnossa)	85.8 %
Pääsin turvallisuusalan työhön poliisihallinnon ulkopuolelle	2.5 %	Olen turvallisuusalan työssä poliisihallinnon ulkopuolella	0.8 %
Pääsin muuhun palkkatyöhön	9.2 %	Olen muussa palkkatyössä	7.5 %
Jäin työttömäksi	47.5 %	Olen työttömänä	4.2 %
Siirryin opiskelemaan (jatko-opintoihin, muihin opintoihin)	0.8 %	Opiskelen	0.8 %
Muu työmarkkina-asema	0.0 %	Muu työmarkkina-asema	0.8 %
Yhteensä	100.0 %	Yhteensä	100.0 %
n = N	120	n = N	120

Lähde: PPeV 2012

Kuvio 4.1. Poliisityöhön heti koulutuksen jälkeen työllistyneet valmistuneet poliisit, suomenkieliset kurssit P126–P141

Lähteet: PPeV 2011, 2012

Kuvio 4.2. Työtilanne tällä hetkellä (10/2012) vaikuttavuusarvioinnin ja opiskelijapalvelujen työllistymisraportoinnin mukaan

Lähteet: Työllistymisraportti 15.10.2012, Koivisto 2013; PPeV 2012

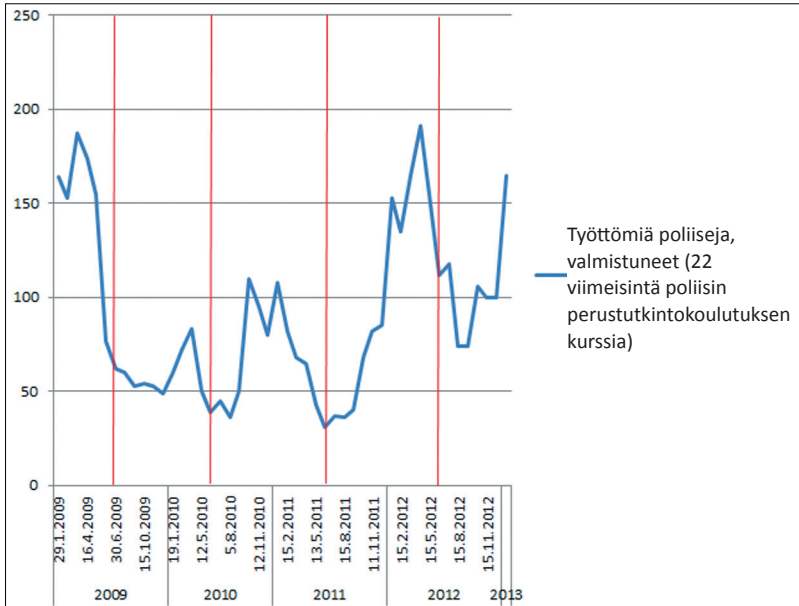
Jos henkilö raportoi, että oli jäänyt työttömäksi poliisikoulutuksesta valmistumisen jälkeen, häneltä kysyttiin myös valmistumisen jälkeisen työttömyysjakson kesto. Työttömyysjakson keskimääräinen kesto oli vuoden 2009 loppupuolella valmistuneilla 2.9 kuukautta ($s=2.8$), vuonna 2010 valmistuneilla 2.9 kuukautta ($s=2.4$) ja vuonna 2011 valmistuneilla 4.4 kuukautta ($s=2.6$). Keskiarvoissa havaittavat erot eivät ole tilastollisesti merkitseviä, jos käytetään tavanomaista tilastollisen merkitsevyyden kriteeriä ($p<.05$), mutta jos valitaan tätä sallivampi tilastollisen merkitsevyyden kriteeri ($p<.10$), ryhmäkohtaiset erot ovat tilastollisesti merkitseviä (2010/2011, post hoc, Tukey, $p=0.083$, varianssit homogeenisia). Lisäksi on todettava, että toisin kuin vanha aineisto, uusi aineisto (PPEV 2012) on sensoroitunut, eli kaikkien heti koulutuksen jälkeen työttömiksi jääneiden työttömyysjakso ei ollut päättynyt kyselytutkimuksen toteuttamisajankohtaan mennessä.

Vaikka työllisyystilanne on heikentynyt, ei voida varmuudella sanoa, ovatko myös työttömyysjaksojen kestot pidentyneet, kun puhutaan valmistumisen jälkeisestä työttömyysjaksosta. Kuviosarjan 4.5 ja kuvion 4.6 perusteella tietyltä kurssilta valmistuneiden tilanne paranee ajan myötä, mutta kurssikohtaisen täystyöllisyyden saavuttaminen vie tarkasteluajanjakson loppupuolella enemmän aikaa kuin sen alkupuolella. Ensimmäisen vuoden työhistoriaa luonnehtii yhä useammin määräaikaisten ja osin myös katkonaisten virkasuhteiden sarja.

4.2 Valmistuneiden poliisien työllisyys ja työttömyys 2009–2013

Kuvioissa 4.3–4.6 käytetään Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijapalvelujen tuottamaa työllistymisraporttien aineistoa. Tarkasteluun on otettu mukaan tiedot kaikista käytettävissä olleista työllistymisraporteista vuoden 2009 tammikuusta vuoden 2013 tammikuuhun (Koivisto 2013).

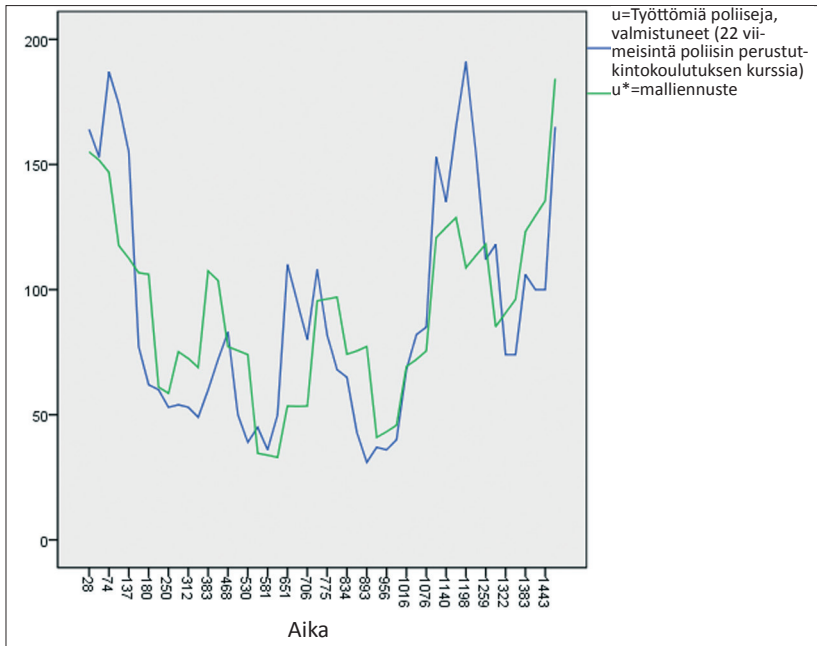
Kuviossa 4.3 tarkastellaan valmistuneiden poliisien työttömyyttä työllistymisraporttien mukaan 29.1.2009–15.1.2013 välisenä aikana. Aikasarja on vertailukelpoinen, koska tässä tarkastelussa on käytetty jokaisesta työllistymisraportista yhteensä 22 viimeksi valmistuneen poliisin perustutkintokoulutuksen kurssin tietoja. Käytännössä tämä tarkoittaa jokaisessa aikasarjan mittauspisteessä yhteensä noin 800 poliisia, esimerkiksi viimeisimmässä raportissa 15.1.2013 kartoituksen kohdejoukossa oli 779 poliisia. Mainittu 22 kurssia oli minini: jokaisesta työllistymisraportista voitiin löytää vähintään 22:n viimeksi valmistuneen kurssin tiedot. Kuviossa 4.3 on erikseen tieto (punainen pystyviiva) kesäkuun ajankohdasta, koska vastavalmistuneiden poliisien työttömyystilastossa vuosivaihtelu on merkittävä tekijä.

Kuvio 4.3. Valmistuneiden poliisien työttömyys, 22 viimeksi valmistunutta poliisin perustutkintokoulutuksen kurssia

Lähde: Työllistymisraportointi, Koivisto 2013

Vuosivaihtelun ilmiö on tunnettu jo pitkään, mutta sen mittakaavasta ei ole ollut tarkkaa käsitystä. Tässä se haluttiin selvittää yleistuntumaa tarkemmin. Aikasarja-aineistoon kalibroitiin tästä syystä toisen asteen yhtälö, jonka lisäksi malliin otettiin mukaan kvartaaleja (Q1–Q4) kuvaava dummy-muuttuja. Tässä kokeiltiin myös muita malleja (vuosikolmanneksia, muita kuin kalenterivuoteen sidottuja kvartaalimääriä), mutta tavallinen kvartaali-malli toimi testatuista malleista parhaiten.

Kuvio 4.4. Valmistuneiden poliisien työttömyys, 22 viimeksi valmistunutta poliisin perustutkintokoulutuksen kurssia: havainnot ja malli
Lähde: Työllistymisraportointi, Koivisto 2013

Kuviossa 4.4 kuvataan työttömien poliisien määrää koskeva aikasarja sekä mallin tuottama aikasarja. Siitä nähdään, miksi muut kuin kalenterivuoteen sidotut kvartaalimallit toimivat tavallista kvartaalimallia huonommin. Mallisarja edeltää ja jää jälkeen todellisesta sarjasta eri ajankohtina. Kalenterivuoteen sidottu kvartaalimalli on keskimäärin oikea. Kyse on joka tapauksessa vain mallin eksploratiivisesta kalibroinnista aineistoon, ei aidosta teoriapitoisesta malliestimoinnista, jossa malli testattaisiin.

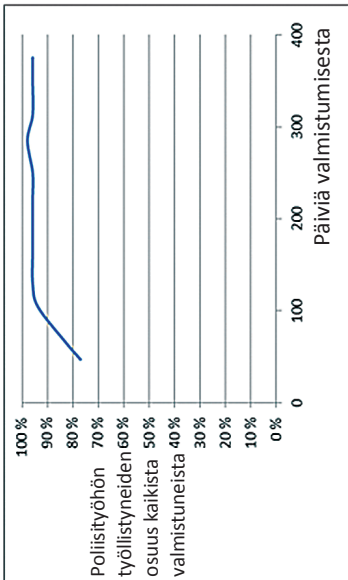
Aikakomponentti (t , kerroin negatiivinen, $p < .001$), ajan neliö ($t^2/100$, kerroin positiivinen, $p < .001$) ja vuosineljänneskomponentti (Q , kertoimet alla, $p < .001$) olivat kaikki tilastollisesti merkitseviä. Viimeistä vuosineljännestä käytettiin mallissa vertailutasona. Kvartaalikohtaisista standardoimattomista kertoimista saadaan hyvä kuva työttömyyden vuosivaihtelun mittakaavasta. Tammi-maaliskuun kvartaalilla työttömyys oli tutkitulla ajanjaksolla keskimäärin 60 henkilöä korkeammalla tasolla kuin heinä-syyskuun kvartaalilla, jolloin se oli alimmillaan. Ero on siis varsin merkittävä, kuten myös kuviot 4.3 ja 4.4 osoittavat.

$$\begin{aligned}
 b_{Q1} &= +41.6; \\
 b_{Q2} &= +17.5; \\
 b_{Q3} &= -20.1; \\
 b_{Q4} &= 0.0, \text{ vertailutaso.}
 \end{aligned}$$

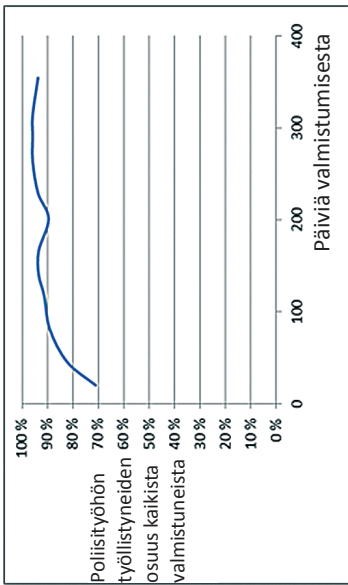
Mallia voitaisiin vielä tarkentaa, mutta se on tällaisena suoraviivainen ja selkeä. Mallin kokonaisselitysaste oli R^2 (adj.) = .526.

Kuviosarjassa 4.5 ja kuviossa 4.6 samaan ilmiökokonaisuuteen rakennetaan vielä kaksi toisenlaista tutkimuksellista näkökulmaa. Kuviosarjassa 4.5 piirretään kurssikohtainen työllistymistilanne valmistumisen jälkeisen vuoden ajalta jokaiselle kurssille erikseen. Tässä käytettiin jälleen hyväksi sitä työllistymisraporttien ominaisuutta, että jokaiselle kurssille voitiin laskea aika valmistumisesta jokaiseen yksittäiseen työllistymisraporttiin. Tämä laskenta tehtiin siis jokaiselle kurssille jokaisen raportin tiedoista. Jokaiselle kurssille voitiin tämän perusteella piirtää kurssikohtaisen työllisyyden aikasarja ensimmäisen vuoden ajalta valmistumisen jälkeen. Jokaisessa kuviosarjan 4.5 yksittäisessä kuviossa pystyakselilla on kurssin työllisyysprosentti (poliisityöhön) ja vaaka-akselilla on aika valmistumisesta (päivinä). Jokainen kuvio siis vastaa omalta osaltaan kysymykseen: Mikä oli kurssin *PNNN* työllisyysprosentti, kun valmistumisesta oli kulunut *t* päivää?

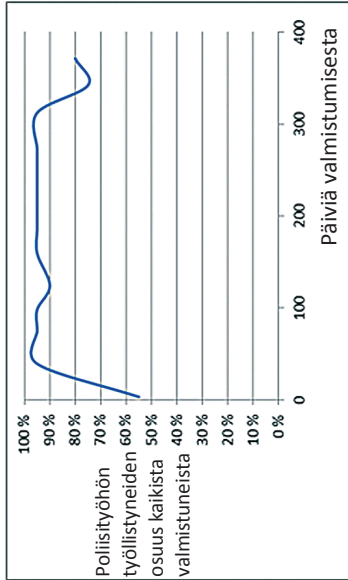
Kuvio 4.6 kuvaa puolestaan kurssikohtaisesti poliisityöhön työllistyneiden osuuden kaikista kurssin valmistuneista vuoden 2013 ensimmäisen työllistymisraportin mukaan (15.1.2013). Mukana ovat kaikki vuosina 2010–2013 valmistuneet kurssit P130–G16. Kuviosarjasta 4.5 ja kuvioista 4.6, etenkin kun niitä tarkastellaan yhdessä, voidaan havaita muutama erittäin tärkeä asia.

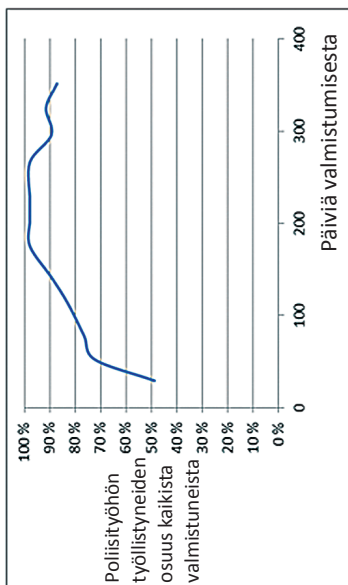
P126 (7/2009)

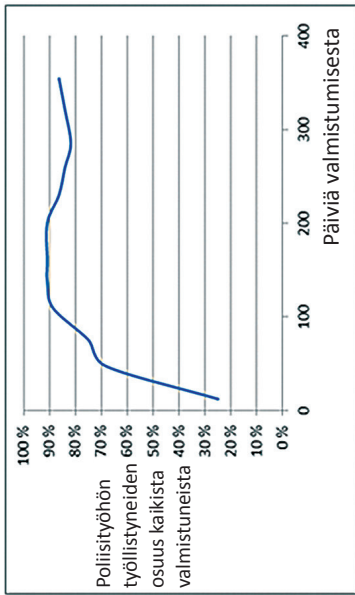
P127 (9/2009)

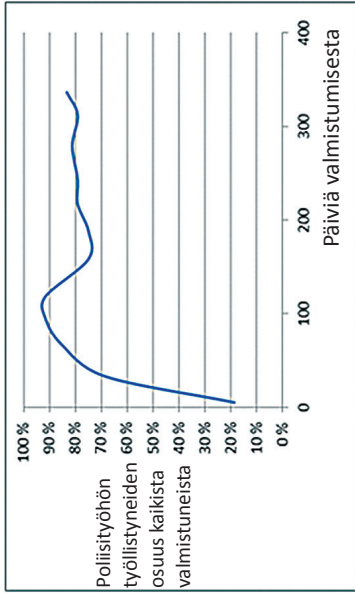
P128 (11/2009)

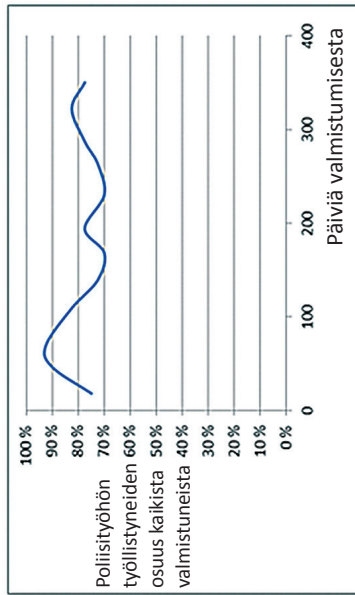
P129 (12/2009)

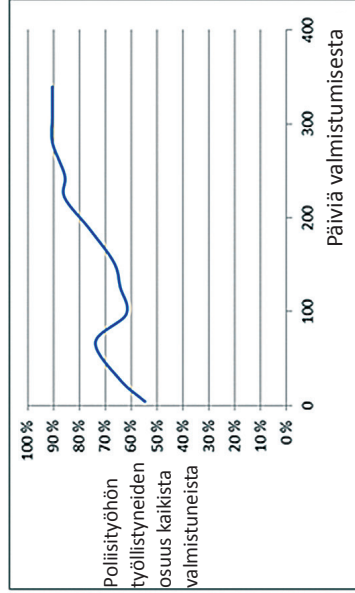
P130 (2/2010)

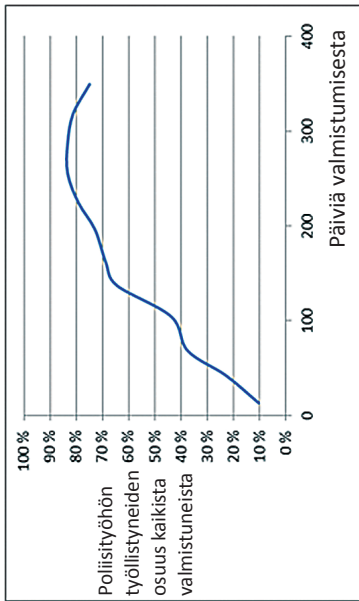
P131 (4/2010)

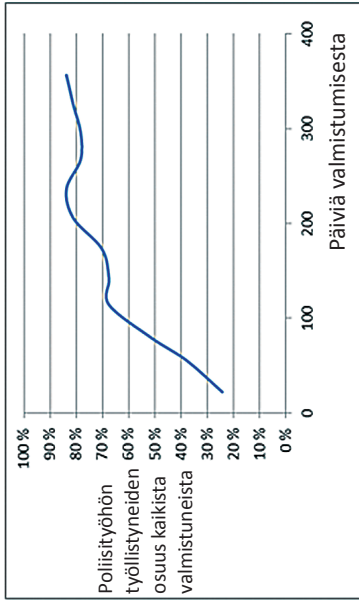
P132 (5/2010)

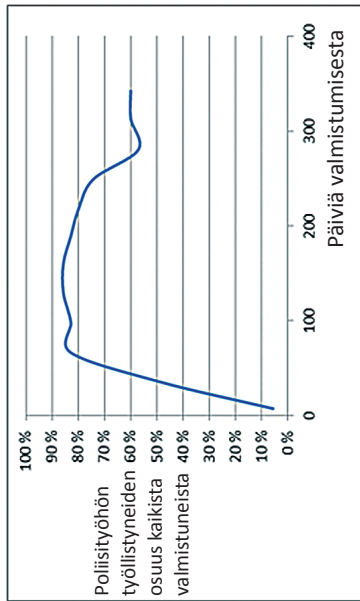
P133 (7/2010)

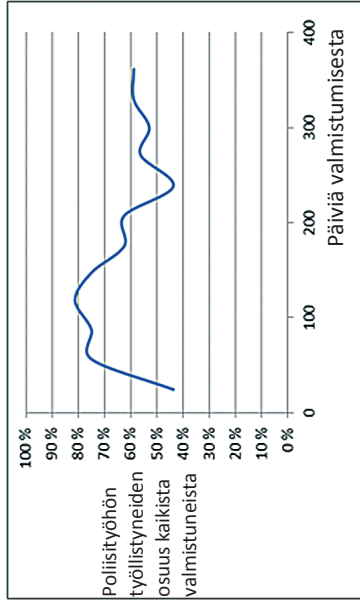
P134 (10/2010)

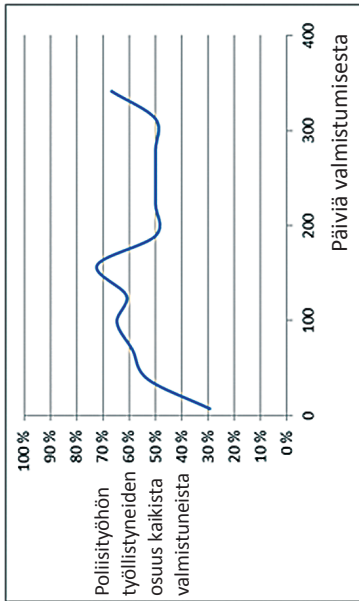
P135 (12/2010)

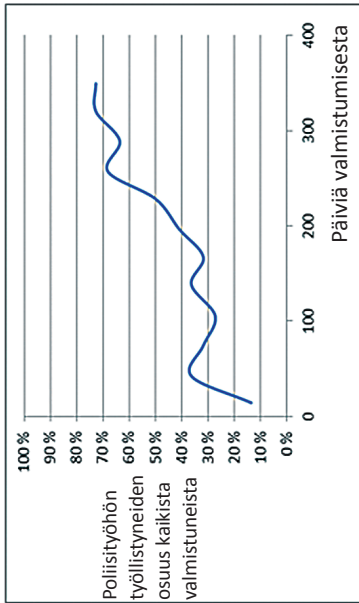
P136 (4/2011)

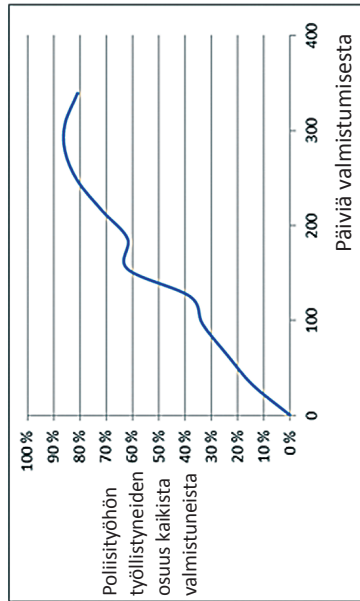
P137 (5/2011)

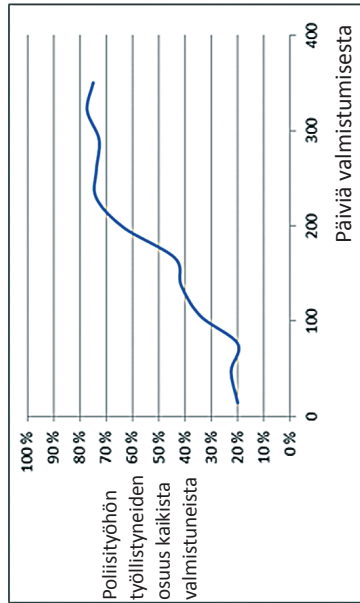
P138 (7/2011)

P139 (9/2011)

P140 (11/2011)

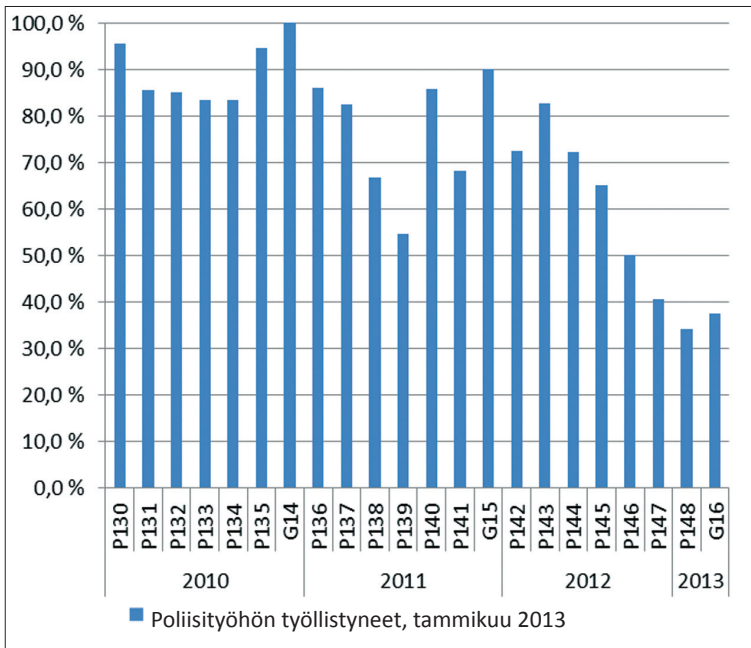

P141 (12/2011)

Kuviosarja 4.5. Kurssikohtainen työllisyysaste (poliisiyö) ensimmäisen vuoden aikana valmistumisen jälkeen

Lähde: Työllistymisraportointi, Koivisto 2013

Kuvio 4.6. Poliisityöhön työllistyneiden osuus valmistuneista 15.1.2013 työllistymisraportin mukaan, kurssit P130–G16

Lähde: Työllistymisraportointi, Koivisto 2013

Tarkastelussa huomio kiinnittyy ensiksikin kursseihin P138, P139, P140 ja P141, jotka valmistuivat 7/2011–12/2011 välisenä aikana. Kuvioista 4.3 ja 4.4 nähdään, että valmistuneiden poliisien kokonaistyöttömyys oli rajuimmassa kasvuvaiheessa juuri tällä ajanjaksolla, kun sitä verrataan koko neljän vuoden tarkasteluajanjaksoon.

Samalla havaitaan, että kurssit P138, P139 ja P141 ovat ainoat kurssit (kurseista P123–P145), joilla poliisityöhön työllistymisen aste oli koko ensimmäisen vuoden ajan alle 80 %. Jos sitten tarkastellaan myöhempää työllisyystilannetta tammikuussa 2013, havaitaan, että juuri nämä kolme kurssia ovat pidemmän aikavälin vertailussa suhteellisesti kaikkein huonoimmassa asemassa. Näyttää siltä, että näiden kurssien työllisyysaste on jäänyt pysyvästi keskimääräistä huonommalle tasolle, vaikka lopullisia päätelmiä ei voi tämän aineiston perusteella tehdä. Joka tapauksessa se on huonompi kuin osalla myöhemmin valmistuneista kurseista, mikä on poikkeus siitä säännöstä, että myöhemmin valmistuneet kurssit kärsivät työttömyydestä enemmän kuin aiemmin valmistuneet.

On toisin sanoen mahdollista, että kurssikohtainen työllisyysaste poliisityöhön jää pysyvästi keskimääräistä huonommalle tasolle. Poliisityövoimaa

voidaan menettää pysyvästi siten, että työvoiman tarjontaa siirtyy muille aloille. Lyhyt, muutaman kuukauden kitkатыöttömyysjakso ei välttämättä ole ongelma, mutta pitkittynyt työttömyys ja/tai jatkuvat määräaikaaisuudet ovat. On ymmärrettävää, kuten yhden alan vaihtoa harkitsevan valmistuneen poliisin avovastauksessa todetaan, että "(...) koska poliisityötä ei ole enää saatavilla kun valmistumisesta on kulunut näin pitkä aika, perheellisen on pakko tehdä jotain eikä olla työttömänä odottamassa vuorotteluvapaan sijaisuuksia".

Kuviosarjasta 4.5 havaitaan vielä yksi selvä säännönmukaisuus, joka havaittiin myös kyselytutkimusaineiston perusteella. Kun tarkastellaan työllisyyttä heti tutkinnon suorittamisen jälkeen, voidaan sanoa, että valmistuneiden poliisien työllisyystilanne on muuttunut selvästi huonommaksi kuin mitä se oli vuoden 2009 loppupuolella (ks. aikasarjojen vakiotermien muutosta kurssista P126 kurssiin P141). Kun tarkastellaan työllisyyttä vuosi valmistumisen jälkeen, voidaan sanoa, että työllisyystilanne ei ole heikentynyt dramaattisesti. Vaikka tilanteessa on kurssikohtaista vaihtelua, niin edelleen noin 80 – 85 % valmistuneista on vuosi valmistumisensa jälkeen poliisityössä (ks. aikasarjojen viimeisiä arvoja kurssista P126 kurssiin P141; kuvio 4.6).

Valmistuneiden poliisien työllisyystilanne on sekä vaikuttavuuskyselyn että opiskelijapalvelujen työllistymisraporttien perusteella muuttunut merkittävästi edellisestä vaikuttavuusarvioinnista. Voidaan tehdä ainakin seuraavat havainnot ja päätelmät:

- Työllisyystilanne on heikentynyt vuoden 2009 puolivälistä vuoden 2011 loppuun kuluneella jaksolla, eikä tilanne ole olennaisesti parantunut vuoden 2012 aikana. Työllisyystilanne oli heikentymässä tätä kirjoitettaessa eli vuodenvaihteessa 2012–2013.
- Poliisityöhön työllistyminen heti tutkinnon suorittamisen jälkeen on heikentynyt dramaattisesti. Myös työllisyystilanne 1–2 vuotta tutkinnon suorittamisen jälkeen on jonkin verran huonompi kuin aiemmin, mutta tilanne on tässä suhteessa edelleen kuitenkin kohtuullinen.
- Ongelmia aiheuttaa erityisesti pitkittynyt työttömyys. Näyttää siltä, että poliisikoulutettua työvoimaa voidaan menettää pysyvästi poliisin ammatillisesta työvoimatarjonnasta muiden toimialojen ja ammattien tarjontaan, jos työttömyysjaksot pitkittyvät ensimmäisen vuoden aikana valmistumisen jälkeen.
- Valmistuneiden poliisien kausityöttömyydessä on suurta vaihtelua. Tässä tutkimuksessa saatiin ensimmäistä kertaa tietoon kausivaihtelun mittakaava. Se on ollut vuosien 2009–2013 tarkasteluajanjaksolla keskimäärin noin 60 työtöntä poliisia, kun vertaillaan huonointa vuosikvartaalia parhaimpaan.

5 HENKILÖKOHTAISET VALMIUDET JA POLIISIN PERUSTIEDOT JA -TAIDOT

Poliisiopiskelijan soveltuvuus poliisityöhön testataan Poliisiammattikorkeakoulun valintaprosessissa moneen kertaan. Poliisikokelaan ja nuoremman konstaapelin kasvaminen oikeudenmukaisuutta ja vahvaa ammatillisuutta korostavaan poliisikulttuuriin saa keskeisen merkityksen poliisin perustutkintokoulutuksen opetussuunnitelmassa.

Psyykkinen paineensietokyky, fyysinen kunto ja tiimityöskentelyn taidot testataan moneen kertaan. Ohjatun työharjoittelujakson aikana yksi arvioinnin keskeisistä painopistealueista poliisin ammattitaidon kehittymisen rinnalla on henkilökohtaisten valmiuksien ja poliisiksi soveltuvuuden arviointi. Tiimityöskentely ja vuorovaikutustaidot sekä käyttäytyminen ja stressinhallinta kuuluvat arvioitaviin asioihin ohjatun työharjoittelujakson aikana. Näitä asioita koskevia kysymyksiä sisältyi myös tämän arvioinnin kyselytutkimukseen.

Henkilökohtaisten valmiuksien ja myös peruspoliisiosaamisen kysymyssarjoissa vastausasteikkoja on muutettu aiemmasta tutkimuksesta tähän kyselytutkimukseen. Vastausasteikkojen ääriarvot (1, 5) määriteltiin uudella tavalla, käytännössä astetta vaativammiksi kuin aiemmin (ks. vastausasteikko seuraavalla sivulla, muutokset kursivoitu). Tavoitteena oli, että henkilökohtaisten valmiuksien ja peruspoliisiosaamisen kysymykset olisivat erottelevykyisiä siten, että kyselyn tuloksena saatava vastausjakauma ei olisi vino laitajakauma, jossa vaihtelu jää pieneksi. Tämä on ollut aiemman asteikkoratkaisun ongelma. Keskilukujen, hajontalukujen ja vastausten vaihteluvälin perusteella kysymyssarja on nyt aiempaa erottelevykyisempi.

Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarviointi toimii Poliisiammattikorkeakoulun näkökulmasta henkilökohtaisten valmiuksien viimeisenä tarkistuspisteenä. Tässä tutkimuksessa arviointi perustui valmistuneiden poliisien itsearviointiin. Raportoinnissa keskitytään niiden arvioiden osuuteen, jotka poikkeavat siitä perusoletuksesta, että sekä henkilökohtaiset valmiudet että peruspoliisiosaaminen ovat hyvällä tai erittäin hyvällä tasolla.

5.1 Tiimityöskentely, käyttäytyminen ja stressinhallinta

Kysymysten laatimisessa on käytetty työharjoittelujakson henkilöarviointiin kehitettyä lomaketta, kuitenkin niin, että kysymykset on muotoiltu valmistuneiden poliisien arviointiin soveltuviksi. Kysymyssarja on supistunut edellisestä tutkimuksesta, jossa oli kysymyksiä vastuuntunnosta, ammatillisuudesta, tiimityöstä ja stressinhallinnasta. Tässä kyselyssä vastaajia pyydettiin arvioimaan tiimityöskentelyä ja stressinhallintaa koskevia väitteitä.

”Seuraavaksi pyydämme sinua arvioimaan henkilökohtaisia valmiuksiasi poliisina. Kuinka hyvin seuraavat väittämät sopivat sinuun ja omaan toimintaasi? Oletko väittämiin nähden eri mieltä vai samaa mieltä?”

Käyttäytymisen ja stressinhallinnan väittämiä olivat muun muassa: ”kestän työn psyykkistä painetta”, ”hallitsen käyttäytymistäni ja reaktioitani myös kiireessä ja hankalissa tilanteissa” ja ”fyysinen kuntoni vastaa työn vaatimuksia”. Tiimityöskentelyn väittämiä olivat: ”osaan ja haluan työskennellä ryhmässä”, ”otan luontevasti vastaan neuvoja ja ohjeita” sekä ”kuuntelen muita ryhmän jäseniä ja otan heidät huomioon omassa toiminnassani”. (Ks. taulukko 5.1.)

Vastausasteikko oli:

- 1 = Täysin eri mieltä, *osa-alue on minulle kehittämiskohde*
- 2 = Eri mieltä
- 3 = En eri enkä samaa mieltä
- 4 = Samaa mieltä
- 5 = Täysin samaa mieltä, *osa-alue on erityinen vahvuuteni*

Tämän kyselyn subjektiivisten arvioiden perusteella sekä käyttäytymisen ja stressinhallinnan että tiimityöskentelyn valmiudet arvioidaan erittäin hyviksi. Valmistuneet poliisit ovat lähes poikkeuksetta tiimityöorientoituneita. He myös kestävät omien arvioidensa mukaan työn psyykkistä painetta ja katsovat fyysisen kuntosensa olevan työtehtävien vaatimusten tasalla. Jonkin verran parannettavaa on reflektiivisyydessä (”tunnistan omat heikkouteni ja haluan oppia kokemuksistani”) sekä itsensä hallitsemisessa (”hallitsen käyttäytymistäni ja reaktioitani myös kiireessä ja hankalissa tilanteissa”). (Ks. taulukko 5.1.)

Taulukko 5.1. Henkilökohtaiset valmiudet

	$\bar{x}$	<i>md</i>	<i>s</i>	"Eri mieltä" tai "täysin eri mieltä" vastanneiden osuus (%)	<i>n/N</i>
Tiimityöskentely: Osaan ja haluan työskennellä ryhmässä	4.4	4	0.6	0.8 %	119/120
Käyttytyminen ja stressinhallinta: Kestän työn psyykkistä painetta	4.3	4	0.6	0.8 %	119/120
Käyttytyminen ja stressinhallinta: Fyysinen kuntoni vastaa työn vaatimuksia	4.3	4	0.7	1.7 %	119/120
Tiimityöskentely: Otan luontevasti vastaan neuvoja ja ohjeita	4.3	4	0.5	0.8 %	119/120
Tiimityöskentely: Kuuntelen muita ryhmän jäseniä ja otan heidät huomioon omassa toiminnassani	4.3	4	0.6	0.8 %	119/120
Käyttytyminen ja stressinhallinta: Pystyn keskustelemaan myös hankalista asioista (esim. vaaratilanteiden purku)	4.2	4	0.7	1.7 %	119/120
Käyttytyminen ja stressinhallinta: Hallitsen käyttäytymistäni ja reaktioitani myös kiireessä ja hankalissa tilanteissa	4.2	4	0.6	0.8 %	119/120
Käyttytyminen ja stressinhallinta: Tunnistan omat heikkouteni ja haluan oppia kokemuksistani	4.1	4	0.6	0.8 %	118/120

Lähde: PPeV 2012

5.2 Poliisin perustiedot ja -taidot

Poliisiosaamista tarkastellaan tässä tutkimuksessa kahdesta eri näkökulmasta: poliisin perustietojen ja -taitojen näkökulmasta (tässä luvussa) ja poliisin eriytyneen osaamisen näkökulmasta (seuraavassa luvussa). Eriytyneenä osaamisena tutkitaan kenttätoiminnan, liikennevalvonnan ja tutkinnan osaamista. Perusosaamista ei verrata aiemman kyselytutkimusaineiston avulla saatuihin tuloksiin, koska vastausasteikko on muuttunut samalla tavalla kuin henkilökohtaisten valmiuksien kysymyksissä. Sen sijaan kenttätoiminnan, liikennevalvonnan ja tutkinnan osaamista voidaan verrata aiempiin tuloksiin, koska sekä kysymyssarjat että vastausasteikot ovat säilyneet ennallaan.

Näkökulma *henkilökohtaisten valmiuksien* ja *poliisin perusosaamisen* arviointiin on tässä tutkimuksessa toinen kuin näkökulma *eriytyneen poliisiosaamisen* arviointiin. Henkilökohtaisia valmiuksia ja peruspoliisiosaamista arvioitaessa valmistunut poliisi arvioi omia valmiuksiaan ja omaa osaamistaan. Eriytyntä poliisiosaamista arvioidessaan hän arvioi poliisikoulutuksen työelämävastaavuutta eli sitä, kuinka hyvät valmiudet ja kuinka hyvän osaamisen poliisikoulutus antoi, kun sitä verrataan poliisityön osaamisvaatimukseen. Tavoitteena kyselylomakkeen laadinnassa oli, että saatetekstien, kysymysten asetelujen ja vastausasteikkojen erot tekisivät tämän näkökulmaeron vastaajille mahdollisimman selväksi.

Perusosaamista koskeva kysymyssarja kattaa poliisiosaamisen keskeiset alueet poliisiosaamisen perusteista (esim. toimivaltuudet, toimivaltuuksien perustelevminen, vähimmän haitan periaate, palveluperiaate) yleisiin työelämävalmiuksiin (esim. työturvallisuus, kielet). Poliisityön edellyttämän perusosaamisen lisäksi tutkimuksessa pyrittiin ottamaan ennakoivasti huomioon poliisin tutkintorakenteen kokonaisuudistus. Kysymyssarjassa on mukana kysymykset tiedonhaun ja tietolähteiden hyödyntämisen taidoista, ongelmanratkaisutaidoista, tilastollisen rikosanalyysin ja analyysitoiminnan hallinnasta sekä monikulttuurisen työn ja työotteen hallinnasta. Osa näistä tiedoista ja taidoista on kiinteästi mukana poliisin perustutkintokoulutuksen opetus suunnitelmassa jo nyt, etenkin tiedonhaun ja tietolähteiden hyödyntämisen taidot sekä ongelmanratkaisutaidot. Kysymyssarja esitettiin vastaajalle seuraavasti:

”Arvioi, kuinka hyvin seuraavat väittämät sopivat sinuun ja omaan toimintaasi? Oletko väittämiin nähden eri mieltä vai samaa mieltä?”

Väittämiä olivat muun muassa: ”käytän voimakeinoja vähimmän haitan periaatteen mukaisesti”, ”käytän poliisivaltuuksia tarkoituksenmukaisesti”, ”osaan perustella toimivaltuuksien käytön”, ”tiedän ulkomaalaisvalvonnan perusasiat” ja ”ymmärrän kulttuurieroja ja kykenen yhteistyöhön kulttuuriltaan erilaisten henkilöiden kanssa”. (Ks. taulukko 5.2.)

Vastausvaihtoehtojen asteikkoa on muutettu aiemmasta tutkimuksesta. Syy on sama kuin henkilökohtaisten valmiuksien mittaamisessa eli aiemman kyselytutkimuksen vastausasteikon tuottama laittajakauma ja vähäinen hajonta. Uusi asteikko (alla) määriteltiin siten, että sen avulla päästiin eroon vastausten laittajakaumaluonteesta ja vähäisestä hajonnasta.

Vastausasteikko oli:

- 1 = Täysin eri mieltä, osa-alue on minulle kehittämiskohde
- 2 = Eri mieltä
- 3 = En eri enkä samaa mieltä
- 4 = Samaa mieltä
- 5 = Täysin samaa mieltä, osa-alue on erityinen vahvuuteni

Taulukossa 5.2 on kuvattu vastausten keskiarvot ja -hajonnat. Tulokset on lajiteltu parhaimmiksi arvioituista perustiedoista ja -taidoista huonoimpiin. Tulokset ovat samansuuntaisia kuin edellisessä poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarvioinnissa. Valmistuneet poliisit arvioivat hallitsevansa poliisitoiminnan ja poliisipalvelujen perustiedot ja -taidot hyvin. Näitä ovat erityisesti *rangaistusvaatimusmenettely, poliisivaltuuksien tarkoituksenmukainen käyttö, voimakeinojen käyttäminen vähimmän haitan periaatteen mukaisesti, toimivaltuuksien käytön perustelevinen, työturvallisuusasioiden hallinta, partionjohtajana toimiminen tarvittaessa, kenttäjohtojärjestelmän tunteminen ja poliisiauton kuljettaminen turvallisesti.*

Valmistuneet poliisit ovat oman arvionsa mukaan omaksuneet hyvin myös palveluperiaatteen eli kohtelevat asiakkaita *ystävällisesti ja tasapuolisesti*. He myös arvioivat edistävänsä omalla toiminnallaan *sovinnollisuutta*. Mielenkiintoista on, että sovinnollisuus latautui alustavassa eskploratiivisessa faktorianalyysissä samalle faktorille kuin *ongelmanratkaisutaidot* (”ongelmanratkaisutaitoni ovat riittävät työtehtäviini nähden”), joka niin ikään kuuluu vastaajien arvioiden perusteella peruspoliisiosaamisen vahvuuksiin. Poliisiosaamisen perusteista suhteellisesti heikoimman arvion saivat *suppean tutkinnan käytön osaaminen* (”eri mieltä tai täysin eri mieltä” 3.4 % vastaajista) ja *ulkomaalaisvalvonnan perusteiden hallinta* (44.5 %).

Kielitaidon osalta äidinkieli on selvästi vahvin kieliosaamisen alue (1.7 % oli ”eri mieltä tai täysin eri mieltä” väitteestä ”kirjoitan hyvää suomen kieltä, esim. raportoinnissa”; ruotsinkielisessä lomakkeessa ”... god svenska...”). Myös englannin kieli hallitaan asiakastilanteissa suhteellisen hyvin (5.0 %). Sen sijaan ruotsia toisena kotimaisena kielenä puhuvilla on vaikeuksia kommunikaatiotilanteissa asiakkaiden kanssa (56.4 %). Ero suomea toisena kotimaisena kielenä puhuviin oli suuri ja tilastollisesti merkitsevä (11.8 %).

Taulukossa 5.2, jossa suomenkielisiä ja ruotsinkielisiä vastaajia tarkastellaan yhdessä, vastaava (keskimääräinen) osuus on 50.4 %. Tulos, jonka mukaan suomea toisena kotimaisena kielenä puhuvat ovat selvemmin kaksikielisiä kuin ruotsia toisena kotimaisena kielenä puhuvat ei yllätä, koska suomi on kuitenkin Manner-Suomessa valtakieli ja ruotsia huomattavasti laajemmin käytössä.

Tiedonhaun taidot ja eri tietolähteiden monipuolinen hyödyntäminen (0.0 %) sekä *ongelmanratkaisutaidot* (0.8 %) ovat olleet esillä poliisin perustutkintokoulutuksessa erillisinä teemoina (tietolähteiden hyödyntämisen koulutus, PBL- ja AMO-opinnot) ja nämä taidot hallitaan vastausten perusteella hyvin. *Tilastollisen rikosanalyysin ja analyysitoiminnan perusteiden hallinta* (41.5 %) on tulevaisuudessa aiempaa merkittävämpi osa poliisikoulutusta. Tämä kysymys on mukana kontrollikysymyksenä, ja sen muutosta tullaan seuraamaan myöhemmissä vaikuttavuusarvioinneissa.

Taulukko 5.2. Poliisin ammatilliset perustiedot ja -taidot

	$\bar{x}$	<i>md</i>	<i>s</i>	"Eri mieltä" tai "täysin eri mieltä" vastanneiden osuus (%)	<i>n/N</i>
Osaan käyttää rangaistusvaatimusmenettelyä	4.4	4	0.5	0.0 %	119/120
Käytän poliisivaltuuksia tarkoituksenmukaisesti	4.3	4	0.5	0.0 %	119/120
Käytän voimakeinoja vähimmän haitan periaatteen mukaisesti	4.2	4	0.6	0.0 %	119/120
Osaan perustella toimivaltuuksien käytön	4.2	4	0.6	0.0 %	119/120
Kirjoitan hyvää suomen kieltä, esim. raportoinnissa*	4.2	4	0.7	1.7 %	119/120
Palvelen asiakkaita ystävällisesti ja tasapuolisesti	4.2	4	0.6	0.8 %	119/120
Osaan hyödyntää tiedonhakua ja eri tietolähteitä monipuolisesti työssäni	4.1	4	0.6	0.0 %	119/120
Kykenen kantamaan tehtäväni edellyttämän vastuun, myös esim. partionjohtajana	4.1	4	0.7	2.5 %	119/120
Kuljetan poliisiautoa esimerkillisesti ja turvallisesti	4.1	4	0.7	1.7 %	119/120
Ongelmanratkaisutaitoni ovat riittävät työtehtäviini nähden	4.0	4	0.6	0.8 %	119/120
Tunnen kenttäjohtajärjestelmän ja toimin sen mukaisesti	4.0	4	0.6	1.7 %	119/120
Hallitsen työturvallisuusasiat ja hyvät työturvallisuuskäytännöt	4.0	4	0.5	1.7 %	119/120
Edistan toiminnallani sovinnollisuutta	4.0	4	0.6	1.7 %	119/120
Osaan käyttää suppeaa tutkintaa	3.9	4	0.7	3.4 %	119/120
Ymmärrän kulttuurieroja ja kykenen yhteistyöhön kulttuuriltaan erilaisten henkilöiden kanssa	3.9	4	0.7	2.5 %	119/120
Kommunikoin sujuvasti englantia puhuvien asiakkaiden kanssa	3.9	4	0.8	5.0 %	119/120
Kommunikoin sujuvasti ruotsia puhuvien asiakkaiden kanssa**	2.7	2	1.2	50.4 %	119/120
Tiedän ulkomaalaisvalvonnan perusasiat	2.7	3	1.0	44.5 %	119/120
Hallitsen tilastollisen rikosanalyysin ja analyysitoiminnan perusteet	2.7	3	0.8	41.5 %	118/120

Lähde: PPeV 2012

* Ruotsinkielisessä lomakkeessa ”god svenska”, suomenkielisessä lomakkeessa ”hyvää suomen kieltä”.

** Ruotsinkielisessä lomakkeessa ”kunder som pratlar finska”, suomenkielisessä lomakkeessa ”ruotsia puhuvien asiakkaiden kanssa”.

Sekä valmistuneiden poliisien henkilökohtaiset valmiudet että peruspoliisi-osaaminen ovat erittäin hyviä. Lukijan ensivaikutelma saattaa olla, että tällaiset tulokset ovat triviaaleja; onko poliisikoulutuksen ylipäättään mahdollista epäonnistua näin perustavissa asioissa? On hyvä ymmärtää, kuinka tärkeitä asioita tässä pääluvussa käsitellään ja mitä tämän tutkimuksen perusteella voidaan havaita ja päätellä. Tulokset eivät ole mitenkään itsestään selviiä.

- Valmistuneiden poliisien oman, subjektiivinen arvion mukaan he ovat valmiita poliisityöhön. He kokevat, että heidän psyykinen stressinsietokykynsä, fyysinen kuntonsa ja taitonsa toimia tiiviissä vuorovaikutuksessa muun tiimin kanssa ovat riittäviä – itse asiassa erittäin hyviä – ammatin vaatimuksiin verrattuina.
- Poliisiammattikorkeakoulu ja ennen kaikkea valmistuneet poliisit itse ovat onnistuneet poliisiopiskelun kokonaisuutta ajatellen (valinnoissa, koulutuksessa, harjoittelujaksoilla).
- Aiemmassa tutkimuksessa samoja asioita kysyttiin valmistuneiden poliisien lähiesimiehiltä. Tämän perusteella tiedetään, että myös lähiesimiehet (alipäällystö) ovat samaa mieltä valmistuneista poliiseista. Poliisin perustutkintokoulutuksen suorittaneet ovat valmiita vaativiinkin tilanteisiin poliisityössä. (Vuorensyrjä 2011.)
- Peruspoliisiosaamisessa ei ole suuria puutteita, kun ajatellaan poliisiosaamisen ydintekijöitä: rangaistusvaatimusmenettelyn hallintaa, poliisivaltuuksien tarkoituksenmukaista käyttöä, voimakkeiden käyttämistä vähimmän haitan periaatteen mukaisesti, toimivaltuuksien käytön perustelemista, äidinkieltä, työturvallisuusasioiden hallintaa, partionjohtajana toimimista tarvittaessa, kenttäjohtajajärjestelmän tuntemista ja poliisiauton turvallista käsittelyä. Myös ammatillinen palveluperiaate sekä tiedonhaku- ja ongelmanratkaisutaidot ovat kunnossa.
- Kehittämistä löytyy ulkomaalaisvalvonnan perusteiden tuntemuksesta ja ruotsin kielestä niillä, jotka käyttävät ruotsin kieltä toisena kotimaisena kielenä. Tilastollisen rikosanalyysin osaaminen ja analyysitoiminnan perusteiden tuntemus ovat tulevaisuutta.

6 POLIISIOSAAMINEN: KENTTÄTOIMINTA, LIIKENNEVALVONTA JA TUTKINTA

Eriytyneen poliisiosaamisen kysymykset esitettiin valmistuneille poliiseille kysymyksinä poliisikoulutuksen työelämävastaavuudesta. Ammatillisesti eriytyneenä poliisiosaamisena tutkittiin kenttätoiminnan, liikennevalvonnan sekä tutkinnan tietoja ja taitoja. Jaottelu vastaa poliisin perustutkintokoulutuksen ammattiopintojen ainejaottelua ja samalla myös sektorikohtaista tehtäväjaottelua poliisilaitoksilla. Arvioita pyydettiin seuraavasti:

”Seuraavaksi pyydämme sinua arvioimaan poliisikoulutusta poliisin ammatin osaamisvaatimusten näkökulmasta.

Kun vertaat saamaasi poliisikoulutusta poliisin ammatin osaamisvaatimuksiin, kuinka hyvät ammatilliset valmiudet poliisikoulutus sinulle käsityksesi mukaan antoi seuraavilla eri osa-alueilla?”

Esimerkiksi kenttätoiminnassa arvioitavina olivat muun muassa koulutuksen antamien valmiuksien ja osaamisen työelämävastaavuus kiinniottotilanteissa, kotihälytyksissä ja rattijuopumusilanteissa (kysymyssarjoista ks. tarkemmin liitteet 1 ja 2). Vastausasteikko oli:

- 1 = Välttävät, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen heikoimpiin
- 2 = Tyydyttävät
- 3 = Hyvät
- 4 = Kiitettävät
- 5 = Erinomaiset, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen parhaimpiin

Kenttätoiminnan, liikennevalvonnan ja tutkinnan kysymyssarjojen lopussa oli aina myös kysymys koulutuksen tuottamasta motivaatiosta kyseisen alueen tehtäviin. Nämä kysymykset esitettiin samassa muodossa jokaisella osaamisalueella, jotta niitä voitiin verrata paitsi osaamisaluekohtaisesti osaamisen sisältöihin myös muiden tehtäväalueiden motivaatioarvioihin.

6.1 Kenttätoiminta

Valmistuneet poliisit arvioivat kenttätoiminnan osaamista kolmesta tässä tutkittuun osaamisalueeseen myönteisimmän. Kaikkien yksittäisten muuttujien keskiarvot olivat vastaajien arvioiden perusteella joko hyviä (=3) tai kiitettäviä (=4).

Ammatillisesti eriytyneen poliisiosaamisen tuloksia voidaan verrata aiemman vaikuttavuusarvioinnin tuloksiin. Osa liikennevalvonnan kysymyksistä muuttui aiemmasta tutkimuksesta tähän tutkimukseen, mutta kenttävalvonnan ja tutkinnan kysymykset ovat ennallaan.

Vertailun perusteella kenttötoiminnassa koulutuksen työelämävastavuus on parantunut. Muutos on myönteistä kautta linjan. Myönteinen muutos on tilastollisesti merkitsevä seuraavilla alueilla: *ensimmäisen partion periaate, kiinniottilanteet, rattijuopumustilanteet* sekä *pahoinpitely- ja varkaustapausten* selvittäminen.

Arviot eivät ole huonontuneet miltään osin. Jakaumissa neljä muuttujaa poikkeaa kuitenkin tasoltaan jonkin verran muista kenttötoiminnan muuttujista. Valmistuneista poliiseista noin 15 % tai enemmän arvioi kielteisesti ("välttävät tai tyydyttävät" valmiudet) valmiuksia *teknisten laitteiden käyttämiseen* (Virve, Poke, alkometri ym.), *rikosten ja häiriöiden ennalta estämiseen, poliisitaktiikan soveltamiseen operatiivisissa tehtävissä ja liikenneonnettomuustilanteiden hallintaan*.

Taulukko 6.1. Kenttötoiminta: valmistuneiden poliisien arviot poliisikoulutuksen tuottamasta osaamisesta

	$\bar{x}$	s	n	N	$\Delta \bar{x}^a$
Koulutuksen tuottama motivaatio valvonta- ja hälytystehtäviin ^b	4.0	0.7	117	120	0.1
Voimankäyttöä koskevien säädösten tunteminen ^b	3.9	0.7	118	120	0.2
Rangaistusvaatimusten täyttäminen ja tiedoksiantaminen	3.8	0.8	119	120	0.2
Päihtyneiden kohtelu	3.8	0.8	118	120	0.1
Ensimmäisen partion periaate	3.7	0.7	119	120	0.4***
Kiinniottilanteet ^b	3.7	0.7	119	120	0.2*
Kotihälytykset	3.6	0.7	118	120	0.0
Rattijuopumustilanteet	3.6	0.8	119	120	0.3*
Pahoinpitelyt ^b	3.6	0.8	119	120	0.3**
Aggressiivisen asiakkaan käsittely ^b	3.5	0.7	119	120	0.2
Varkaudet	3.4	0.6	119	120	0.3**
Teknisten laitteiden käyttäminen (Virve, Poke, alkometri ym.)	3.3	0.9	119	120	0.2
Rikosten ja häiriöiden estäminen ennalta	3.2	0.8	119	120	0.2
Poliisitaktiikan soveltaminen operatiivisissa tehtävissä	3.2	0.7	119	120	0.1
Liikenneonnettomuustilanteiden hallinta	3.1	0.8	119	120	0.0

Lähde: PPeV 2012, keskiarvon muutoksen tarkastelussa myös PPeV 2011

^a Keskiarvon muutos, PPeV 2011–2012

^b Varianssit eivät homogeenisia eri vuosien osa-aineistoissa (2011, 2012)

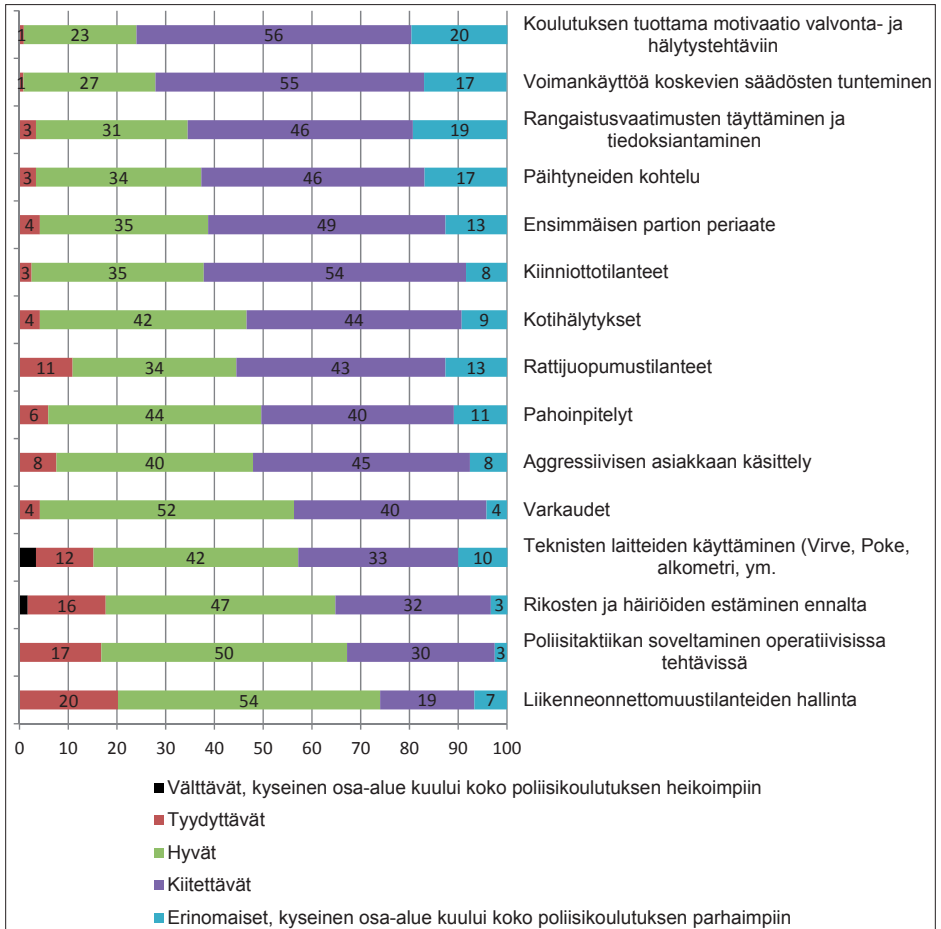
On hyvä tarkistaa, aiheutuvatko havaitut keskiarvomuutokset siitä, että uudessa tutkimuksessa on mukana ruotsinkielisiä kursseja. On mahdollista, että koulutus on joiltain osin parempaa tai huonompaa ruotsinkielisillä kursseilla, verrattuna suomenkielisiin kursseihin (ks. ruotsinkielisten ja suomenkielisten kurssien vertailusta luku 6.4). Tästä syystä taulukossa 6.1 kuvattut keskiarvoerot ja niiden tilastolliset merkitsevyydet laskettiin vielä siten, että ruotsinkieliset kurssit jätettiin analyysistä pois. Tämä on yksinkertainen keino vakioida tarkastelu tilanteessa, jossa ruotsinkielisten kurssien vastaajaryhmiä ei ole toisessa (vanhassa) aineistossa.

Jos siis vertaillaan vanhan ja uuden aineiston (PPEV 2011, 2012) suomenkielisiä vastaajia keskenään ja erityisesti arvioita kenttätoiminnan koulutuksen tuottamasta osaamisesta, muuttuvat tulokset jonkin verran, mutta eivät olennaisesti. Kuva myönteisestä kehityksestä säilyy ennallaan. Vanhan ja uuden aineiston välillä on tilastollisesti merkitsevä ero *ensimmäisen partion periaatteen* ($p < .01$), *pahoinpitelyjen* ($p < .01$),⁹ *varkauksien* ($p < .01$), *teknisten laitteiden käyttämisen* (*Virve, Poke, alkometri ym.*) ($p < .05$) ja *rattijuopumustilanteiden hallinnan* ($p < .05$) osaamisessa. Kaikki tilastollisesti merkitsevät erot kertovat muutoksesta parempaan päin. Varianssit olivat homogeenisia pahoinpitelyjen osaamisen arviointia lukuun ottamatta (ks. alaviite).

Aiemmassa vaikuttavuusarvioinnissa havaittiin, että poliisikoulutuksen kokonaisuus on kenttäpainotteinen siinä mielessä, että kenttätoiminta on yksi tärkeimmistä poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin hakeutumisen syistä. Kenttätoiminnan koulutus motivoi kokelaita koulutuksen aikana eniten, ja he kokevat saamansa kenttätoiminnan valmiudet ja osaamisen erittäin hyväksi. He myös orientoituvat poliisiurallaan ensisijaisesti kenttätoiminnan tehtäviin (Vuorensyrjä 2011). Tämän tutkimuksen perusteella vaikuttaa siltä, että tyytyväisyys kenttätoiminnan koulutukseen on parantunut entisestään.

---

9 Varianssit eivät tämän indikaattorimuuttujan keskiarvovertailussa olleet homogeenisia. Tulos on kuitenkin laadultaan sama, kun tarkastellaan sellaista riippumattomien otosten t-testiä, jossa oletusta varianssien homogeenisuudesta ei tehdä.

Kuvio 6.1. Kenttätoiminta: valmistuneiden poliisien arviot poliisikoulutuksen tuottamasta osaamisesta

Lähde: PPeV 2012

6.2 Liikennevalvonta

Liikennevalvonnan osalta poliisikoulutuksen tuottamia valmiuksia ja osaamista pidettiin hyvinä tai kiitettävänä, poikkeuksina kuitenkin *ajoneuvojen varusteiden, kunnan ja rakenteen tarkastaminen* ja *ajoneuvon kuormauksen ja ajoneuvoyhdistelmien tarkastaminen*, joiden arviot asettuivat keskimäärin tyydyttävän ja hyvän välille. Suhteellisesti parhaat valmiudet vastaajat

kokivat saaneensa poliisijoneuvon erioikeuksien hallintaan esimerkiksi hälytysajossa, liikennevalvonnassa käytettävien lomakkeiden täyttämiseen ja toimivaltuuksiin liikenteen valvonnassa.

Koulutuksen tuottamassa motivaatiossa liikennevalvontatehtäviin on selvä ero, kun tehtäväaluetta verrataan kenttätoimintaan. Noin 33 % vastaajista arvioi, että koulutuksen tuottama motivaatio liikennevalvonnan tehtäviin oli kiitettävä tai erinomainen, kun vastaava osuus kenttätoiminnassa oli noin 76 %. Noin 14 % piti motivaatiota liikennevalvonnan tehtäviin välttävänä tai tyydyttävänä, kun vastaava osuus kenttätoiminnassa oli vain 1 %.

Osa liikennevalvonnan kysymyksistä määriteltiin nyt eri tavalla kuin edellisessä tutkimuksessa. Mukana on viisi vertailukelpoista kysymystä. Yhtä lukuun ottamatta kaikkien näiden vertailukelpoisten muuttujien keskiarvot ovat kasvaneet edelliseen tutkimukseen nähden tilastollisesti merkitsevästi. Näitä vertailukelpoisia kysymyksiä, joissa arviot ovat parantuneet, olivat *nopeusvalvonta, liikenteeseen liittyvien asiakirjojen tarkastaminen, koulutuksen tuottama motivaatio liikennevalvontatehtäviin sekä ajoneuvon varusteiden, kunnan ja rakenteen tarkastaminen*. Tarkastettavan ajoneuvon turvallista pysäyttämistä koskevat arviot olivat ennallaan. Arviot eivät ole kehittyneet millään osin kielteiseen suuntaan, vaan ovat parantuneet kautta linjan.

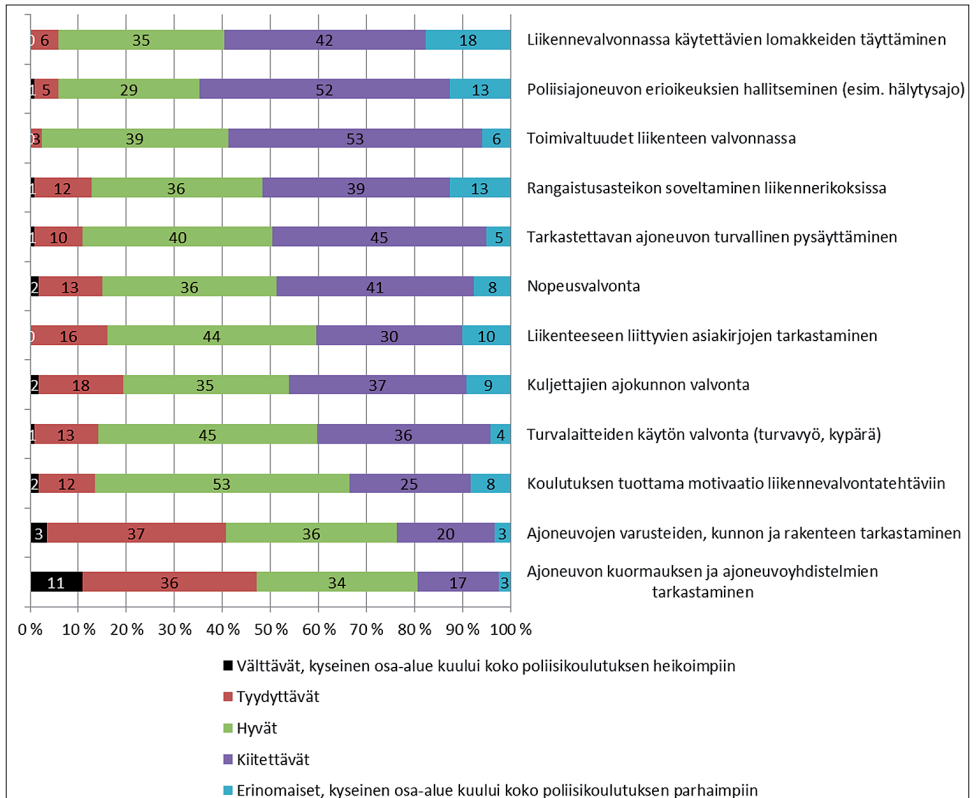
Taulukko 6.2. Liikennevalvonta: valmistuneiden poliisien arviot poliisi-koulutuksen tuottamasta osaamisesta

	$\bar{x}$	s	n	N	$\Delta \bar{x}^a$
Poliisijoneuvon erioikeuksien hallitseminen (esim. hälytysajo)	3.7	0.8	119	120	n.a.
Liikennevalvonnassa käytettävien lomakkeiden täyttäminen	3.7	0.8	119	120	n.a.
Toimivaltuudet liikenteen valvonnassa	3.6	0.6	119	120	n.a.
Rangaistusasteikon soveltaminen liikenneerikoksissa	3.5	0.9	118	120	n.a.
Tarkastettavan ajoneuvon turvallinen pysäyttäminen	3.4	0.8	119	120	0.0
Nopeusvalvonta	3.4	0.9	119	120	0.4**
Kuljettajien ajokunnon valvonta	3.3	0.9	119	120	n.a.
Liikenteeseen liittyvien asiakirjojen tarkastaminen	3.3	0.9	119	120	0.4**
Turvalaitteiden käytön valvonta (turvavyö, kypärä)	3.3	0.8	119	120	n.a.

Koulutuksen tuottama motivaatio liikennevalvontatehtäviin	3.3	0.8	119	120	0.3*
Ajoneuvojen varusteiden, kunnan ja rakenteen tarkastaminen	2.8	0.9	118	120	0.3*
Ajoneuvon kuormauksen ja ajoneuvoyhdistelmien tarkastaminen	2.6	1.0	119	120	n.a.

Lähde: PPeV 2012, keskiarvon muutoksen tarkastelussa myös PPeV 2011

^a Keskiarvon muutos, PPeV 2011–2012

Kuvio 6.2. Liikennevalvonta: valmistuneiden poliisien arviot poliisikoulutuksen tuottamasta osaamisesta

Lähde: PPeV 2012

Liikennevalvonnan osalta on kuitenkin tärkeää kontrolloida, aiheutuvatko nämä havainnot siitä, että uudessa aineistossa on mukana myös ruotsinkielisiä kursseja, koska niiden arviot liikennevalvonnan koulutuksen tuottaman osaamisen työelämävastaavuudesta erosivat systemaattisesti suomenkielisten kurssien vastaavista arvioista.

Tarkastelu muuttaa tuloksia. Kun ruotsinkielisten kurssien vastaajat rajataan analyysistä pois, keskiarvojen erot vanhan ja uuden aineiston välillä ovat tilastollisesti merkitseviä vain *nopeusvalvonnan* ($p < .01$) ja *liikenteeseen liittyvien asiakirjojen* ($p < .05$) arvioissa. Myönteinen kuva kehityksestä kokonaisuutena kuitenkin säilyy myös tässä, kenttätoiminnan kehityksen tapaan. Molemmat muutokset ovat muutoksia parempaan päin, eikä tilastollisesti merkitsevää kielteistä kehitystä havaita. Molemmissa tapauksissa, joissa ero oli tilastollisesti merkitsevä, myös ne varianssit, joihin analyysi perustui, olivat homogeenisia.

6.3 Tutkinta

Tutkinnassa *poliisin tietojärjestelmien käyttö (Patja, ATJ, LTJ, Tunt, PoliTip)* ja *ilmoitusten kirjaaminen poliisiasiaien tietojärjestelmään (Patja)* hallitaan erittäin hyvin. Poliisikoulutus tuottaa valmistuneiden arvioiden mukaan kiitettävät valmiudet näille alueille. Sama tulos on saatu käytännössä kaikissa aiemmissa poliisin perustutkintokoulutukseen kohdistuneissa arvioinneissa eli havainto on vakaa. Poliisikoulutus antaa arvioiden mukaan kiitettävät valmiudet myös *rikoksen tunnusmerkistön tunnistamiseen eri rikoksissa*.

Keskimäärin hyvät valmiudet poliisikoulutuksesta saa *tapahtumapaikan tekniseen tutkintaan, rikosprosessin kulun kokonaisuuden ymmärtämiseen, motivaatioon tutkinnan tehtäviin, pakkokeinojen käyttämiseen, esitutkintapöytäkirjan laatimiseen, kuulusteluihin ja kuolemansyyn selvittämiseen*. Valmistuneiden poliisien arvioiden mukaan poliisikoulutus antaa sen sijaan vain tyydyttävät tai hyvät valmiudet *todistelun kokonaisuuden hallintaan rikostutkinnassa* (29 % valmistuneista ajattelee, että poliisikoulutuksen antamat valmiudet ovat välttävät tai tyydyttävät), *teknisen näytön hyödyntämiseen* (35 %), *henkilörekisteröintiin* (38 %), *siviilioikeuden peruskäsitteiden tuntemiseen* (36 %) sekä *tutkinnan päättämiseen* (61 %). Näistä henkilörekisteröintiin saadut valmiudet on arvioitu tilastollisesti merkitsevällä tavalla paremmiksi kuin aiemmassa kyselytutkimuksessa (PPEv 2011). Muilta osin arvioissa ei ole tapahtunut tilastollisesti merkitseviä muutoksia.

Erikseen voidaan mainita kuolemansyyn selvittämiseen saadut valmiudet, jotka arvioitiin jonkin verran huonommiksi kuin aiemmassa tutkimuksessa. Ero ei ole tilastollisesti merkitsevä kyselytutkimusaineistojen välillä (PPEv 2011; 2012). Jos kuitenkin tarkastellaan eri vuosina valmistuneita, erot ovat tilastollisesti merkitseviä. Keskiarvot eri vuosina valmistuneiden arvioissa ovat 3.2 (2009), 3.1 (2010) ja 2.8 (2011) ja ero vuosina 2009 ja 2011 valmistuneiden välillä on tilastollisesti merkitsevä ($p < .05$; post hoc, sekä Tukey, $p = .028$, että Scheffe, $p = .038$; varianssit eri vuosina valmistuneiden arvioiden välillä ovat homogeenisia). Ero vuosina 2010 ja 2011 valmistuneiden

välillä on lähellä tilastollisen merkitsevyyden rajaa ($p < .10$).

Analyysi voidaan tarkentaa vielä kurssikohtaiseksi. Tällöin nähdään, että vuoden 2011 keskiarvoa painavat alaspäin etenkin kurssien P141 (2.4) ja G15 (2.4) arviot, vaikka samana vuonna on valmistunut yksi kuolemansyyn selvittämisen valmiuksiin tyytyväisimmistä kursseista, P139 (3.4). Tyytyväisimpiä tässä suhteessa ovat olleet kursseilta P 128 (3.4) ja P133 (3.4) valmistuneet poliisit.

Taulukko 6.3. Tutkinta: valmistuneiden poliisien arviot poliisikoulutuksen tuottamasta osaamisesta

	$\bar{x}$	s	n	N	$\Delta \bar{x}^a$
Patjailmoitusten kirjaaminen	3.9	0.7	119	120	0.0
Poliisin käytössä olevien tietojärjestelmien käyttö	3.8	0.8	119	120	-0.1
Rikoksen tunnusmerkistön tunnistaminen eri rikoksissa	3.5	0.8	119	120	0.0
Tapahtumapaikan tekninen tutkinta	3.2	0.8	119	120	0.0
Rikosprosessin kulku	3.2	0.9	119	120	0.0
Koulutuksen tuottama motivaatio rikostutkinnan tehtäviin	3.2	0.9	119	120	0.0
Pakkokeinojen käyttäminen	3.1	0.9	119	120	0.0
Esitutkintapöytäkirjan laatiminen ^b	3.1	1.0	119	120	0.0
Kuulustelut	3.0	0.9	119	120	0.2
Kuolemansyyn selvittäminen	3.0	0.9	119	120	-0.2
Todistelun kokonaisuuden hallinta rikostutkinnassa	2.9	0.8	119	120	0.1
Teknisen näytön hyödyntäminen	2.8	0.9	119	120	0.2
Henkilörekisteröinti	2.8	0.9	119	120	0.4**
Siviilioikeuden peruskäsitteiden tunteminen	2.8	0.8	119	120	0.0
Tutkinnan päättäminen	2.4	1.0	119	120	0.1

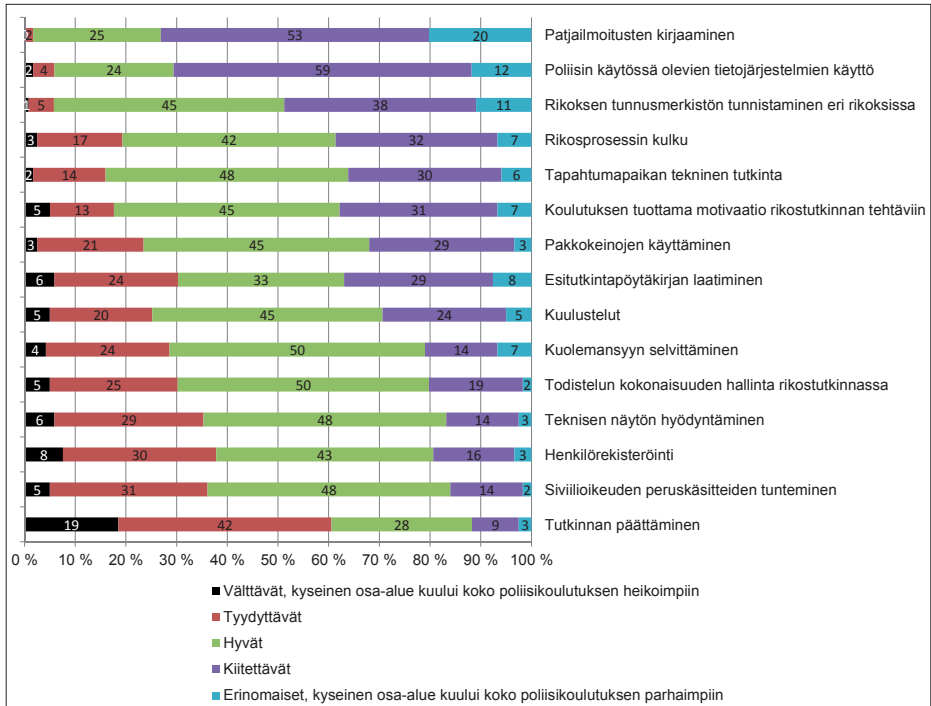
Lähde: PPeV 2012, keskiarvon muutoksen tarkastelussa myös PPeV 2011

^a Keskiarvon muutos, PPeV 2011–2012

^b Varianssit eivät homogeenisia eri vuosien osa-aineistoissa (2011, 2012)

Myös tutkinnan koulutusta koskevissa arvioissa on hyvä tarkastella keskiarvoeroja uuden ja vanhan aineiston välillä siten, että ruotsinkieliset vastaajat jätetään analyysistä pois, koska myös tutkinnan koulutusta koskevissa arvioissa havaittiin eroja suomenkielisten ja ruotsinkielisten kurssien välillä.

Voidaan kuitenkin jo tässä huomauttaa, että erot suomenkielisten ja ruotsinkielisten kurssien antamien arvioiden välillä ovat tutkinnassa toisensuuntaisia kuin liikennevalvonnassa (ks. lähemmin luku 6.4).

Kuvio 6.3. Tutkinta: valmistuneiden poliisien arviot poliisikoulutuksen tuottamasta osaamisesta

Lähde: PPeV 2012

Myös tutkinnan osalta kuva muuttuu jonkin verran, kun ruotsinkieliset kurssit jätetään analyysistä pois. *Henkilörekisteröinnin* ($p < .05$) lisäksi myös *kuulustelujen* osaamista ($p < .05$) arvioidaan tilastollisesti merkitsevällä tavalla myönteisemmin uudessa aineistossa, verrattuna vanhaan aineistoon. Kummassakin tapauksessa varianssit olivat homogeeniset. Muita tilastollisesti merkitseviä eroja ei havaita.

Kuolemansynn selvittämistä koskevissa arvioissa havaittu keskiarvoero oli tarkistuslaskennassa negatiivinen (2011: 3.2; 2012: 3.0). Ero ei kuitenkaan ollut tilastollisesti merkitsevä ($p = .13$; $Levene(1, 203) = .808$, Levenen testin $p = .370$).

Koonnoksena voidaan todeta, että:

- Eriytyneen poliisiosaamisen kehitys on ollut myönteistä kautta linjan (kenttätoiminnassa, liikennevalvonnassa, tutkinnassa), kun ajatellaan arvioita koulutuksen tuottaman osaamisen työelämävastaavuudesta.¹⁰
- Tulos ei muutu, vaikka ruotsinkielisten kurssien vastaajat jätetään analyysistä pois. Käytännössä ei ole osaamisalueita, joiden arviot olisivat kehittyneet tilastollisesti merkitsevällä tavalla kielteiseen suuntaan (kuolemansyyn selvittäminen on kuitenkin – analyysitavasta riippuen – yksi mahdollinen poikkeus tästä säännöstä).
- Kenttätoimintaa arvioidaan eriytyneistä osaamisalueista keskimäärin myönteisimmin. Myös motivaatio kenttätoimintaan on vahvempi kuin motivaatio liikennevalvontaan tai tutkintaan. Sama havaitaan uratoiveita koskevassa analyysissä (luku 8.2). Valvonta- ja hälytystehtävät kiinnostavat valmistuneita poliiseja omalla poliisiuralla kaikkein eniten.
- Yksittäisistä tiedoista ja taidoista myönteisimmin arvioidaan seuraavia: voimankäyttöä koskevien säädösten tunteminen, rangaistusvaatimusten täyttäminen ja tiedoksi antaminen, päihityneiden kohtelu, ensimmäisen partion periaate, kiinniottotilanteet, poliisijoneuvon erioikeuksien hallitseminen (esim. hälytysajo), liikennevalvonnassa käytettävien lomakkeiden täyttäminen, Pat-jailmoitusten kirjaaminen ja poliisiin käytössä olevien tietojärjestelmien käyttö.
- Kehittämistä on suhteellisesti eniten ajoneuvojen varusteiden, kunnan ja rakenteen tarkastamisessa, ajoneuvon kuormauksen ja ajoneuvoyhdistelmien tarkastamisessa, todistelun kokonaisuuden hallinnassa osana rikostutkintaa, teknisen näytön hyödyntämisessä, henkilörekisteröinnissä, siviilioikeuden peruskäsitteiden tuntemisessa ja tutkinnan päättämisessä.

10 Tässä on kuitenkin muistettava, että vastausprosentti uudessa aineistossa (PPeV 2012) on pienempi kuin vanhassa aineistossa (PPeV 2011). On mahdollista, että vastaamatta jättäneissä on vastaajiin verrattuna suhteellisesti enemmän niitä, jotka suhtautuvat koulutukseen kriittisesti. Vastaamatta jättäneistä tiedetään ainakin se, että tässä joukossa on suhteellisesti enemmän työttömiä kuin vastaajien joukossa. Ero vastausprosentteissa ei kuitenkaan ole mittakaavaltaan niin suuri, että sen voi olettaa kääntävän arvioita kokonaiskuvan kannalta, jos se ylipäätyään vaikuttaa tuloksiin vinouttavasti. Näillä perusteilla voidaan sanoa, että eriytyneen poliisiosaamisen koulutusta koskevat arviot ovat käytännössä läpi koko linjan joko ennallaan tai kehittyneet myönteisesti.

6.4 Poliisin perustutkintokoulutuksen suomen- ja ruotsinkieliset kurssit

”Väldigt bra enkät! Bra språk, ren svenska :)”

Tässä luvussa kuvataan alustavasti suomen- ja ruotsinkielisten kurssien vastaajilta saatujen arvioiden eroja. Kyse on ensikartoituksesta, jossa joudutaan tukeutumaan suhteelliseen pieneen ruotsinkielisiltä kurseilta valmistuneiden vastaajien määrään (n=17). Jakaumien, järjestysten ja keskilukujen vertailussa vain mittakaavaltaan suuret erot ovat tällaisessa tilanteessa tilastollisesti merkitseviä. Taustamuuttujia ei päästä vakioimaan lainkaan (ikä, sukupuoli, työmarkkina-asema jne.), koska ruotsinkielisten määrä aineistossa on niin pieni. Vakiointi olisi tärkeää, koska ruotsinkielisiltä kurseilta valmistuneiden työllisyystilanne on ollut parempi kuin suomenkielisiltä kurseilta valmistuneiden ja on mahdollista, että työmarkkina-asema vaikuttaa koulutusta koskeviin arvioihin. Ruotsinkielisiltä kurseilta valmistuneet poliisit joka tapauksessa arvioivat omaa poliisikoulutustaan myönteisemmin – yleisesti ottaen eli tarkasteltaessa kokonaisuutta yli eri osaamisalueiden – kuin suomenkielisiltä kurseilta valmistuneet.

Aineiston avulla kyetään lähinnä seulomaan aineistosta esiin niitä henkilökohtaisten valmiuksien ja poliisiosaamisen alueita, joiden osalta havaitut erot ovat suurimmat ja joiden suhteen opetusta, opetuksen menetelmiä ja muita opetusratkaisuja koskeva kehittävä keskustelu olisi ehkä hyödyllistä Poliisiammattikorkeakoulun sisällä. Vaikka aineisto on tässä suhteessa varsin rajallinen, näyttävät vertailutulokset sisällöllisesti mielekkäiltä ja eheiltä ja ovat siksi mielenkiintoisia. Alustavien tulosten raportointi on perusteltua myös siksi, että suomenkielisen ja ruotsinkielisen perustutkintokoulutuksen kurseja arvioidaan nyt ensimmäistä kertaa yhdessä ja samassa vaikuttavuustutkimuksessa yhtenäisin kriteerein.

Aineistosta (PPeV 2012) tutkittiin sekä jakaumien eroja, järjestyskorrelaatioeroja että keskiarvoeroja, mutta seuraavassa raportoidaan vain keskiarvoerojen vertailusta saadut tulokset. Vertaileva seulonta kohdistui valmistuneiden poliisien antamiin arvioihin yhteensä 69 henkilökohtaisesta valmiudesta ja poliisiosaamisesta. Aineistossa oli 17 ruotsinkieliseltä kurssilta ja 103 (yhdistetyssä aineistossa 208) suomenkieliseltä kurssilta valmistunutta poliisia. Jakaumien normaalisuusehto ei täyty, mikä on varsin tavallista, koska normaalisuuden tilastolliset kriteerit ovat ankaria. Suuri osa jakaumista oli kuitenkin tasaisia niin, etteivät ne olleet vinoja laitajakaumia. Varianssit olivat pääasiassa homogeenisia.

Arvioista kolme neljäsosaa (53/69) oli tässä käytetyn karkean seulan (keskiarvoero) perusteella yhdenmukaisia siten, että suomen- ja ruotsinkieli-

siltä kursseilta valmistuneiden poliisien arvioissa ei ollut tilastollisesti merkitseviä eroja. Näyttää tämän perusteella siltä, että ruotsin- ja suomenkieliset kurssit saavat koulutuksensa samassa, yhtenäisessä järjestelmässä, eikä systemaattisia koko koulutuksen läpäiseviä eroja ole.¹¹ Ne erot, joita kuitenkin havaitaan, ovat osittain odotettuja (toisen kotimaisen kielen taito), mutta osittain ne ovat ennakoimattomia (systemaattiset erot liikennevalvonnan ja tutkinnan koulutuksissa) ja siksi ainakin potentiaalisesti tärkeitä.

Keskiarvoerot raportoidaan taulukoissa 6.4 ja 6.5 siten, että lasketaan

$$\Delta = \bar{x}_{SV} - \bar{x}_{FIN}$$

Matemaattisesti positiivinen erotus osoittaa, että ruotsinkielisten kurssien antamat arviot ovat myönteisempiä kuin suomenkielisten kurssien antamat arviot. Matemaattisesti negatiivinen erotus puolestaan osoittaa, että suomenkieliset kurssit ovat antaneet myönteisemmän arvion kuin ruotsinkieliset kurssit.

Taulukossa 6.4 raportoidaan tilastollisesti merkitsevät erot henkilökohdaisissa valmiuksissa ja peruspoliisiosaamisessa, taulukossa 6.5 puolestaan kenttätoiminnan, liikennevalvonnan ja tutkinnan koulutusta koskeneiden arvioiden tilastollisesti merkitsevät erot. Koko asteikon mittakaavaan suhteutettuna yksi asteikkoyksikkö (1.0) on 25 % koko asteikon mitasta. Jos siis havaintona on, että ruotsinkielisiltä kursseilta valmistuneet arvioivat toisen kotimaisen kielen (suomen) valmiutensa 1.8 yksikköä paremmaksi kuin suomenkielisiltä kursseilta valmistuneet (ruotsin), merkitsee tämä koko asteikon mittakaavaan suhteutettuna 45 %:n siirtymää mitta-asteikolla.

Tämä oli todellisuudessa suurin havaittu ero ruotsinkielisten ja suomenkielisten kurssien välillä. Ruotsinkielisiltä kursseilta valmistuneille esitettiin väite: ”Jag kommunicerar utan problem med kunder som pratar finska”. Vastauksissa keskimääräinen arvio oli alkuperäiselle asteikolle ankkuroituna ”Av samma åsikt” ($\bar{x}_{SV}=4.2$). Suomenkielisiltä kursseilta valmistuneille esitettiin väite ”Kommunikoin sujuvasti ruotsia puhuvien asiakkaiden kanssa”. Arvio oli asteikolle ankkuroituna keskimäärin ”Eri mieltä” ($\bar{x}_{FIN}=2.4$)

Tämä kysymys siis esitettiin ruotsinkielisille kursseille eri tavalla kuin suomenkielisille kursseille. Tavoitteena oli arvioida toisen kotimaisen kielen osaamista käytännön poliisityössä. Kaikissa muissa kysymyksissä pyrittiin täyteen semanttiseen vastaavuuteen esitetyissä kysymyksissä.

Toiseksi suurin ero oli siinä tiimityöskentelyä koskevassa arviossa, jossa vastaajille esitettiin väite: ”Otan luontevasti vastaan neuvoja ja ohjeita”. Myös tässä ruotsinkielisiltä kursseilta valmistuneiden arviot olivat tilastollisesti merkitsevästi myönteisempiä kuin suomenkielisiltä kursseilta

11 Näin voidaan sanoa siitä huolimatta, että yhdenmukaisten arvioiden osuus perustuu varmasti osittain myös siihen, että ruotsinkielisten osajoukossa keskiarvojen luottamusvälit ovat suuria havaintomäärän vähäisyyden vuoksi.

valmistuneiden arviot. Muut havaitut tilastollisesti merkitsevät erot olivat eroja voimakkeiden käyttämisessä vähimmän haitan periaatteen mukaisesti, kenttäjohtajajärjestelmän tuntemisessa, suppean tutkinnan käytössä ja rangaistusvaatimusmenettelyn käytössä – kaikki ruotsinkielisten kurssien hyväksi. Muut keskiarvot eivät eronneet tilastollisesti merkitsevällä tavalla toisistaan. Käytännössä näissä muissa arvioissa havaittiin koko asteikkoon suhteutettuna alle 10 %:n keskiarvoero. (Ks. taulukko 6.4.)

Taulukko 6.4. Henkilökohtaiset valmiudet ja peruspoliisiosaaminen, tilastollisesti merkitsevät erot ruotsinkielisten ja suomenkielisten perustutkintokurssien antamien arvioiden välillä

		n/N	$\bar{x}$	s	$\Delta \bar{x}^a$
Tiimityöskentely: Otan luontevasti vastaan neuvoja ja ohjeita	ruotsi	17/17	4.7	0.5	0.41**
	suomi	101/103	4.2	0.5	
Poliisiosaaminen: Kommunikoin sujuvasti toista kotimaista kieltä puhuvien asiakkaiden kanssa	ruotsi	17/17	4.2	1.0	1.82***
	suomi	101/103	2.4	1.0	
Poliisiosaaminen: Käytän voimakkeita vähimmän haitan periaatteen mukaisesti	ruotsi	17/17	4.5	0.6	0.35*
	suomi	101/103	4.2	0.6	
Poliisiosaaminen: Tunnen kenttäjohtajajärjestelmän ja toimin sen mukaisesti	ruotsi	17/17	4.3	0.7	0.35*
	suomi	101/103	3.9	0.6	
Poliisiosaaminen: Osaan käyttää suppeaa tutkintaa	ruotsi	17/17	4.3	0.7	0.45*
	suomi	101/103	3.8	0.7	
Poliisiosaaminen: Osaan käyttää rangaistusvaatimusmenettelyä	ruotsi	17/17	4.7	0.5	0.35*
	suomi	101/103	4.3	0.5	

Lähteet: PPeV 2011, 2012

^a Tilastollisesti merkitsevät keskiarvojen erot ruotsinkielisten (SV) ja suomenkielisten (FIN) kurssien välillä $\Delta = \bar{x}_{SV} - \bar{x}_{FIN}$

SV: G13, G14 ja G15; FIN: P131, P133, P135, P137, P139 ja P141

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$.

Tulokset eriytyneestä poliisiosaamisesta olivat mielenkiintoisella tavalla systemaattisia. *Kenttätöinnassa* eroja oli vain vähän, ainoa tilastollisesti merkitsevä ero oli *rangaistusvaatimuksen täyttämässä ja tiedoksi antamisessa*.

Liikennevalvonnassa oli useita tilastollisesti merkitseviä eroja siten, että ruotsinkielisiltä kursseilta valmistuneiden arviot olivat myönteisempiä kuin suomenkielisiltä kursseilta valmistuneiden arviot. Näitä olivat *ajoneuvojen varusteiden, kunnan ja rakenteen tarkastaminen* (+0.91), *liikenteeseen liittyvien asiakirjojen tarkastaminen* (+0.88), *koulutuksen tuottama motivaatio*

liikennevalvontatehtäviin (+0.66), ajoneuvon kuormauksen ja ajoneuvoyhdistelmien tarkastaminen (+0.56), liikennevalvonnassa käytettävien lomakkeiden täyttäminen (+0.55), nopeusvalvonta (+0.48) sekä poliisiajoneuvon erioikeuksien hallitseminen esimerkiksi hälytysajossa (+0.42).

Tutkinnassa oli tilastollisesti merkitseviä eroja kahdella alueella siten, että suomenkielisiltä kursseilta valmistuneiden arviot olivat myönteisempiä kuin ruotsinkielisiltä kursseilta valmistuneiden arviot. Näitä olivat rikoksen tunnusmerkistön tunnistaminen eri rikoksissa (-0.65) ja esitutkintapöytäkirjan laatiminen (-0.71). Muut keskiarvoerot olivat tätä pienempiä eli eroa oli käytännössä vähemmän kuin 10 % koko asteikon mittakaavasta.

Taulukko 6.5. Poliisiosaamisen erikoisalueet, tilastollisesti merkitsevät erot ruotsinkielisten ja suomenkielisten perustutkintokurskien antamien arvioiden välillä

		n/N	$\bar{x}$	s	$\Delta \bar{x}^a$
Kenttätoiminta: Rangaistusvaatimuksen täyttäminen ja tiedoksi antaminen	ruotsi	17/17	4.1	0.7	0.43*
	suomi	205/208	3.7	0.8	
Liikennevalvonta: Poliisiajoneuvon erioikeuksien hallitseminen (esim. hälytysajo)	ruotsi	17/17	4.1	0.4	0.42*
	suomi	101/103	3.6	0.8	
Liikennevalvonta: Nopeusvalvonta	ruotsi	17/17	3.7	0.9	0.48*
	suomi	204/208	3.2	0.9	
Liikennevalvonta: Liikenteeseen liittyvien asiakirjojen tarkastaminen	ruotsi	17/17	4.0	0.8	0.88***
	suomi	205/208	3.1	0.8	
Liikennevalvonta: Ajoneuvojen varusteiden, kunnan ja rakenteen tarkastaminen	ruotsi	17/17	3.5	1.0	0.91***
	suomi	204/208	2.6	0.8	
Liikennevalvonta: Ajoneuvon kuormauksen ja ajoneuvoyhdistelmien tarkastaminen	ruotsi	17/17	3.1	0.7	0.56*
	suomi	101/103	2.6	1.0	
Liikennevalvonta: Liikennevalvonnassa käytettävien lomakkeiden täyttäminen	ruotsi	17/17	4.2	0.7	0.55*
	suomi	101/103	3.6	0.8	
Liikennevalvonta: Koulutuksen tuottama motivaatio liikennevalvontatehtäviin	ruotsi	17/17	3.8	0.8	0.66**
	suomi	204/208	3.1	0.9	
Tutkinta: Rikoksen tunnusmerkistön tunnistaminen eri rikoksissa	ruotsi	17/17	2.9	0.7	-0.65***
	suomi	205/208	3.6	0.8	
Tutkinta: Esitutkintapöytäkirjan laatiminen	ruotsi	17/17	2.4	1.1	-0.71**
	suomi	205/208	3.1	0.9	

Lähteet: PPeV 2011, 2012

^a Tilastollisesti merkitsevät keskiarvojen erot ruotsinkielisten (SV) ja suomenkielisten (FIN) kurssien välillä $\Delta = \bar{x}_{SV} - \bar{x}_{FIN}$

SV: G13, G14 ja G15; FIN: P126, P127, P128, P129, P131, P133, P135, P137, P139 ja P141

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$.

Koonnoksena voidaan todeta, että:

- Poliisiammattikorkeakoulun ruotsin- ja suomenkielinen koulutus näyttävät toimivan yhdessä ja samassa järjestelmäkokonaisuudessa, mikä on muun muassa laadunvarmistusjärjestelmän näkökulmasta tärkeää. Kolme neljäsosaa (75 %) analyysin kohteeksi otetuista henkilökohtaisista valmiuksista ja poliisi-osaamisen eri alueista oli sellaisia, että valmistuneet poliisit antoivat niistä suhteellisen yhdenmukaisia arvioita riippumatta siitä, olivatko he valmistuneet ruotsin- vai suomenkielisiltä kursseilta.
- Varauksettomia päätelmiä tästä alustavasta seulonasta ei voida tehdä, koska havaintomäärä on pieni ja tuloksia voivat vinouttaa monet taustamuuttajat ja kolmannet tekijät. Tulokset ovat kuitenkin sisällöllisesti mielekkäitä ja ne ovat systemaattisia poliisiosaamisen erikoisalueita koskevien arvioiden suhteen. Kenttätoiminnan koulutuksessa suuria eroja ei ole. Liikennevalvonnan alueilla on mahdollisesti eroa ruotsinkielisen koulutuksen hyväksi. Tutkinnassa joillakin yksittäisillä alueilla on mahdollisesti eroa suomenkielisen koulutuksen hyväksi.
- Ei kannata sivuuttaa sitä mahdollisuutta, että Poliisiammattikorkeakoulun opettajien keskenään käymä ajatusten vaihto ja rakentava keskustelu tarjoavat yhden varsin käyttökelpoisen sisäisen kanavan koulutuksen ja pedagogiikan kehittämiseen.

7 POLIISIN PERUSTUTKINTOKOULUTUKSEN VAHVUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET

Valmistuneilta poliiseilta kysyttiin vuoden 2012 vaikuttavuuskyselyssä kaksi poliisiosaamisen sisältöihin kohdistunutta avokysymystä:

”Mitkä olivat niitä poliisikoulutuksen osaamisalueita, joilta sait mielestäsi parhaat valmiudet poliisin ammattiin?”

”Minkä osaamisalueiden koulutuksesta et saanut mielestäsi riittäviä valmiuksia poliisin ammattiin? Millä osaamisalueilla poliisikoulutuksessa olisi eniten kehittämistä?”

Vastauksia analysoidaan sisällönanalyysin menetelmin ja analyysin kohteina (hermeneuttisina yksikköinä) ovat ne *väitteet* tai *väitelauseet*, joita valmistuneet poliisit esittivät poliisikoulutuksen parhaat valmiudet antavista alueista (*vahvuuksista*), ja alueista, joita olisi vielä parannettava tai kehitettävä edelleen (*kehittämiskohteista*). Sisällönanalyysissa tavoitteena ovat toistettavat ja validit päätelmät (engl. replicable and valid inferences) tekstiaineistosta reaalikontekstiin (Krippendorf 1985, 21). Käytännössä sisällönanalyysi perustuu 1. syntaktiseen luokitteluun (terminologia; terminologiset frekvenssit, esiintymistodennäköisyys, frekvenssisuhdeanalyysi); 2. semanttiseen luokitteluun ja analyysiin (homonyymisyys, synonyymisyys, kontekstitekijät, muut merkityssisällön idiografiset tekijät; semanttiset frekvenssit, esiintymistodennäköisyys, frekvenssisuhdeanalyysi) sekä 3. käsitteelliseen pelkistämiseen (reflektio, abstrahoivat päätelmät), jonka keinoin semanttinen luokittelu tarkentuu.

Tästä sisällönanalyysin ydinmekanismista voidaan erottaa reliabiliteetin ja validiteetin tarkastelu. Voidaan kontrolloida yhtäältä käsitteellisten luokkien muodostumisen ja toisaalta luokkien frekvenssien ja frekvenssi-suhteiden validiteettia ja reliabiliteettia. Tällöin kysytään käytännössä: muodostavatko kaksi eri tutkijaa samat, tai riittävällä tarkkuudella samat, käsitteelliset luokat? Tulkitseeko tutkija *b* havaittuja tietueita samalla tavalla kuin tutkija *a*, niin että päätyy samoihin frekvensseihin raportoiduille käsitteellisille luokille? Ovatko tulokset ennustearvoltaan hyviä perusjoukossa tai toisessa vastaavassa aineistossa (valmistuneet poliisit; toinen, vastaava aineisto)? Ovatko tulokset hyviä kriteerivaliditeetin näkökulmasta (valmistuneiden poliisien lähiesimiesten käsitykset; osaamisen testit; työssä tapahtuneet virheet; kouluttajien käsitykset perustutkintokoulutuksessa ja täydennyskoulutuksessa; muiden arviointitutkimusten tulokset jne.)?

Tämän arvioinnin toteutuksessa ei tehty reliabiliteettitarkistuksia siten, että useammat eri tutkijat olisivat analysoineet aineiston. Tuloksia kuitenkin

verrataan aiemman tutkimuksen tuloksiin. Reliabiliteetti on tästä näkökulmasta katsottuna vahva. Luotettavuutta lisää omalta osaltaan myös raportoinnin läpinäkyvyys: valmistuneiden poliisien omasanasille kuvauksille koulutuksen vahvuuksista ja kehittämiskohteista annetaan tässä raportissa suhteellisen paljon tilaa.

Suorien lainausten käytöstä on myös se hyöty, että viesti koulutuksen vahvuuksista ja kehittämiskohteista välittyy suoraan vastaajilta eri opetusalueiden opettajille ja kehittäjille. Lisäksi suorien lainausten tavallista laajempi käyttö osoittaa vastaajille, että annettu palaute julkaistaan ja että sen voi olettaa todella vaikuttavan poliisikoulutuksen kehittämiseen tulevaisuudessa.

7.1 Vahvuudet

Koulutuksen vahvuuksia koskevaan kysymykseen vastasi yhteensä 75 valmistunutta poliisia. Erillisiä mainintoja yksittäisistä vahvuuksista oli yhteensä 164.¹² (Ks. taulukko 7.1.) Käsitteet vahvuuksista vastaavat arvioinnin määrällisen osan antamaa kuvaa perustutkintokoulutuksen parhaiten toimivista osista ja ovat suurelta osin yhdenmukaisia myös aiempien vaikuttavuusarviointien kanssa.

Keskeisiä vahvuuksia ovat *harjoittelu kokonaisuudessaan ja työharjoittelu- ja kenttäjaksot sekä partio- ja yhteisharjoitukset* erikseen mainittuina. Tutkinnon vahvuuksia ovat myös *voimankäyttökoulutus ja kenttätoiminnan koulutus* yleisesti, *liikennevalvonnan koulutus, poliisin tietojärjestelmien ja rekisterien koulutus, poliisiasiain tietojärjestelmä Patjan käyttö, rikostutkinnan koulutus, rikosoikeuden, rikosprosessioikeuden ja rikosnimikkeiden koulutus, tekninen tutkinta ja rikospaikatutkinta, lainsäädännön koulutus* yleisesti sekä – ehkä kaikkia edellisiä yhdistäen – *peruspoliisikoulutuksen kattavuus*.

Taulukko 7.1. Mitkä olivat niitä poliisikoulutuksen osaamisalueita, joilta sait mielestäsi parhaat valmiudet poliisin ammattiin?

	Mainintoja
Harjoittelu, työharjoittelujaksot, käytännölliset harjoitukset, käytäntö	19
Voimankäyttökoulutus, itsepuolustuskoulutus	19
Liikenne, liikennevalvontakoulutus	14

12 Väittämien määrät eli yksittäiset maininnat raportoiduissa taulukoissa ovat suurempia kuin vastaajien määrät, koska yhdessä vastauksessa mainittiin tavallisesti useita vahvuuksia tai useita kehittämiskohteita.

Kenttätoiminta/valvonta- ja hälytystehtävät	14
Poliisin tietojärjestelmät ja rekisterit, ilmoitusten kirjaaminen	12
Rikostutkinta, rikostorjunta	11
Rikosoikeus, rikosprosessioikeus, rikosnimikkeet	11
Tekninen tutkinta, rikospaikkatutkinta	8
Lainsäädäntö	7
Kattava peruspoliisiosaaminen, eri tilanteet	5
Case-harjoitukset, joissa yhdistetään monen eri alueen osaamista, partioharjoitukset	5
Muita mainintoja	39
Yhteensä	164

Lähde: PPeV 2012

Muita mainintoja tutkinnon keskeisistä vahvuuksia olivat muun muassa asiakas kohtaamiset, vuorovaikutus, kommunikaatio, ihmisten kohtaaminen; oikeudenmukaisuus, tasapuolisuus kaikkia kohtaan, ammattietiikka; kotihälytykset; kuolemansyöntutkinta; poliisitaktiikka; päihtyneiden kuljettaminen; ensimmäisen partion periaate; kadonneen etsintä; esitutkintapöytäkirjojen laadinta; liikenneonnettomuudet; suomen kieli; viestijärjestelmät; kielten opetus yleensä; työturvallisuus; liikunta; ruotsi; englantia.

Monessa aiemmassa tutkimuksessa on mainittu tutkinnon vahvuutena se, että poliisin perustutkintokoulutus antaa kattavan peruspoliisiosaamisen. Perusteellinen työelämälähtöinen harjoittelu on mainittu tutkinnon keskeisenä vahvuutena kaikissa aiemmissa tutkimuksissa. (Virta & Raivola 1994; Valto 1998; Koivisto & Tuohi 2006; Immonen 2007; Vuorensyrjä 2011.) Nämä kaksi asiaa ovat sidoksissa toisiinsa. Poliisin ammatissa osaamisvaatimusten sisältöalue on laaja. Suuri osa tiedoista ja taidoista on olemassa käytännön osaamisena, sitoutuneena yksittäisten poliisien toimintakäytäntöihin ja poliisin tiedonkulttuuriin. Kyse on kehollisista tiedoista ja taidoista sekä osaamisesta, joka sijaitsee – on olemassa – inhimillisen vuorovaikutuksen käytännöissä. Perustiedot ja -taidot on koulutettava kattavasti, ja niiden on saatava sisältöjä ja niitä on syvennettävä käytännön työssä.

Valmistuneiden poliisien kokemus on, että poliisin perustutkintokoulutus antaa hyvät perusvalmiudet moniin eri ammattitehtäviin. He itse ja aiemman tutkimuksen perusteella myös heidän esimiehensä kuitenkin ymmärtävät hyvin myös sen, että osaamisen syventäminen tapahtuu pidemmän aikavälin kuluessa työtä tekemällä ja työssä oppimalla.¹³

13 Lähiesimiehet ovat juuri tästä syystä korostaneet, että motivaatio poliisityöhön ja halu ammatilliseen osaamiseen syventämiseen ovat tärkeitä, jopa tärkeimpiä kuin tämänhetkinen tekninen tai juridinen osaaminen (Vuorensyrjä 2011).

”Tosi monipuolinen poliisikoulutus. Kaikki osa-alueet.”

”Poliisikoulutus antoi kohtuullisen hyvän pohjan jokaisella osa-alueella tulevia poliisin töitä varten. Silti tehtäväkuvio on niin laaja, että työn oppii vain käytännössä tekemällä ja samalla oppimalla. Joka päivä oppii jotain uutta. Käytännön harjoitukset, joissa piti yhdistää erilaisia oppimisaan asioita, kuten tietojärjestelmien käyttöä, kirjausta sekä asiakkaan käsittelyä, olivat hyödyllisimpiä, koska ne ovat lähimpänä poliisin päivittäistä työtä.”

”Koululla mielestäni perusteet sai moneen asiaan hyvin, mutta itse opin kyllä parhaiten toistolla ja siihen ei monessa käytännön jutussa ole aikaa.”

”Koulutus antaa melko hyvät perustiedot moneen asiaan. Töitä tekemällä oppi sitten vielä paljon lisää. Mielestäni rikostutkintaan panostetaan koulutuksessa vähemmän kuin kenttätyöhön.”

Harjoittelua käsiteltiin poliisikoulutuksen vahvuuksia koskevista vastauksista monesta eri näkökulmasta. Harjoittelu varmistaa sen, että poliisiosaamisen perusteet hallitaan myös käytännössä, mutta se on myös olennainen osa itse oppimisprosessia: harjoittelu antaa konkreettisen merkityksen poliisiosaamisen eri osatekijöille.

Vastaajat ovat omassa koulutuksessaan arvostaneet erityisesti työharjoittelu- ja kenttäjaksoja sekä isompia, eri osaamisalueita yhdisteleviä käytännön partioharjoituksia.

”Eri järjestelmien käytöstä sai mielestäni hyvät valmiudet. Erilaiset harjoitukset (kenttä- ja hälytystehtävät) antoivat hyviä valmiuksia toimia kentällä, mutta työharjoittelussa ja kenttäjaksolla kunnolla pääsi näkemään/tekemään erilaisia keikkoja ja miten niissä tulisi toimia parhaan lopputuloksen aikaansaamiseksi.”

”Lainkäyttö, sen suuri kokonaisuus. Laki tuli hyvin selkeästi esiin kaikessa tekemisessä. Työharjoittelu, koko koulutuksen paras anti. Työt oppii tekemällä.”

”Parhaiten opit jäi mieleen, kun ajettiin harjoituskeikkoja, joissa oli suorittava partio ja muut seurasivat vierestä. Sitten toiminta purettiin kootusti ja siitä keskusteltiin. Tätä kautta sai jonkinlaisen perustoimintamallin ko. keikoille, jota pystyi sitten käytännössä soveltamaan.”

”Bästa färdigheterna fick man i att fungera som vanlig fältpolis och undersökare av dagliga ärenden. Men det hängde jätte mycket på praktikplatsen. Det att man inte alls fick själv påverka praktikplatsen var ett väldigt stort minus, och något jag personligen var besviken på.”

”Käytännön harjoitteet, joissa yhdisteltiin eri osa-alueita keskenään esim. YPO, voimankäyttö, liikenne. Poliisihallinnon opit olivat myös erityisen opettavia, varsinkin työharjoittelujakson jälkeiset opitunnit.”

”Käytännön harjoitukset missä oli erilaisia asiakaskohtauksia, henkilön etsintää ja poliisitaktiikan soveltamista.”

”Trafik, straffrätt, alla case och patrull-övningar.”

Liikenteen ja liikennevalvonnan koulutus mainittiin tutkinnon erityisenä vahvuutena suhteellisen monissa ruotsinkielisiltä kursseilta valmistuneiden vastauksissa. Edellä lainatun vastauksen lisäksi näitä vastauksia olivat: *”Maktmedels perioden, samt trafik”, ”Maktmedelsutbildning, trafikutbildning”, ”Trafik och allmän ordning och säkerhet”, ”Trafik och fysisk maktmedel”, ”Trafik, användning av register. Maktmedelsanvändning”, ”Brottsplatsundersökningen gav mycket. Trafikutbildningen behövs dagligen.”*

7.2 Kehittämiskohteet

Poliisikoulutuksen kehittämiskohteita koskevaan kysymykseen vastasi yhteensä 76 valmistunutta poliisia. Erillisiä mainintoja yksittäisistä kehittämiskohteista oli yhteensä 139. (Ks. taulukko 7.2.)

Poliisikoulutuksen tärkeimpinä kehittämiskohteina mainittiin *rikostutkinta, esitutkinta, kuulustelut ja kuulustelutaktiikka, pakkokeinojen käyttö, ulkomaalaisvalvonta, liikennevalvonta yleisesti ja liikennevalvonnan tekniset välineet sekä ajo-opetus ja ajoharjoittelu* erikseen, *poliisin tietojärjestelmät ja rekisterit* sekä *kuolemansyyn tutkinta*.

Tämän lisäksi painotettiin *harjoitusten* merkitystä kehittämiskohteena, erityisesti *alusta loppuun tehtävät harjoituskokonaisuudet* nähtiin hyödyllisiksi oppimisen kannalta. Harjoittelu nähtiin tärkeäksi osaksi koulutusta ja se mainittiin poliisikoulutuksen kehittämiskohteena lähinnä siitä syystä, että sitä haluttiin tutkintoon lisää. Sama voidaan sanoa ajo-opetuksesta ja -harjoittelusta kehittämiskohteina. Ne nähtiin tärkeinä ja onnistuneina osina tutkintoa ja niitä toivottiin koulutukseen nykyistä enemmän.

Taulukko 7.2. Minkä osaamisalueiden koulutuksesta et saanut mielestäsi riittäviä valmiuksia poliisin ammattiin? Millä osaamisalueilla poliisikoulutuksessa olisi eniten kehittämistä?

	<i>Mainintoja</i>
Rikostutkinta	17
Käytännön harjoituksia	13
Esitutkinta	12
Alusta loppuun tehtävät harjoitukset, tehtäväkokonaisuudet	12
Kuulustelut, kuulustelutaktiikka	7
Pakkokeinojen käyttö	5
Ulkomaalaisvalvonta	5
Liikennevalvonta	5
Liikennevalvonnan tekniset välineet, tutka, tarkkuusalkometri	4
Poliisin tietojärjestelmät ja rekisterit	4
Ajo-opetus, ajoharjoittelu, hälytysajo	4
Kuolemansyyn selvittäminen	4
Muita mainintoja	47
Yhteensä	139

Lähde: PPeV 2012

Näiden lisäksi kehittämiskohteina mainittiin muun muassa voimankäyttökoulutus; asiakkaan kohtaaminen, ihmisten kohtaaminen, vuorovaikutustaidot, arkinen puhuttaminen, kun ei ole ”kova tilanne”; tekninen tutkinta, tekninen rikospaikkatutkinta; haasteiden tiedoksianto, haasteisiin liittyvät asiakirjat; taktiikka, esimerkiksi asuntoon sisälle mentäessä, taktiikka teoriasta käytäntöön; liikennerikostutkinta, liikennerikosten rangaistukset; lupahallinto; POKE; rikosprosessioikeus; henkilörekisteröinti; julkisuuslainsäädäntö; päätöksenteko yllättävissä, äkillisissä tilanteissa; Drugwipe; lapsiin kohdistuvat rikokset; tietoverkkorikokset; videokuulustelut; kolaripaikkapiirros/POPI; ajoneuvon pysäyttäminen; siviilioikeuden perusteet; monipartiotilanteet; se, että Poliisiammattikorkeakoulun opettajien omasta kenttäkokemuksesta on kulunut paljon aikaa; tutkinnan päättäminen ja tutkinnan keskeyttäminen; raskaan liikenteen valvonta; salassapitomääräykset; huumerikostutkinta; näytön kokonaisuus ja kokonaisuuden hallinta sekä psykologia.

Harjoittelun merkitys

Valmistuneet poliisit vastasivat kehittämiskohteita koskevaan kysymykseen varsin aktiivisesti ja olivat valmiita analysoimaan poliisikoulutusta ja osallistumaan sitä koskevaan keskusteluun. Yksittäisten oppiaineiden rinnalla he korostivat käytännöllisen harjoittelun merkitystä osana poliisikoulutusta. Havainto on yhdenmukainen käytännössä kaikkien niiden tutkimusten kanssa, joissa on analysoitu poliisikoulutuksen pedagogiikkaa. (Virta & Raivola 1994; Valto 1998; Koivisto & Silvola 2000; Rajamäki 2005; Luoma 2006; Koivisto & Tuohi 2006; Immonen 2007; Vuorensyrjä 2011.)

Vaikka asia on tiedossa, eikä tällä havainnolla sinänsä ole tutkimuksellista uutuusarvoa, se on poliisikoulutuksen opetusmenetelmiä ja opetusratkaisuja ajatellen niin tärkeä, että siihen kannattaa palata tässäkin tutkimuksessa. Aiemmasta tutkimuksesta tässä viitataan vain yhteen havaintoon (avovastaus; Koiviston ja Tuohen 2006 tutkimuksessa), jossa asia kiteytettiin osuvalla tavalla:

”Harjoituksia, harjoituksia, harjoituksia. Kuitenkin näkyy olevan, että tekemällä sitä oppii. Ja virheitä tekemällä varsinkin. Virheet ois vain hyvä tehdä jo siellä koululla, ettei joku työpäivä käy työkaverille tai itselle huonosti jonkun ihan pikku vinkeiden vuoksi.” (Koivisto & Tuohi 2006, 39–40.)

Tässä tutkimuksessa harjoittelun merkityksestä poliisikoulutuksen ja poliisi-osaamisen kannalta kirjoitettiin muun muassa seuraavasti:

”Mera praktiska övningar! Borde vara 50/50 %”

”Koulutuksen nopea tahti teki sen, ettei sitä oikein ehtinyt omaksua. Lisäksi koko opetus olisi voinut olla jotenkin sidoksissa käytäntöön, niin että pohjalla olisi aina jokin ”oikea” tilanne. Koska puhdasta teoriaa on jotenkin vaikea omaksua tai muistaa ilman sen liittämistä johonkin käytännön tilanteeseen.”

”Poliisikoulutuksessa pitäisi mielestäni panostaa käytännön harjoituksiin enemmän teorian lomassa. Näin tulee selväksi, miksi teoriaa opiskellaan, eikä se tunnu tarkoituksettomalta. Ylipäätään kaikilta osaamisalueilta saa koulutuksessa kohtuullisen lähtötiedon, mutta asioiden soveltamisen oppii kunnolla vasta työharjoittelussa.”

”Riippuu motivaatiosta. Varmasti kaikkeen perushommaan saa valmiudet. Käytännön harjoitteita kuitenkin olisin kaivannut lisää huomattavasti paljon enemmän. Tähän voisi aivan hyvin käyttää ristiin myös muita kursseja jottei tule ”tuttu” asiakkaaksi harjoitteissa. Myös ”asiakas” puoli oppii varmasti samassa harjoitteessa, joten näin ollen tämä ei olisi pois koulutuksestakaan.”

”Poliisin työ on suurimmilta osin tekemällä parhaiten opittua. Näin ollen poliisikoulutus pääosin mielestäni tukee tekemällä oppimista. Yksinään koulutus ei riitä – tarvitaan myös tekevä puoli. Toisaalta pelkästään tekeminen ei myöskään itsessään riitä, vaan tarvitaan myös pohjan antava tieto, vaikka sitä sillä hetkellä onkin vielä vaikeaa soveltaa käytäntöön. Vaikeaa siis eritellä yksittäistä toimintaa. Jos kuitenkin jotain pitää mainita, niin kaikki toiminta, jossa oppilas ei pääse itse useaan kertaan tekemään, ei juurikaan tue oppimista. Esimerkiksi järjestelmiä tai ohjelmia on turha opettaa yleisesti esimerkillä ’opettaja tekee/näyttää ja oppilaat seuraavat paikoiltaan’.”

”patjahommat kahlattiin kiireellä läpi ja yleensäkin eri ohjelmistojen käyttö oli melkein kokonaan kopiointia siitä mitä opettaja käski tekemään. ei paljoa itse kerennyt miettiä asioita. parhaiten asiat oppi itse tekemällä harjoittelussa ja töissä.”

Miksi harjoittelu on poliisiopinnoissa niin tärkeää? Edellä vahvuuksia kuvattaessa todettiin, että harjoittelu antaa konkreettisen merkityksen poliisi-osaamisen eri osatekijöille. Se käytännössä sitoo yksittäiset tiedot ja taidot mielekkäällä tavalla poliisitoiminnan prosesseihin ja antaa niille merkityksen osana poliisin ammattia. Poliisin ammatti on puolestaan identiteetin ja motivaation kannalta tärkeä tekijä poliisikokelaan elämismaailmassa. Yksittäisten tietojen ja taitojen muistaminen sekä oppimisen ns. siirtovaikutus (engl. transfer-effect; asia osataan muissakin kuin alkuperäisessä asiayhteydessä) ovat mahdollisia, – ja itse asiassa sujuvia ja helppoja – kun tällainen kytkentä on muodostunut. Nähtävästi näistä syistä ne harjoitukset, joissa tehtäväkonaisuus suoritetaan alusta loppuun, osana aitoa poliisitoiminnan prosessia, ovat tärkeitä.

Harjoittelu rikostutinnan ja esitutinnan koulutuksessa: teorian ja käytännön sulauttaminen toisiinsa

Voidaan sanoa, että taulukon 7.2 lista kehittämiskohteista on tutkintapainotteenen. Lisäksi tarkemmassa frekvenssisuhteiden analyysissä havaittiin, että listan neljä ensimmäistä kehittämiskohdetta kytkeytyivät monissa vastauksissa toisiinsa. Tähän asiaan poraudutaan tässä muita kehittämiskohteita tarkemmin.

Rikostutkintaan, erityisesti esitutkintaan ja esitutkintaprosessin kokonaisuuden hallintaan, toivottiin lisää koulutusta ja harjoittelua. Valmistuneet toivoivat sellaisia harjoituksia, jotka koostuvat konkreettisista, käytännön tutkintatyöhön kytkeytyvistä juttukokonaisuuksista, ja jotka siten auttavat ymmärtämään muutoin liian abstraktiksi jäävää ja monimutkaiseksi miellettyä aihealuetta.

Vastaajat kirjoittivat rikostutkinnasta, esitutkintaprosessista, esitutkintapöytäkirjan laatimisesta ja harjoitusten pedagogisista ratkaisuksista muun muassa seuraavaa:

”Rikostorjuntaa ja rikostutkintaa tulisi painottaa reilusti enemmän. Koululta saadut tiedot ja taidot jäävät vähäisiksi, eikä työharjoittelussa ja kenttäjaksolla saatu kokemus tuo riittävästi varmuutta tekemiseen.”

”Rikostutkintaa pitäisi mielestäni kehittää koulutuksessa. Työsäoppimisjaksolla taitaa tähän alueeseen tulla 9 viikon pintaraapaisu. Kenttäjakso oli kokonaisuudessa haalarit päällä keikan ajossa.”

”Rikostutkinnan osalta on vähän vielä parannettavaa. Enemmän harjoituksia, joissa tehdään itse ja oppiminen tapahtuu sitä kautta.”

”Eftersom jag började min karriär (och fortfarande arbetar) på brottsundersökningen, så lade jag snabbt märke till att jag inte behärskade exempelvis sammansättningen av förundersökningsprotokoll till fullo. Detta kunde man sätta lite högre prioritet på att få inlärt under studietiden. Exempelvis så skulle ett uppdrag ”från början till slut” vara bra att få utföra. Ex. Börjar med att ta emot anmälan - förhör alla inblandade - sammanställer förundersökningsprotokoll - och eventuellt tom. följer med proceduren hos tingsrätten.”

”Tutkintapuolella erityisesti pakkokeinot ja niiden käyttäminen, rikosasiassa kokonaisuuden hallinta rikos -> tutkinta -> etp -> koko prosessi. Esitutkintaprosessin hallitseminen (tutkinta, rajoitukset, keskeytykset, pakkokeinot.). Ns. kenttäpuolella teknisten välineiden käyttäminen ja hallinta (tutka, tarkkuusalkometri, poliisiauto..) ja taktisen toiminnan siirtäminen teoriasta käytännöksi.. Ulkomaalaisasiat”

”Tiedä sitten, oliko vika itsessä, mutta tutkinta piti aloittaa ihan alusta. Koko esitutkintaketjun kokonaisuuden hahmottaminen oli jäänyt vajaaksi, kun pöytäkirjaa tehtiin koulussa päätettäin. kaksi jaksoa tutkintaa ja 9 viikon harjoittelu on auttamatta liian vähän nykyvaatimuksiin nähden.”

”Kuolemansyyn selvittäminen, esitutkintapöytäkirjan laatiminen laajemmissa kokonaisuuksissa”

”Kuulustelutaktiikka, Kolaripaikkapiirros. Popi-koulutus ei ollut mielestäni sellainen joka antaisi riittävät edellytykset sen käyttämiseen työelämässä. En osaa vielääkään käyttää POPIa. Esitutkintapöytäkirjan laatiminen olisi hyvä tehdä yksin, eikä parityös-

kentelynä. Muuten ei opi jos ei itse saa tehdä ja siihen olisi hyvä varata riittävästi aikaa. Siinä nyt muutama.”

”Tutkinnassa jäi mielestäni pakkokeinojen käyttäminen ja todistelu esimerkiksi. Asiat on käyty läpi, mutta kun käytännön esimerkkejä tai muunlaisia esimerkkejä ei opettajat aina anna niin ei asioita sisäistä ennen kuin itse tekemällä työelämässä.”

”Valmiudet eivät tulleet koulusta: Esitutkintapöytäkirja laatiminen -> käsiteltiin liian pikkutarkasti (hyvä sinänsä, mutta pitäisi hallita useammista asioista pöytäkirjan kasaaminen- Ei niiden kasaaminen vaikeata ole, kun kerran pääsee vauhtiin ja ymmärtää rakenteen. - Tutkinnan päätökset. Niistä ei koululla puhuttu mitään vaan jätettiin laitokselle perehdyttäjän harteille. Meni aikalailla itseopiskeluksi. - Liikaa käsiteltiin järjestelmien nippeilitietoa, joka ei vaikuta millään tavalla normaaliin työskentelyyn; vaan enemmänkin järjestelmän tukihenkilön ja kouluttajan koulutukseen. Enemmän pitäisi keskittyä perus tekemiseen.”

”Esitutkinnan suorittaminen alusta loppuun (kuulustelut, etpk:n kokoaminen, patjan päätökset)”

Tämä poliisikoulutuksen kehittämiskohde on ollut tiedossa aiemminkin, ja se on ollut mukana tärkeimpien kehittämisehdotusten joukossa. Vuorensyrjän (2011) keräämässä aiemmassa aineistossa valmistuneet poliisit kirjoittivat tässä samassa yhteydessä poliisikoulutuksen kehittämiskohteista muun muassa seuraavasti: *”Tutkinta ja rikosprosessi -> liian pikkutarkka ja tehty vaikeasti opittavaksi”*; *”Tutkinnan asioihin enemmän koulutusta”*; *”Esitutkinta. Pöytäkirjan laatiminen opeteltiin aivan liian nopeasti ilman että edes ymmärrettiin mikä mikäkin paperi on. Ylipäätään esitutkinnasta jäi koululta karmeaa kuva, onneksi se ei ollut sellaista työssä. Koululta saatu kuva esitutkinnasta vähentää tutkinnan motivaatiota kaikilla! Se pitäisi korjata”*; *”Tavanomaisten rikosten tutkinta. Esitutkintapöytäkirjan laatiminen”* *”Rikostutkinta. Asia esitetään aivan liian isona ja monimutkaisena”*; *”Viimeiset jaksot, joissa käsiteltiin tutkintaa olivat aika hankalasti ymmärrettäviä. Lyhyessä ajassa tuli paljon uutta tietoa.”* Vastaavanlaisia havaintoja on itse asiassa vielä pidemmältä ajalta. Poliisikokelailla ja valmistuneilla poliiseilla on ollut samanlaisia kokemuksia jo ennen nykymuotoista vaikuttavuusarviointia. (Ks. Immonen 2007; Rajamäki 2005.)

Edellisen vaikuttavuusarvioinnin (Vuorensyrjä 2011) koonnos sopisi lähes sellaisenaan tähän tutkimukseen: *”Rikostutkinnasta oli rakentunut koulutuksen aikana osalle valmistuneista kuva, joka ei heidän käsityksensä mukaan vastannut tutkinnan todellisuutta poliisityössä. Tutkinnan pedagogiikan toivottiin selkiytyvän ja jäsentyvän yhtenäisemmäksi ja etenkin yksinkertaisemmaksi kokonaisuudeksi. Rikostutkinnan, pakkokeinojen ja esitutkinta-*

pöytäkirjan laatimisen koulutusta toivottiin lisää." Edellisessä vaikuttavuus-arvioinnissa todettiin myös: "Nämä kaksi asiaa ovat luultavasti kytköksissä toisiinsa. Jos laaja ja sisällöltään monimutkainen asiakokonaisuus on koulutettava poliisiopiskelijoille omaksumismahdollisuuksiin nähden suhteellisen lyhyessä ajassa, on todennäköistä, että se ei vielä koulutusaikana jäseny hallulla tavalla yhtenäiseksi ja ymmärrettäväksi kokonaisuudeksi."

Kuva, joka poliisikokelaille ja valmistuneille poliiseille on muodostunut tutkinnasta arjen poliisityössä, näyttää olevan erilainen kuin kuva, joka muodostuu poliisikoulutuksessa. Myönteistä on, että kun kokemusta tutkinnan tehtävistä tulee lisää, mielipide muuttuu myönteisemmäksi.

"Koulutuksessa tuli välillä tuntemus, että tutkinta on se mihin joudutaan, ja jos tekee jonkin pahan munauksen, joutuu tekniikkaan. Itse siirryin kolme kuukautta sitten tutkinnasta (jossa viihdyin yllätyksekseni todella hyvin) tekniikkaan, jossa olen viihtynyt vieläkin paremmin."

"Perusjakson aikana tutkinnasta sai kokonaisuudessaan melko sekavan kuvan eikä innostus tutkintaa kohtaan tämän vuoksi ollut mitenkään erityisen suuri työharjoitteluun lähtiessä. Omalla kohdalla mielipide muuttui täysin työharjoittelun aikana, kiitos kuuluu myös kahdella erittäin mainiolla tutkinnan ohjaajalle, ja mielipide tutkinnasta muuttui positiiviseksi. Tutkinnan osalta olisi hyvä koulutuksen aikana tehdä joku ihan simppele keissi (esim. rattijuopumus) alusta loppuun saakka SUOMEN kielellä. Silloin ymmärtäisi helpommin esitutkinnan kokonaisuuden, kun lähdetäisiin yksinkertaisella esimerkillä liikenteeseen."

"*SUOMEN kielellä*" viitanee tässä sellaiseen kuvaukseen ja kieleen opetuksessa ja harjoituksissa, joka tähtää arkiseen ja konkreettiseen ymmärrykseen, erotuksena teknisestä painotuksesta ja hallinnollis-juridisesta kielestä.

Immosen (2007) mukaan kyse on myös mieltymyksistä: "Poliisikokelaat pitävät käytännön tekemisestä." (Immonen 2007, 69.) Poliisikoulutus ei voi kuitenkaan perustua yksinomaan poliisiopiskelijoiden mieltymyksiin (Immonen 2007, 86). Immosen harkittu viesti olikin, että toiveeseen lisätä käytännön harjoittelua osana tutkintokoulutusta on osattava suhtautua kriittisesti.

Näyttää kuitenkin siltä, että valmistuneiden poliisien analyysi käytännön harjoittelun merkityksestä on syvälinen ja hyvin perusteltu. Kuten edellä todettiin, vasta poliisitoiminnan prosessit sitovat yksittäiset juridiset ja tekniset tiedot ja taidot ammatin kokonaisuuteen ja tekevät niistä ymmärrettäviä poliisin ammatin kokonaisuuden kannalta. Valmistuneiden poliisien arvioissa on mukana varmasti myös mieltymystä monipuoliseen ja vaihtelevaan tekemiseen ja toimintaan, mutta argumentti arvioiden ytimessä on pedagogiselta kannalta katsottuna pitävä.

Liikennevalvonnan koulutus ja ajoharjoittelu

Liikennevalvonnan koulutusta sivuttiin kehittämiskohteita koskevissa vastauksissa harvemmin kuin tutkintaa. Kuitenkin myös liikennevalvontaa, liikenneerikostutkintaa, liikennevalvonnan teknisiä välineitä ja ajoharjoittelua käsiteltiin vastauksissa jonkin verran.

Valmistuneiden poliisien huomio kiinnittyi erityisesti teknisten laitteiden kuten tutkien ja tarkkuusalkometrin käytön opetteluun sekä ajoharjoitteluun. Näitä toivottiin lisää. Tosin osa vastaajista pohti, kuinka syvällisesti koulutusaikana on järkevää käsitellä liikennevalvonnan erityisosaamista.

”Liikenteen valvonta, eritoten teknisten laitteiden kuten tutkien käyttö.”

”En muista, että olisimme käyneet tutkan käyttöä ollenkaan läpi. Toisaalta poliisikoululla tuli niin paljon tietoa, että myös työ opettaa tekijäänsä eikä kaikkea välttämättä tarvitsekaan poliisikoululla opettaa.”

”Liikenne, tutkinta, liikenneerikosten rangaistukset, monet aiheet mm tieliikenne lomakkeet ja kenttälomakkeet käytiin niin pikaisesti läpi, ettei niitä muistanut enää toiminnan tiimellyksessä, piti opetella uudelleen kentällä.”

”Liikennevalvonnan opetus oli pidemmän päälle aika monimutkaista ja sieltä osaaminen jäi hataraksi. En tiedä, onko käytännön työssä ihan niin tarkoituksenmukaista syventyä liikennevalvontaan niin pitkälle. Tietenkin liikenteen valvontaan orientoituva siitä saa paljon enemmän irti.”

”Liikenneerikostutkinta, siviilioikeuden perusteet, kuolemansyyn-tutkinta ja lupahallinto. Lisäksi esitutkintaprosessi koko laajuudessaan käytiin aivan liian nopeasti läpi. Esitutkinnan oppi ja siinä kunnolla vasta työelämässä yrityksen ja erehdyksen kautta.”

”Poken koulutus jäi melko vähälle. Sitä voisi olla useammassa oteessa. Tarkkuusalkometriin voisi myös panostaa enemmän. Rattistehtäviä on paljon.”

Ajoharjoittelua pidettiin poliisikoulutuksen kehittämistä koskevissa vastauksissa hyödyllisenä ja sitä toivottiin lisää.

”Itse jäin kaipaamaan etenkin lisää ajo-opetusta. Ajo-oppitunnit olivat erittäin hyödyllisiä ja kouluttajat päteviä. Tuntimäärät tällä saralla olivat vain mielestäni aivan liian vähäisiä, vaikka ajoneuvon käsittely ja hallinta on kuitenkin melko isossa roolissa poliisin ammatissa työtehtävistä riippumatta.”

”Käytännön ajokoulutusta voisi olla enemmän mm. ajoneuvon pysäyttämisiä. Lisäksi taktisia kuvioita esim. asuntoon sisälle menossa.”

”Poliisiauton kuljettajakoulutusta ehdottomasti lisää liukkaan radalla/hälytysajona (ajoneuvon käsittely)”

”Riittävä ajokoulutus, hälytysajo”

Kolaripaikkapiirroksat ja raskaan liikenteen valvonnan koulutus mainittiin koulutuksen kehittämiskohteena, mutta kumpikin vain yhden kerran.

Voimankäytön koulutus

Voimankäytön koulutuksesta oli muutama yksittäinen maininta poliisikoulutuksen kehittämiskohteena. Valmistuneet poliisit kiinnittivät huomiota siihen, että voimankäytön tekniikoissa osaaminen – motorisena muistina ja sitä kautta henkilön varmuutena omasta osaamisestaan – syntyy toistojen kautta. Toistojen puhdas määrä on oppimisen ja varmuuden kannalta tärkeä asia.

”Fyysisen voimankäytön, nimenomaan ”painipuolen” tuntimääriä lisättävä, että toimintaan tulisi varmuutta.”

”Förhör borde man ha fått träna mer på. Mera maktmedelsträning skulle också vara bra för att få allt in i ryggmärgen.”

”När man går ut skolan skall maktmedelsbiten kännas ”Yes! Jag kan det här! Jag är kung!” Det skall byggas upp. Nu, nästan tre år efter examen, börjar skjutningen t.e.x kännas avslappnad. Och jag har aldrig varit dålig skytt...”

Poliisikoulutuksen vahvuuksia ja kehittämiskohteita koskevana koosteena voidaan esittää seuraavaa:

- Valmistuneet poliisit kokevat poliisikoulutuksen keskeiseksi vahvuudeksi sen, että poliisin perustutkintokoulutus tuottaa kattavan peruspoliisiosaamisen paketin poliisin ammattitehtävien eri alueille. Poliisikoulutus on onnistunutta monissa yksittäisissä peruspoliisiosaamisen aineissa, kuten poliisin tietojärjestelmien ja rekisterien opetuksessa, voimankäytön ja toimivaltuuksien koulutuksissa, rikosoikeuden koulutuksessa ja liikennevalvonnan perusosaamisen koulutuksessa.
- Koulutuksen aikainen harjoittelu työharjoittelu- ja kenttäjaksoineen tukee sitä, että poliisikoulutuksen antamista tiedoista ja taidoista tulee käytännön varmaa poliisiosaamista. Yksittäiset tiedot ja taidot tulevat ymmärretyiksi osana poliisitoiminnan ammatillisia tehtäväprosesseja.
- Esitutinnan ja rikostutkintaprosessin kokonaisuuden merkitys ei näytä jäsentyvän kunnolla vielä opiskeluaikana. Koulutusta voisi olla enemmän, minkä lisäksi koulutuksen olisi pedagogiselta kannalta katsottuna sisällettävä enemmän konkreettisia, alusta loppuun tehtäviä tavallisimpien tapausten harjoituskokonaisuuksia. Näin yksittäiset tiedot ja taidot hahmottuisivat opiskelijoille selkeämmin osana poliisitoiminnan prosesseja ja poliisin ammattia.
- Liikennevalvonnan perusteet koulutetaan hyvin, mutta ainakin osa valmistuneista poliiseista kokee, että ajo-opetusta ja -harjoittelua voisi olla poliisin perustutkintokoulutuksessa nykyistä enemmän. Osa vastaajista katsoo myös, että liikennevalvonnan teknisiä välineitä kuten tutkia ja tarkkuusalkometriä voitaisiin käsitellä koulutuksessa enemmän.
- Yleisesti voidaan todeta, että poliisikoulutuksen vahvuuksia ja kehittämiskohteita koskeva avoin palaute on osoittautunut tärkeäksi osaksi vaikuttavuustutkimusta. Laadullinen palaute ja analyysi antavat konkreettisen tulkinnan määrällisen analyysin tuloksille sekä selvän suunnan kehittämistyölle.

8 AMMATINVALINTA JA AMMATILLINEN TULEVAISUUS

8.1 Ammatinvalinta

Valmistuneelta poliisilta kysyttiin motiivimittarin loppuosassa: ”Hakeutuisitko uudestaan poliisikoulutukseen ja poliisiin ammattiin, jos saisit tehdä ammatinvalintasi nykyisten tietojesi ja elämäkokemuksesi perusteella?”¹⁴ Vastausvaihtoehdot olivat ”kyllä” ja ”en”.

Melkein kaikki kyselyyn vastanneet vastasivat myös tähän kysymykseen (119/120). Valmistuneiden poliisien työllisyystilanne on olennaisesti heikentynyt vuosien 2010 ja 2011 aikana, mutta vastaukset tähän kysymykseen ovat edelleen hyvin myönteisiä. Yhteensä 111 valmistunutta poliisia (93.3 % tähän kysymykseen vastanneista; aiemmassa aineistossa vastaava osuus oli PPeV 2011: 96.2 %) vastasi ”kyllä” kysymykseen siitä, hakeutuisiko uudestaan poliisikoulutukseen ja poliisiin ammattiin, jos saisi tehdä ammatinvalintansa nykyisten tietojensa perusteella. Kahdeksan valmistunutta poliisia (6.7 %; PPeV 2011: 3.8 %) vastasi ”en”.

Vastajilta kysyttiin tämän jälkeen avokysymys: ”Miksi? Voit halutesasi kuvata keskeiset syyt tässä omin sanoin”. Kielteisesti vastanneet viittasivat valmistuneiden poliisien työllisyystilanteeseen ja toistuviin määräaikaissuuksiin. Näiden lisäksi he mainitsivat uramahdollisuuksien kaventumisen ja epävarmuuden, jotka aiheutuvat poliisin hallintorakenneuudistuksesta. Vastauksissa mainittiin myös opintososiaalisten etujen poistaminen ja poliisityön vaatavuus suhteessa työstä saatuun palkkaan.

”Saattaisin myös vastata kyllä. Mutta todennäköisemmin ei surkean työllistymisnäkömän ja poliisin epävarman hallintorakenteen ja jatkuvien muutosten takia.”

”Tiedot mahdollisista opintososiaalisten etujen poistosta. Työllisyyteen olematon näkömä/määräaikaiset virat, epävarmuus tulevaisuuteen”

”Tutinnan huono palkkaus suhteessa työn vaativuuteen on suuri epäkohta.”

”Työllistyminen vaikeaa, opintoetudet poistumassa.”

---

14 Samaa tai samanlaista kysymystä on käytetty aiemmin ainakin poliisi- ja sosiaalialojen tutkimuksissa sekä ammatillisen koulutuksen tutkimuksessa (Vuorensyrjä 2011, 2006; Kivinen ym. 1985; Kivinen ym. 1984; Montén 1981).

”Työllisyystilanne on käsittämättömän huono. Kouluun otettu uusia opiskelijoita paljon, joten mahdollisuutta työllistyä huononee entisestään. Oppilaslukua alettu laskemaan vasta viiveellä. (esim. kurssilta valmistuu 45 ja kaikki kortistoon.)”

”Inom myndigheten får en motiverad, ambitiös, nytänkande, driven person kritik. I privat sektor blir en belönad med beröm, avancemang och ekonomiska bonusar. Samt att i om med organisations förändringarna har möjligheterna för vidareutbildning, speciella arbetsuppgifter och avancemang minskat.”

”Vastaukseni ei ole ehdoton ei, mutta ajatuksissa on käynyt jo jonkun muun ammatin opiskeleminen. Sellaisen ammatin, jossa vastuu ja työmäärä ei olisi niin suuri ja mahdollisista virheistä tulevat seuraukset eivät olisi niin ”mullistavia”. Saman rahan saisi varmasti ns. helpommallakin.”

Myönteisesti vastanneet viittasivat useimmiten siihen, että työ on vaihtelevaa ja monipuolista ja siksi kiinnostavaa. Lisäksi työssä saa auttaa muita ihmisiä ja nähdä työnsä tulokset konkreettisella tavalla. Työ ja ammatti ovat monen valmistuneen poliisin mukaan vastanneet odotuksia.

”Mielenkiintoinen työ, jossa näkee sen puolen yhteiskunnasta, jota moni muu ei näe. Vaikka koulun alkaessa työllisyysnäköymät olivat erittäin huonot, oli koulutus niin mielenkiintoinen, että se ei lannistanut tunnelmaa vain kun vasta ihan viimeisinä kuukausina koulutuksen aikana. Ennen koulua ja koulun aikana olin enemmän kiinnostunut kentällä työskentelystä. Tutkinta on kuitenkin yllättänyt positiivisesti jo koulun harjoittelu- ja kenttäjakson aikana sillä monipuolisuudella ja eri tavoilla selvittää rikoksia. Työyhteisössä on poliisien kesken hyvin vahva ”me-henki” ja yhteenkuuluvuuden tunne, jota en aiemmin siviilissä työskennellessä ole kokenut.”

”Työ on vaihtelevaa ja monipuolista, vaikkakin huonopalkkaista edelliseen verrattuna.”

”Työ on tärkeää ja juuri sitä mitä haluan tehdä.”

”Man gör nytta på arbetet. Kan göra skillnad.”

”Koulutuksen jälkeen ammatti on vastannut jopa enemmän odotuksiani ja tarjonnut haasteita monessa eri suhteessa vaikka virkaikää on vasta vähän. Poliisin työtehtävät ovat hyviä ja mielekkäitä, katsoi niitä miltä kantilta tahansa.”

”Haastavia työpäiviä, tehtäviä laidasta laitaan, loistavat työkaverit. Palkka riittävä, eri työtehtäviä tarjolla.”

”Työ on vaihtelevaa. Tutkinnassa voi itse aika pitkälle määritellä, missä järjestyksessä asioita tekee: on vapautta ja vastuuta tekemisistään. Vakituinen virka on tärkeä. Se tuo taloudellista turvallisuutta, mikä puolestaan tuo vapauden tunnetta myös henkisellä puolella. Ilmainen asuminen, ruokailu ja työvaatteet olivat tärkeitä koulutukseen hakeutumisen kannalta. Poliisin tehtäväkenttä on laaja, joten on mahdollisuus hakea ja vaihtaa työtä poliisialan sisällä. Oletan, että jatkokoulutusmahdollisuudet ovat hyvät, sillä haluan oppia edelleen uutta ja päästä eteenpäin. Palkallinen harjoittelu-aika oli tärkeä seikka koulutukseen hakeutumisen kannalta, sillä en halunnut ottaa opintolainaa. Hakeuduin alalle myös siksi, että pidän ihmisten puhuttamisesta, kirjoittamisesta ja asioiden selvittämisestä.”

”Vaikka palkka on työhön nähden huono, työ antaa itse paljon kiitosta ja jaksamista. Monipuolinen ja mielenkiintoinen, yleensä leppoisaa oloa ihmisten parissa. Päivät ovat aina erilaiset ja mielenkiintoiset. Työ on oikeaa ja usein näkee työn jäljen heti, esim. vanhuksen löytäminen metsästä yms.”

Niissäkin vastauksissa, joissa vastaajat ajattelevat, että he hakeutuisivat poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin uudelleen, he kuitenkin viittaavat myös uran alkuvaiheen haittatekijöihin poliisin työssä ja ammatissa. Näitä ovat nykytilanteessa työllistymisvaikeudet ja jatkuvat määräaikaaisuudet sekä palkka, joka usean valmistuneen poliisin mukaan ei vastaa työn vaativuutta.

”Ammatti on mielestäni mielenkiintoinen ja työn tekeminen on kivaa, kunhan vain saisin tehdä kyseistä työtä eikä jatkuvasti jou-tua työttömäksi.”

”Både ja och nej. Ja för att arbetet är mångsidigt och intressant. Nej för att man som nyutexaminerad inte har någon chans att själv påverka var man jobbar eller med vad. Man är bara en spel-pjäns som inte har något människovärde. Organisationen bryr sig inte så värst mycket om vad som är bäst för människan/arbetstaga-garen, utan det som är viktigast är inrättningens bästa. Att orga-nisationen hela tiden spelar med arbetstagarna, t.ex. med arbets-löshetskvoter, semesterdagar och dylikt är väldigt påfrestande och gör att det inte alltid smakar så gott att komma på jobb.”

”Både ja och nej. Jag skulle kanske ha funderat mera på lönen och arbetstiderna. Lönen och arbetstiderna är dåliga med tanke på vil-ket farligt och krävande arbete man utför. Svårt att planera fritiden, man kan bara leva 3 veckor åt gången. Men samtidigt har polisyrket gett mycket också vilket leder till att man utvecklas som människa och får bra insyn i samhället. Jag är tacksam för det polisutbild-ningen och arbetserfarenheten från yrket gett mig. Men samtidigt är jag säker på att jag inte kommer att jobba med detta till min pen-sion. Möjligheterna att avancera är för få och lönen för låg.”

”Hakeutuisin jos minulle voisi joku todella varmuudella sanoa, että työllistyn vakituisen virkaan vaikka 2kk valmistumiseni jälkeen. Edelleen ollaan määräaikaisuuksia tekemässä ja kokoajan saa pelätä oman toimeentulonsa takia. Asuntolainat ym ja mitään et voi suunnitella esim 3kk eteenpäin, koska et tiedä missä olet silloin töissä vai oletko ollenkaan. Jos työllisyys olisi kunnossa ja saisin töitä, niin silloin hakautuisin, mutta muuten en tiedä. Voisi olla harkinnan paikka. Olen toiveammatissani, mutta johtuen työllistymistilanteesta olen joskus jopa meinannut heittää hanskat tiskiini. ”Normaalissa” työsuhteessa olisin saanut ns. vakituisen paikan jo 4kk koeajan jälkeen ja nyt ollaan painettu valmistumisen jälkeen jo melkein 2,5 vuotta ja edelleen määräaikaisuuksia. Jos joku tulee nyt kysymään kannattaako hakea poliisiksi, olen sanonut suoraan tälle kyselijälle, että kannattaako mennä opiskelemaan kouluun jossa suurella todennäköisyydellä et tule saamaan valmistumisen jälkeen töitä. Olen ollut valmistumisen jälkeen työttömänä yhteensä 8kk ja voin sanoa, etten toivo sitä kenellekään.”

”Hakeutuisin poliisikoulutukseen, koska haluan tehdä poliisi-työtä, tosin mieltäisin ehkä kuitenkin vielä tarkemmin, koska töitä ei löydy. Helsingistä, lapista ja Venäjän rajan läheltä voisi töitä löytyä, mutta on toinen asia, kannattaako koko muu elämä jättää ja lähteä.”

”Pidin poliisiammattikorkeakoulussa opiskelusta. Se oli hienoa aikaa. Hyvää opetusta, hyviä kavereita ja kaikesta tekemisestä huokui laadukkuus. Ainoa asia mikä on mennyt huonosti on työllistyminen poliisiin ammattiin.”

”På flera områden har man blivit besviken och desillusionerad. Polisorganisationen kan vara väldigt hård mot nyexaminerade poliser. Det kan vara svårt att få en arbetsuppgift man trivs med, kortvariga kontrakt följer på varandra. Alla nedskärningar tär på arbetsgemenskapen och trivseln. En utbrändhet kan kännas av på flera områden. Både fält och utredning. Men ändå skulle jag nog söka in på nytt om man skulle måsta välja. Men jag skulle ha sökt in till finska kursen eftersom de hade bättre möjligheter till att påverka vart de fick fara på praktik.”

”Työ on vastannut odotuksiani siltä osin, kun olen päässyt tekemään oikeasti sitä työtä, mitä haluaisin. Lähtisin edelleen hakemaan poliisikoulutukseen, vaikka tiedän, minkälaista taistelua tämä on työn saannista sekä siitä, että joskus pääsisi siihen työtävään, mitä haluaisi tehdä.”

Kyselyn viimeisessä osassa valmistuneita poliiseja pyydettiin arvioimaan omaa tulevaisuuttaan poliisihallinnossa. ”Jos arvioit tulevaa ammattiuraasi, niin mikä seuraavista on oman arviosi mukaan todennäköisin pitkän tähtäyksen vaihtoehto omalla urallasi?” Jakauma raportoidaan kokonaisuudessaan seuraavassa jaksossa (PPeV 2011, 2012). Tässä tarkastellaan lähemmin sitä osaa aineiston vastaajista, jotka valitsivat viimeisen vaihtoehdon eli ”Vaihdan alaa kokonaan, en jatka turvallisuusalan tehtävissä”. Seitsemän kyselyyn vastannutta henkilöä katsoi, että alanvaihto on todennäköisin vaihtoehto.

Tätä kysymystä seuranneessa avokysymyksessä annettiin mahdollisuus kommentoida vastausta. Alanvaihdon syyksi esitettiin joko työllisyystilanne tai se, etteivät poliisihallinnon työnäkymät kiinnosta riittävästi joko työhyvinvoinnin ongelmien tai työtehtävien vähäisen haastavuuden vuoksi.

”koska poliisityötä ei ole enää saatavilla kun valmistumisesta on kulunut näin pitkä aika, perheellisen on pakko tehdä jotain eikä olla työttömänä odottamassa vuorotteluvapaan sijaisuuksia”

”Poliisin töitä ei löydy.”

”På grund av ointressanta och otackasamma underbefäl och befälsuppgifter. Uppgifterna som äldre konstapel blir nog otackasamma i längden. Vidareutbildning och arbetsuppgifter ger nog inte motivation i det långa loppet.”

”Työllisyysnäkymien vuoksi. En aio jäädä katsomaan, kun työntekijöiltä revitään kaikki irti, enemmän vähemmällä -periaatteella. Poliisi on osoittanut organisaationa olevansa täysin toimimaton. Kaikkea ei voi laittaa määrärahojen syyksi vaan myös johtoportaan on otettava vastuunsa. Luultavasti jatkaisin, jos saisin töitä, sen aikaa kunnes valmistuisin uuteen ammattiin.”

”Työllisyystilanne”

”tällä hetkellä häkessä. tutkinnan määräaikaisiin pesteihin ei kiinnosta lähteä huonon palkan ja tylsän toimenkuvan vuoksi. kenttäpaikan löytyessä otan vastaan mutta näillä näkymin alanvaihto yksityiselle puolelle vuonna 2013”

”Vill ha bättre lön och bättre möjligheter att avancera/uppnå chefspositioner. Vill ha bättre arbetstider.”

8.2 Esimiestehtävät ja erikoistuminen

Urakuvat ja tavoitetasot

Kyselytutkimuksen lopussa oli uranäkymiä ja ammatillista tulevaisuutta koskeva osa. Valmistuneilta poliiseilta kysyttiin:

”Jos arvioit tulevaa ammattiuraasi, niin mikä seuraavista on oman arviosi mukaan todennäköisin pitkän tähtäyksen vaihtoehto omalla urallasi?”

Edellisessä vaikuttavuusarviointitutkimuksessa (Vuorensyrjä 2011) tarkasteltiin tässä yhteydessä kysymystä siitä, onko nais- ja miespoliisien kuva oman tulevan uransa vaihtoehtoista erilainen. Onko naispoliisien tavoitetaso erilainen kuin miespoliisien tavoitetaso? Tulokset viittasivat siihen, että naisten ja miesten välillä ei ole tilastollisesti merkitsevää eroa, mutta kysymys jäi avoimeksi, koska havaintoyksiköitä oli niin vähän.

Tässä tähän kysymykseen palataan yhdistetyn aineiston avulla, jossa havaintoyksiköitä on aiempaa enemmän (PPEV 2011, 2012; N=225). Urakysymyksen osalta aineisto on kertynyt varsin täydellisenä, vastaus tähän kysymykseen on saatu yhteensä 222 (98.7 %) valmistuneelta poliisilta.

Havainnot vahvistavat edellisen vaikuttavuusarvioinnin päätelmiä. Nais- ja miespoliisien urakuvissa ja uran tavoitetasoissa ei ole tilastollisesti merkitsevää eroa ($L\chi^2(4) = 4.477$, $p = .345$). Vastaavuus on vielä tarkempi eri sukupuolten kesken, jos tarkastellaan poliisin miehistötehtävien, alipäällystötehtävien ja päällystötehtävien sisäistä jakaumaa, erotuksena muista tehtävistä ja alan vaihtamisesta. Frekvenssit ja niiden odotusarvot ovat käytännössä samoja.

Nämä havainnot ovat sikäli tärkeitä, että tavoitetason (ns. *aspiraatiotasoon*) on ajateltu olevan yksi niistä tekijöistä, jotka ehkä selittävät urakehityksen eroja naisten ja miesten välillä poliisissa ja työelämässä yleisemminkin. Nyt kuitenkin havaitaan, että mitään aspiraatiotasojen eroa ei näytä olevan naisten ja miesten välillä, kun tarkastellaan uransa alussa tai alkupuolella olevia poliiseja. Tilastollisesti (jakaumia tarkastellen) tavoitetaso on sama.

Taulukko 8.1. Jos arvioit tulevaa ammattiuraasi, niin mikä seuraavista on oman arviiosi mukaan todennäköisin pitkän tähtäyksen vaihtehto omalla urallasi?

”Tulen toimimaan (...)”		<i>Mies</i>	<i>Nainen</i>	<i>Yhteensä</i>
Poliisin ammatissa miehistötehtävissä	Fr.	77	30	107
	E(Fr.)	76.2	30.8	107
	Osuus	48.7 %	46.9 %	48.2 %
Poliisin ammatissa alipäällystätehtävissä	Fr.	47	19	66
	E(Fr.)	47	19	66
	Osuus	29.7 %	29.7 %	29.7 %
Poliisin ammatissa päällystätehtävissä	Fr.	22	9	31
	E(Fr.)	22.1	8.9	31
	Osuus	13.9 %	14.1 %	14.0 %
Poliisin ammatissa muissa tehtävissä (asiantuntijatehtävät tms.)	Fr.	8	1	9
	E(Fr.)	6.4	2.6	9
	Osuus	5.1 %	1.6 %	4.1 %
Vaihdan alaa kokonaan, en jatka turvallisuusalan tehtävissä	Fr.	4	5	9
	E(Fr.)	6.4	2.6	9
	Osuus	2.5 %	7.8 %	4.1 %
Yhteensä	n	158	64	222
	Osuus	100 %	100 %	100 %

Fr. = havaittu frekvenssi

E(Fr.) = frekvenssin odotusarvo

$L\chi^2(4) = 4.477$, $p = .345$

Frekvenssin odotusarvo on kahdessa solussa < 5 (20 % soluista).

Lähteet: PPeV 2011, 2012

Kuitenkin niissä, jotka näkevät todennäköisimmäksi vaihtoehdoksi sen, että vaihtavat alaa kokonaan, on suhteellisesti ja myös absoluuttisesti enemmän naisia kuin miehiä. Edellä havaittiin, että uran vaihtamisen aikomukset johtuvat pääasiassa työllistymisvaikeuksista. Näitä vaikeuksia ei puolestaan voida nykyisessä työmarkkinatilanteessa (jos koskaan) tulkita niin, että ne kytkeytyisivät yksittäisen valmistuneen poliisin henkilökohtaisiin ominaisuuksiin tai osaamiseen. Työllisyystilanne on yleisesti vaikea. Kyse on poliisilaitosten ja poliisin valtakunnallisten yksiköiden rekrytointipäätöksistä, mutta myös sattumasta: missä päin Suomea, minkälaisia poliisivirkoja ja missä järjestyksessä juuri silloin avautuu, kun nuori poliisi on valmistunut virkoja hakemaan. Mitään varmoja päätelmiä tästä asiasta ei voida tehdä tämän tutki-

muksen perusteella. Kuitenkin sitä alustavaa havaintoa, jonka mukaan alan vaihtoa harkitsevilla saattaa olla enemmän nais- kuin miespoliiseja, on hyvä seurata tarkemmin myöhemmässä vaikuttavuustutkimuksessa ja muussa jatkotutkimuksessa.

Kiinnostus omalla uralla eri tehtävälueille

Tavoitetason lisäksi valmistuneilta poliiseilta kysyttiin, kuinka kiinnostavina he näkevät eri tehtävälueet ja työtehtävät poliisissa.

”Jos jatkat poliisihallinnon palveluksessa, niin mitkä tehtävälueet sinua erityisesti kiinnostavat poliisissa?”

Vastausvaihtoehdot muuttuivat jonkin verran aiemmasta tutkimuksesta, mutta tulokset raportoidaan tässä kuitenkin rinnakkain. Taulukossa 8.2 on laskettu tehtäväluekohtaisesti yhteen vastaukset, joissa vaihtoehdoksi oli valittu ”1 = kiinnostaa eniten”. Osa vastaajista mainitsi useamman kuin yhden eniten kiinnostavan tehtävälueen. Frekvenssien summa on kummassakin aineistossa suurempi kuin vastaajien määrä.

Taulukko 8.2. Jos jatkat poliisihallinnon palveluksessa, niin mitkä tehtävälueet sinua erityisesti kiinnostavat poliisissa?*

PPeV, 2011		PPeV, 2012	
Valvonta- ja hälytystehtävät	50	Valvonta- ja hälytystehtävät	61
Tiedustelu- ja tarkkailutehtävät	11	Tiedustelu- ja tarkkailutehtävät	14
Koirapoliisitoiminta	10	Väkivaltarikostutkinta	9
Muu vaativa/pitkäkestoinen rikostutkinta	8	Koirapoliisitoiminta	9
Liikennevalvonta	8	Lyhytkestoinen rikostutkinta	8
Huumerikostutkinta	6	Talousrikostutkinta	6
Väkivaltarikostutkinta	6	Huumerikostutkinta	5
Lyhytkestoinen rikostutkinta	3	Lähipoliisitoiminta/ koulupoliisitoiminta/muu ennalta estävä toiminta	5
Tekninen rikostutkinta	3	Liikennevalvonta	4
Lähipoliisitoiminta/ koulupoliisitoiminta/muu ennalta ehkäisevä toiminta	3	Tekninen rikostutkinta	2

Asiantuntijatehtävät	3	Nettipoliisitoiminta	2
Talousrikostutkinta	2	Poliisin kansainväliset tehtävät	2
Ulkomaalaisvalvonta	1	Poliisikouluttajan tehtävät (Polamk)	1
Päivystys	0	Ulkomaalaisvalvonta	0
Pidätettyjen ja säilöön otettujen vartiointi	0	Pidätettyjen ja säilöön otettujen vartiointi	0
Lupahallinto	0	Lupahallinto	0
Sisäinen hallinto ja tukitehtävät (esim. henkilöstö- ja taloushallinto)	0	Sisäinen hallinto ja tukitehtävät (esim. henkilöstö- ja taloushallinto)	0
		Asiantuntijatehtävät	0
Mainintoja yhteensä**	114	Mainintoja yhteensä**	128

* Taulukossa laskettu tehtäväluekohtaisesti yhteen vastaukset ”1 = kiinnostaa eniten”.

** Osa vastaajista mainitsi useamman kuin yhden eniten kiinnostavan tehtävälueen (”1 = kiinnostaa eniten”).

Lähteet: PPeV 2011, 2012

Uranäkymien ja -toiveiden kenttäpainotteisuus on kasvanut edellisestä vaikuttavuusarvioinnista jonkin verran. Vanhassa aineistossa valvonta- ja hälytystehtävät merkittiin eniten kiinnostavaksi tehtävälueeksi yhteensä 50 vastauksessa (44 % ensisijaisen kiinnostuksen maininnoista, 48 % vastaajista). Uudessa aineistossa näitä vastauksia oli 61 (48 % ensisijaisen kiinnostuksen maininnoista, 51 % vastaajista).

Seuraavaksi eniten valmistuneita poliiseja kiinnostivat uuden aineiston perusteella tiedustelu- ja tarkkailutehtävät, väkivaltarikostutkinta, koirapoliisitoiminta ja lyhytkestoinen rikostutkinta. Sisäistä hallintoa ja tukitehtäviä, lupahallintoa ja vartiointia ei ole valittu kummassakaan kyselytutkimuksessa ensisijaisiksi uravaihtoehtoiksi (”kiinnostaa eniten”).

Erikoistumista koskevissa urakuviissa on jonkin verran eroa nais- ja miespoliisien välillä. Yhteensä 15/36 (42 %) naispoliisia ja 46/83 (55 %) miespoliisia valitsi valvonta- ja hälytystehtävät tehtävälueeksi, joka kiinnostaa eniten. Myös muutamia muita eroja havaittiin nais- ja miespoliisien välillä, mutta havaintomäärien pienuuden vuoksi niitä ei raportoida tässä.

Koonnoksena tämän luvun tuloksista voidaan todeta seuraavaa:

- Valmistuneiden poliisien urasitoutuminen on vahvaa, vaikka työllisyystilanne on heikentynyt ja työhistoria on uran alkuvaiheessa entistä rikkonaisempi. Noin 93 % vastaajista hakeutuisi poliisikoulutukseen ja poliisiin ammattiin uudelleen, jos saisi tehdä valintansa nykyisten tietojensa ja elämäkokemuksensa perusteella. Noin 94 %:lla 1–2 vuotta sitten valmistuneista vastaajista tulevaisuuskuvana on ura poliisissa.
- Alan vaihtamista harkitaan jonkin verran enemmän kuin aiemmin, mutta mitään olennaista muutosta tässä ei ole tapahtunut. Keskeinen syy alan vaihtamisen harkintaan on heikko työtilanne ja siihen liittyen määräaikaistuuksien ketjuuntuminen ja toimeentulon epävarmuus.
- Nais- ja miespoliisien urakuvissa ja uran tavoitetasoissa ei ole tilastollisesti merkitsevää eroa. Naisia näyttää kuitenkin olevan enemmän niiden joukossa, jotka harkitsevat alan vaihtamista kokonaan.
- Valmistuneita poliiseja kiinnostavat omalla tulevalla urallaan etenkin valvonta- ja hälytystehtävät. Nais- ja miespoliisien välillä on jonkin verran eroa siinä, mitkä tehtäväalueet heitä kiinnostavat poliisissa eniten. Miesten urakuva on jonkin verran kenttäpainotteisempi kuin naisten.

9 TUTKIMUKSEN KESKEISET HAVAINNOT, PÄÄTELMÄT JA RAJOITUKSET

9.1 Havainnot ja päätelmät

Tässä luvussa ei enää palata tutkimuksen tavoitteenasetteluun eikä sen toteuttamisen ratkaisuihin. Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuutta arvioitiin tässä tutkimuksessa kahden keskeisen kriteerin näkökulmasta: *valmistuneiden poliisien työllistymisen* ja poliisikoulutuksen antaman *poliisiosaamisen työelämävastaavuuden näkökulmasta*. Aineistona käytettiin kyselyä, joka lähetettiin lokakuun 2012 aikana 1–2 vuotta sitten valmistuneille poliiseille. Vastaajia oli 120/241. Vastausprosentti oli noin 50 %. Aineisto yhdistettiin edellisen vaikuttavuusarvioinnin vastaavaan kyselyaineistoon. Yhdistetyssä aineistossa oli 225/406 vastaajaa ja yhdistetyn aineiston vastausprosentti oli noin 55 %.

Tässä luvussa kootaan yhteen tutkimuksen tulokset. Lopuksi tarkastellaan niitä keskeisiä rajoitteita, jotka on huomioitava, kun tuloksia tulkitaan sekä pohditaan koulutuksen ja opetuksen kehittämistä.

1. *Valmistuneiden poliisien työllisyystilanne.* Minkälainen valmistuneiden poliisien työtilanne on heti koulutuksesta valmistumisen jälkeen? Minkälainen se on 1–2 vuotta valmistumisen jälkeen eli kyselyn vastaushetkellä?

Valmistuneiden poliisien työllisyystilanne on heikentynyt vuosien 2010 ja 2011 aikana, kun sitä verrataan loppuvuoden 2009 tilanteeseen. Etenkin työllistyminen heti tutkinnon suorittamisen jälkeen on vaikeutunut ja työttömyysjaksot ovat pidentyneet. Kuitenkin, kun poliisin perustutkintokoulutuksesta valmistuneita seurataan hieman pidempään (1–2 vuotta tutkinnon suorittamisesta), valmistuneista poliiseista edelleen vähintään noin 85 %, todennäköisesti noin 95 %, työllistyy poliisiin.

Tämän tutkimuksen tulokset viittaavat siihen, että pitkittyneellä työttömyydellä ja jatkuvilla määräaikaaisuuksilla voi olla pysyviä kielteisiä vaikutuksia työllistymiseen ja sitä kautta poliisin työvoimatarjontaan. Jos työllistymisvaikeudet jatkuvat pitkään, alan vaihtaminen on poliiseillakin yksi niistä vaihtoehtoista, joita harkitaan. On mahdollista, että poliisityövoiman tarjontaa menetetään muille toimialoille ja muihin ammatteihin.

Sisäasiainhallinnossa päästäneen tulevaisuudessa pidemmän aikavälin budjettivakauteen, mutta vastavalmistuneiden poliisien työtilanne ei ainaakaan aivan lähitulevaisuudessa muutu. Valmistuneiden poliisien työttömyys oli kasvussa vuodenvaihteen 2012/2013 tienoilla.

2. *Valmistuneiden poliisien henkilökohtaiset valmiudet sekä poliisiosaamisen perustiedot ja -taidot.* Kokevatko perustutkinto-koulutuksen suorittaneet poliisit, että he ovat valmiita poliisin ammattitehtäviin sekä henkilökohtaisten valmiuksiensa että poliisiosaamisen puolesta?

Valmistuneiden poliisien oma kokemus on, että he ovat valmiita poliisin ammattitehtäviin. Psykkinen stressinsietokyky, fyysinen kunto ja valmiudet tiimityöhön ja tiimityöosaaminen ovat hyviä tai jopa erittäin hyviä. Myös poliisin perustiedot ja -taidot ovat valmistuneiden omien arvioiden perusteella kunnossa. Myös lähiesimiehet ovat aiemman tutkimuksen perusteella tästä samaa mieltä.

3. *Poliisiosaamisen työelämävastaavuus kenttätoiminnassa, liikennevalvonnassa ja tutkinnassa.* Kuinka hyvä on poliisin perustutkintokoulutuksen eri osien työelämävastaavuus valmistuneiden poliisien arvioiden mukaan?

Kenttätoiminnan, liikennevalvonnan ja tutkinnan osaaminen on pääosin joko hyvällä tai kiitettävällä tasolla. Valmistuneiden poliisien arvioiden mukaan koulutuksen työelämävastaavuus on erityisen hyvä kenttätoiminnan koulutuksessa. Tutkinnan koulutuksen vahvuuksina ovat poliisin tieto- ja rekisterijärjestelmien koulutukset, liikennevalvonnassa puolestaan osaamisalueen perusteiden hyvä koulutus.

Kehitys on ollut myönteistä, kun verrataan edellisen arvioinnin tuloksia tähän arviointiin. Valmistuneiden poliisien arviot ovat käytännössä kautta linjan yhtä hyvällä tai paremmalla tasolla kuin edellisessä vaikuttavuusarvioinnissa. Tämä havainto pitää paikkansa, vaikka poliisikoulutusta myönteisesti arvioivat ruotsinkieliset kurssit jätetään ajallisesta vertailusta pois.

Jos tarkastellaan kyselyn strukturoidun osan tuloksia, kehittämistä on suhteellisesti eniten ajoneuvojen varusteiden, kunnan ja rakenteen tarkastamisessa, ajoneuvon kuormauksen ja ajoneuvoyhdistelmien tarkastamisessa, todistelun kokonaisuuden hallinnassa osana rikostutkintaa, teknisen näytön hyödyntämisessä, henkilörekisteröinnissä, siviilioikeuden peruskäsitteiden tuntemisessa sekä tutkinnan päättämisessä.

4. *Poliisikoulutuksen vahvuudet ja kehittämiskohteet.* Mitkä ovat poliisin perustutkintokoulutuksen keskeiset vahvuudet ja kehittämiskohteet valmistuneiden poliisien käsitysten mukaan?

Valmistuneilta pyydettiin avoimen kysymyksen avulla omasanaisia arvioita siitä, miltä osaamisalueilta he ovat saaneet parhaat valmiudet.

Poliisikoulutuksen keskeisiä vahvuuksia ovat:

- hyvä, kattava peruspoliisiosaaminen
- työharjoittelujaksot ja ylipäätään vahva työelämälähtöisen harjoittelun kulttuuri; valmistuneet poliisit arvostavat etenkin laajoja tehtäväkokonaisuuksia ja partioharjoituksia, joissa juridinen ja tekninen osaaminen yhdistetään poliisitoiminnan työprosesseihin ja ammatin laajempaan kokonaisuuteen
- voimankäyttökoulutus ja yleisemmin kenttätoiminnan koulutus
- liikennevalvonnan perusasioiden koulutus
- poliisin tietojärjestelmät ja rekisterit, ilmoitusten kirjaaminen
- rikosoikeus.

Poliisikoulutuksen keskeisiä kehittämiskohteita ovat:

- harjoittelun pitäminen hyvällä tasolla ja sen kehittäminen edelleen työharjoittelujaksojen ja kattavien tehtäväkokonaisuuksien ja partioharjoitusten pohjalta
- esitutkinnan ja rikostutkintaprosessin kokonaisuuden havainnollistaminen opiskelijoille (konkretisoiminen, yksinkertaistaminen, alusta loppuun saakka toteutettavat tavalliset harjoitukset) ja tutkinnan päättämisen koulutuksen kehittäminen.

Huomiota kannattanee kiinnittää myös pakkokeinojen koulutukseen, kuulustelukoulutukseen, ajoharjoitteluun, kuolemansyyn selvittämisen koulutukseen, ulkomaalaisvalvonnan asioiden koulutukseen ja liikennevalvonnan teknisten välineiden koulutukseen.

5. *Valmistuneiden poliisien uranäkymät.* Minkälaisia ovat valmistuneiden poliisien uranäkymät esimiestyön ja erikoistumisen suhteen? Onko nais- ja miespoliisien välillä tilastollisesti merkitsevää eroa virkauran tavoitetasoissa tai niissä erikoistumisaloissa, jotka nais- ja miespoliisit kuvaavat omana uratulevaisuutenaan?

Valmistuneiden poliisien urasitoutuminen on vahvaa, vaikka määräaikaissuudet ovat poliisiuransa alussa olevilla yleistyneet ja työllisyystilanne on aiempaa heikompi. Noin 94 %:lla 1–2 vuotta sitten valmistuneista poliisivastaajista tulevaisuuskuvana on ura poliisissa. Noin 93 % vastaajista hakeutuisi poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin uudelleen, jos saisi tehdä valintansa nykyisten tietojensa ja elämäkokemuksensa perusteella.

Nais- ja miespoliisien urakuissa ja uran tavoitetasoissa ei ole tilastol-

lisesti merkitsevää eroa. Tavoitetasot ovat tilastollisesti (jakaumatarkastelussa) samat. Näyttää kuitenkin alustavasti siltä, että naisia on enemmän siinä ryhmässä, joka harkitsee vaihtavansa alaa kokonaan. Aineisto on tältä osin niin pieni, ettei tästä asiasta voida sen perusteella tehdä lopullisia päätelmiä.

Valvonta- ja hälytystehtävät kiinnostavat valmistuneita poliiseja eri tehtäväalueista selvästi eniten. Yhteensä 15/36 (42 %) naispoliisia ja 46/83 (55 %) miespoliisia valitsi valvonta- ja hälytystehtävät tehtäväalueeksi, joka kiinnostaa eniten. Myös muutamia muita eroja havaittiin nais- ja miespoliisien välillä, mutta havaintomäärien pienuuden vuoksi niitä ei raportoitu tässä tutkimuksessa.

6. *Suomenkielisten ja ruotsinkielisten perustutkintokurssien vertailu.*

Onko suomenkielisiltä ja ruotsinkielisiltä kursseilta valmistuneiden poliisien arvioissa tilastollisesti merkitseviä eroja, kun tarkastellaan henkilökohtaisia valmiuksia, peruspoliisiosaamista ja eriytyneen poliisiosaamisen työelämävastaavuutta?

Päätelmät ovat alustavia, koska aineistossa oli vain 17 ruotsinkielisiltä kursseilta valmistunutta poliisia. Havainnot olivat kuitenkin sisällöllisesti mielekkäitä ja systemaattisia.

Suomenkielisiltä ja ruotsinkielisiltä kursseilta valmistuneiden poliisien koulutusta koskevissa arvioissa havaittiin joitakin mielenkiintoisia eroja, mutta pääosin tutkinnon eri osa-alueita koskevat arviot olivat mittakaavaltaan samassa luokassa. Arvioista noin 75 % olivat samansuuntaisia siten, että suomenkielisiltä ja ruotsinkielisiltä kursseilta valmistuneiden poliisien arvioissa ei ollut tilastollisesti merkitseviä eroja (suomen- ja ruotsinkielisten kurssien keskiarvoero oli käytännössä alle 10 % arviointiasteikon mittakaavasta).

Selvin ero havaittiin kyvyssä palvella asiakkaita toisella kotimaisella kielellä. Ruotsinkieliset ovat tämän perusteella käytännössä kaksikielisiä asiakaspalvelutyössä. Kommunikaatio asiakkaiden kanssa on vastaajien oman arvion perusteella sujuvaa. Suomenkielisillä on omien arvioidensa perusteella ainakin jonkin verran vaikeuksia asiakaspalvelutilanteissa, kun kommunikaatio on ruotsinkielistä.

Ruotsinkielisiltä ja suomenkielisiltä kursseilta valmistuneiden välillä oli eroa myös muutamissa liikennevalvonnan ja tutkinnan osaamisalueita koskevissa arvioissa. Liikennevalvonnassa eroa oli ruotsinkielisten kurssien hyväksi ja muutamilla tutkinnan osa-alueilla suomenkielisten kurssien hyväksi.

9.2 Rajoitukset

Vaikuttavuusarvioinnin perustana on poikkileikkausaineisto. Edelliseen vastaavaan aineistoon yhdistettynäkin siitä puuttuu ajallisen seurannan ulottuvuus. Tämä tarkoittaa, että yhtä niistä tekijöistä, joihin kausaalipäätelmät tavallisesti perustuvat, – ajallinen seuraanto; syy edeltää seurausta – ei ole käytettävissä. Seuranta- ja kohorttitutkimus on yksi vaikuttavuusarvioinnin mahdollisista kehittämissinjoista tulevaisuudessa. Tämän tutkimuksen tuloksista ei voida tehdä kausaalipäätelmiä.

Vastausprosentti jäi tässä tutkimuksessa pieneksi, kun sitä verrataan aiempiin vaikuttavuusarviointeihin. Silti aineisto näytti vastaavan tutkimuksen kohdejoukkoa (otos) kohtuullisen hyvin. Kyselyaineistoa verrattiin kyselyn kohdejoukkoon opiskelijatietojärjestelmä Primuksesta saatujen taustamuutujien (taustatietojen) ja opiskelijapalvelujen tuottamien työllistymisraporttien tietojen avulla. Työttömien valmistuneiden poliisien todennäköisyys vastata tähän kyselyyn oli muita vastaajaryhmiä pienempi eli työttömät olivat kyselyaineistossa aliedustettuina. Sukupuolen, iän tai vastaajan kielitaustan (suomi, ruotsi) mukaista merkittävää vinoumaa ei sen sijaan havaittu.

Valmistuneiden poliisien arvioita osaamisen työelämävastaavuudesta ei voi pitää sellaisena tietoperustana, joka kattaisi tiedon osaamistarpeista koko poliisiuraa ajatellen. Arviot kuvastavat uran alussa olevan poliisin näkemyksiä työssä tarvittavasta osaamisesta. Tämä tarkoittaa, että esimerkiksi erikoistumisen ja esimiestyön edellyttämät tiedot ja taidot eivät tässä tutkimuksessa saaneet sitä painoarvoa osana poliisiosaamista, joka niillä kokonaisuutta ajatellen on. Tämä on kuitenkin perusteltua, koska tämä syvälinen osaaminen saadaan täydennyskoulutuksen, esimieskoulutuksen ja kokemuksen kautta, eikä perustutkintokoulutuksen ole tarkoituskaan tuottaa sitä.

LÄHTEET

- Koivisto, J. 2013. Opiskelijapalvelut, työllistymisraportointi 1/2009–1/2013. Henkilökohtainen tiedonanto, 16.1.2013, 8.2.2013, XLS, DOC.
- Laitinen, S. 2013. Poliisiammattikorkeakoulun opiskelijatietojärjestelmä Primus. Henkilökohtainen tiedonanto, 25.1.2013, XLS.
- Laki poliisikoulutuksesta (68/2005). Finlex ®, elektroninen tietokanta. Haettu 1.6.2011 osoitteesta: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2005/20050068>
- Nauha, P. 2010. Poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin hakeutumisen motiivit, arvio, henkilökohtainen tiedonanto 2.2.2010, Outlook-tiedosto.
- Poliisilaki (493/1995). Finlex ®, elektroninen tietokanta. Haettu 1.6.2011 osoitteesta: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1995/19950493>
- PPeV 2011. Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuustutkimuksen kyselytutkimusaineisto. SAV. Tampere: Poliisiammattikorkeakoulu.
- PPeV 2012. Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuustutkimuksen kyselytutkimusaineisto. SAV. Tampere: Poliisiammattikorkeakoulu.

KIRJALLISUUS

- Baumol, W.J. 1967. Macroeconomics of unbalanced growth: The anatomy of urban crisis. *The American Economic Review* 57 (3), 415–426.
- Baumol, W.J. 2012 with contributions by David de Ferranti, Monte Malach, Ariel Pablos-Méndez, Hilary Tabish, and Lilian Gomory Wu. *The cost disease. Why computers get cheaper and health care doesn't*. New Haven & London: Yale University Press.
- Baumol, W.J., Blackman, S.A.B. & Wolff, E.N. 1985. Unbalanced growth revisited: Asymptotic stagnancy and new evidence. *The American Economic Review* 75 (4), 806–817.
- Baumol, W.J. & Bowen, W.G. 1965/1997. On the performing arts: The anatomy of their economic problems. In R. Towse (ed.) 1997. *Baumol's cost disease: The arts and other victims*. Cheltenham: Elgar.
- Baumol, W.J. & Bowen, W.G. 1966. *Performing arts – the economic dilemma. A study of problems common to theater, opera, music and dance*. First published in 1966, the M.I.T. paperback edition in August 1968. Cambridge, MA: The M.I.T. Press.
- Buker, H. & Wiecko, F. 2007. Are causes of police stress global? Testing the effects of common stressors on the Turkish National Police. *Policing: An International Journal of Police Strategies and Management* 30 (2), 291–309.

- Carter, N., Klein, R. & Day, P. 1993. How organisations measure success? The use of performance indicators in government. London: Routledge.
- Gillet, N., Huart, I., Colombat, P. & Fouquereau, E. 2013. Perceived organizational support, motivation, and engagement among police officers. *Professional Psychology: Research and Practice* 44 (1), 46–55.
- Hakanen, J. 2004. Työuupumuksesta työn imuun: työhyvinvointitutkimuksen ytimessä ja reuna-alueilla. Työ ja ihminen. Tutkimusraportti 27. Helsinki: Työterveyslaitos.
- Henderson-Stewart, D. 1990. Performance measurement and review in local government. In M. Cave, M. Kogan & R. Smith (eds.), *Output and performance measurement in government. The State of the Art*. London: Jessica Kingsley Publishers, 106–123.
- Huotari, V. & Vuorensyrjä, M. (toim.) 2011. Henkilöstön työhyvinvointi, johtaminen ja organisaatioilmasto. Poliisin henkilöstöbarometri kehittämisen välineenä. Poliisiammattikorkeakoulun tutkimuksia 41. Tampere.
- Immonen, S. 2007. Perusta poliisiuralle. Poliisin perustutkinnon arviointi ja kehittämis ehdotukset. Poliisikoulun julkaisuja. Raportit 6. Tampere.
- Kivinen, O., Lehtonen, K. & Vismanen, A. 1984. Lähi- ja perushoitajan työ: Tutkimus apuhoidattajan ammattiin kuuluvista tehtävistä. Turun yliopisto, sosiologisia tutkimuksia 111.
- Kivinen, O., Lehtonen, K. & Vismanen, A. 1985. Sairaanhoidattajan työ: Tutkimus sairaanhoidattajien, erikoissairaanhoidattajien ja apuhoidattajien ammatteihin kuuluvista tehtävistä. Turun yliopisto, sosiologisia tutkimuksia 112.
- KKA, 2012. Poliisiammattikorkeakoulun laadunvarmistusjärjestelmän auditointi. Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisuja 2/2012. Helsinki.
- Koivisto, J. & Silvola, T. 2000. Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuus. Raportti 1. Tampere: Poliisikoulu.
- Koivisto, J. & Tuohi, R. 2006. Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuus. Julkaisematon käsikirjoitus. Tampere: Poliisikoulu.
- Kop, N., Euwema, M. & Schaufeli, W. 1999. Burnout, job stress and violent behaviour among Dutch police officers. *Work & Stress* 13 (4), 326–340.
- Krippendorff, K. 1985. Content analysis. An introduction to its methodology. Beverly Hills: Sage.
- Luoma, M. 2006. Poliisin perustutkinnon liikenteen opetuksen työelämäväestävyys ja sen kehittäminen. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto. Johtamistieteiden laitos.
- Montén, S. 1981. Mihin ammatillisen koulutuksen jälkeen? Turun ja Porin läänin ammatillisista oppilaitoksista valmistuneiden uratutkimus. Linjaselosteet. Turun työvoimapiirin julkaisuja 2/1981.

- Oberfield, Z. 2012. Motivation, change, and stability: Findings from an urban police department. *American Review of Public Administration*. Online First Version of Record Oct 10, 2012. DOI: 10.1177/0275074012461297.
- OSCE 2008. Guidebook on democratic policing by the Senior Police Adviser to the OSCE Secretary General. Second edition. Organization for Security and Co-Operation in Europe, Vienna.
- Poliisiammattikorkeakoulu 2011. Pedagoginen strategia 2011–2016. Haettu 29.4.2013 osoitteesta: http://intra3.polamk.fi/kasikirja/liite/pedagoginen_strategia/
- Poliisin koulutusstrategia 2007–2014. Poliisin ylijohdon julkaisuja 7/2007. Helsinki: Sisäasiainministeriö.
- Poliisin perustutkintokoulutuksen opinto-opas ja opetussuunnitelma 2012–2013. Tampere: Poliisiammattikorkeakoulu.
- Pollitt, C. & Mul, R. 1999. Criteria. In C. Pollitt, X. Girre, J. Lonsdale, R. Mul, H. Summa & M. Waerness. Performance or compliance? Performance audit and public management in five countries. Oxford University Press, 79–104.
- Pollitt, C. & Summa, H. 1999. Performance audit and public management reform. In C. Pollitt, X. Girre, J. Lonsdale, R. Mul, H. Summa & M. Waerness. Performance or compliance? Performance audit and public management in five countries. Oxford University Press 1–10.
- Rajamäki, E. 2005. Poliisin perustutkinnon työelämävastaavuus rikostutkinnassa. Pro gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto, Johtamistieteiden laitos.
- van Reenen, P. 1999. The “unpayable” police. *Policing: An International Journal of Police Strategies & Management* 22 (2), 133–151.
- Suominen, P. & Vuorensyrjä, M. 2011. Työyhteisön toimivuuden mekanismeista. Teoksessa V. Huotari & M. Vuorensyrjä (toim.) Henkilöstön työhyvinvointi, johtaminen ja organisaatioilmasto, Poliisin henkilöstöbarometri kehittämisen välineenä. Poliisiammattikorkeakoulun tutkimuksia 41. Tampere.
- Thomas, K.W. 2002. Intrinsic motivation at work. Building energy & commitment. San Francisco: Berrett-Koehler Publishers.
- Valto, H. 1998. Riittävätkö eväät? Poliisikoulutuksen vaikuttavuus. Kehittämistehtävä. Moniste. Tampere: Poliisikoulu.
- Virta, S. & Raivola, R. 1994. Pureeko koulutus? Poliisikoulutuksen vaikuttavuus. Poliisiosaston julkaisu 1/1994. Helsinki: Sisäasiainministeriö.
- VM 2005. Tulosohjauksen käsikirja. Valtiovarainministeriön julkaisuja 2/2005. Helsinki.

- Vuorensyrjä, M. 1998. Julkisen hyödyke- ja palvelutarjonnan arviointi. Lisensiaatintutkimus. Tampereen yliopisto.
- Vuorensyrjä, M. 2006. Lähihoitajat 2015. Teoksessa M. Vuorensyrjä, M. Borgman, T. Kemppainen, M. Mäntysaari & A. Pohjola. Sosiaalialan osaajat 2015. Sosiaalialan osaamis-, työvoima- ja koulutustarpeiden ennakointihanke (SOTENNA): loppuraportti. Sosiaalityön julkaisusarja 4 [Opetusministeriö, Euroopan sosiaalirahasto, Sosiaali- ja terveysministeriö, Suomen Kuntaliitto]. Jyväskylän yliopisto, 90–156.
- Vuorensyrjä, M. 2011. Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuus. Vuonna 2009 kursseilta P126–P129 valmistuneiden poliisien ja heidän lähiesimiestensä arviot poliisikoulutuksen tuottamista valmiuksista ja osaamisesta. Poliisiammattikorkeakoulun raportteja 96. Tampere.
- Vuorensyrjä, M. 2013a. Efficiency analysis with a view to productivity improvements. A Review of DEA Applications in Law Enforcement. Nordic Police Research Seminar 2012, Conference report, forthcoming.
- Vuorensyrjä, M. 2013b. Work and labor in slow-progressive sectors of the economy. *Nordic Journal of Working Life Studies* 3 (1), 95–121.
- White, M.D., Cooper, J.A., Saunders, J. & Raganella, A.J. 2010. Motivations for becoming a police officer: Re-assessing officer attitudes and job satisfaction after six years on the street. *Journal of Criminal Justice* 38, 520–530.
- Wu, Y., Sun, I.Y. & Cretacci, M.A. 2009. A study of cadets' motivation to become police officers in China. *International Journal of Police Science and Management* 11 (3), 377–392.
- Zifcak, S. 1994. New managerialism. Administrative reform in Whitehall and Canberra. Buckingham: Open University Press.

LIITTEET

Liite 1. Kyselylomake

Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuuskysely

Hyvä poliisin perustutkintokoulutuksesta valmistunut,

Tämä kysely lähetetään poliisin perustutkintokoulutuksesta valmistuneelle henkilölle 1–2 vuotta valmistumisen jälkeen. Kyselyn tuloksia käytetään poliisikoulutuksen arviointiin ja kehittämiseen sekä Poliisiammattikorkeakoulun laadunvarmistukseen. Tavoitteenamme on, että poliisikoulutuksen sisällöt ja laatu vastaavat poliisin ammatin vaatimuksia mahdollisimman hyvin.

Toivomme, että vastaat tähän kyselyyn. Sinulla on tuoretta tietoa sekä poliisikoulutuksesta että poliisityön osaamisvaatimuksista. Kuulut niihin, jotka parhaiten pystyvät arvioimaan poliisikoulutusta.

Vastauksiasi tullaan käsittelemään täysin luottamuksellisesti, eikä vastauksia voida tunnistaa vastausten analysoinnin tai raportoinnin perusteella.

Lomakkeen palauttaminen oheisessa vastauskuoressa on sinulle ilmaista.

Voit vastata viikkojen 42, 43 ja 44 aikana (15.10.2012–4.11.2012).

Kyselyyn liittyvissä asioissa voit ottaa yhteyttä ylikomisario Jarmo Koivisto (050 551 0830) tai erikoissuunnittelija Matti Vuorensyrjään (040 561 2267), molemmat Poliisiammattikorkeakoulusta.

Kiitos jo etukäteen!

1. TAUSTATIEDOT

1.1. Miltä kurssilta valmistuit poliisiksi?

- G13
- G14
- G15
- P131
- P133
- P135
- P137
- P139
- P141

1.2. Sukupuoli

- Mies
- Nainen

1.3. Syntymävuosi _____

1.4. Mikä muu peruskoulutus tai tutkinto sinulla on poliisikoulutuksen lisäksi (valitse ylin tutkinto)?

- Ylioppilastutkinto
- Toisen asteen ammatillinen tutkinto
- Opistoasteen tutkinto
- Ammattikorkeakoulututkinto
- Ylempi ammattikorkeakoulututkinto
- Alempi korkeakoulututkinto/kandidaatti
- Ylempi korkeakoulututkinto/maisteri
- Tutkijakoulutus (lisensiaatti tai tohtori)

1.5. Kuinka paljon sinulla on poliisihallinnon työkokemusta poliisin perustutkinnosta valmistumisen jälkeen? Ilmoita aika kokonaisina kuukausina (kk): _____

1.6. Mille tehtäväalueelle nykyinen työsi pääasiassa sijoittuu?

- Valvonta- ja hälytystehtävät
- Rikostorjunta/ lyhytkestoinen rikostutkinta
- Rikostorjunta/ pitkäkestoinen rikostutkinta
- Liikennevalvonta
- Muu tehtäväalue poliisihallinnossa
- En tällä hetkellä työskentele poliisihallinnossa

1.7. Arvioi, kuinka paljon olet tehnyt seuraavia tehtäviä poliisin perustutkinnon jälkeen (ilmoita aika kuukausina):

Valvonta- ja hälytystehtävät (kk) _____
Rikostorjunta (kk) _____
Liikennevalvonta (kk) _____
Muu (kk) _____

2. MIKSI HAKEUDUIT AIKANAAN POLIISIKOULUTUKSEEN JA POLIISIN AMMATTIIN?

2.1. Seuraavassa pyydämme sinua pohtimaan niitä syitä, joiden vuoksi päätit aikanaan hakeutua poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin. Kuinka tärkeitä seuraavat asiat sinulle tässä suhteessa olivat?

- 1 = Ei lainkaan tärkeä
- 2 = Ei kovinkaan tärkeä
- 3 = Jonkin verran tärkeä
- 4 = Melko tärkeä
- 5 = Erittäin tärkeä

	1	2	3	4	5
Halu auttaa muita ihmisiä	☐	☐	☐	☐	☐
Sosiaalinen työ, kansalaisten keskuudessa toimiminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kohtuullisen varma toimeentulo / palkka	☐	☐	☐	☐	☐
Vaihteleva, monipuolinen työ, ”ei ole kahta samanlaista päivää”	☐	☐	☐	☐	☐
Liikkuva työ, joka ei ole sidottu toimistoon tai muuhun työpaikkaan	☐	☐	☐	☐	☐
Ammatin toiminnallisuus ja jännitys	☐	☐	☐	☐	☐

Ammatin käytännönläheisyys	☐	☐	☐	☐	☐
Hyvät kouluttautumismahdollisuudet jatkossa	☐	☐	☐	☐	☐
Monipuoliset mahdollisuudet eri tehtäviin poliisiorganisaation sisällä	☐	☐	☐	☐	☐
Minua kiinnostivat erityisesti rikostutkinta ja rikosten selvittäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Minua kiinnostivat erityisesti kenttätoiminta, hälytys- ja valvontatehtävät	☐	☐	☐	☐	☐
Oikeastaan vain ajauduin poliisikoulutukseen, minulla ei alun perin ollut vahvaa motivaatiota poliisin ammattiin	☐	☐	☐	☐	☐
Poliisin ammatti on yhteiskunnallisesti arvokas ja arvostettu	☐	☐	☐	☐	☐
Kohtuullisen hyvät mahdollisuudet työllistyä / työllisyys	☐	☐	☐	☐	☐
Opintososiaaliset edut opiskeluaikana (majoitus, ruoka jne. opiskeluaikana)	☐	☐	☐	☐	☐
Kutsumus, olen jo pitkään tiennyt, että tämä on se ammatti, johon haluan	☐	☐	☐	☐	☐

Jokin muu syy, mikä? _____

2.2. Hakeutuisitko uudestaan poliisikoulutukseen ja poliisin ammattiin, jos saisit tehdä ammatinvalintasi nykyisten tietojesi ja elämäkokemuksesi perusteella?

- Kyllä
 Ei

Miksi? Voit halutessasi kuvata keskeiset syyt tässä omin sanoin:

---

3. TYÖURA JA ELÄMÄ KOULUTUKSEN JÄLKEEN

3.1. Mitä sinulle tapahtui heti sen jälkeen, kun olit valmistunut poliisikoulutuksesta?

- Pääsin poliisikoulutustani vastaavaan työhön (työ poliisihallinnossa)
- Pääsin turvallisuusalan työhön poliisihallinnon ulkopuolelle
- Pääsin muuhun palkkatyöhön
- Ryhdyin yrittäjäksi
- Jäin työttömäksi*
- Siirryin opiskelemaan (jatko-opintoihin, muihin opintoihin)
- Siirryin työelämän ulkopuolelle muista syistä (vanhempainloma tms.)
- Muu työmarkkina-asema

* Työttömyysjakso kesti (ilmoita kokonaisina kuukausina): _____

3.2. Mitä teet tällä hetkellä?

- Olen poliisikoulutustani vastaavassa työssä (työ poliisihallinnossa)**
- Olen turvallisuusalan työssä poliisihallinnon ulkopuolella
- Olen muussa palkkatyössä
- Toimin yrittäjänä
- Olen työttömänä
- Opiskelen
- Olen työelämän ulkopuolella muista syistä (vanhempainloma tms.)
- Muu työmarkkina-asema

**Missä yksikössä (Poliisilaitos / poliisin valtakunnallinen yksikkö)?

---

4. POLIISIKOULUTUKSEN ANTAMAT AMMATILLISET VALMIUDET JA OSAAMINEN

4.1 Henkilökohtaiset valmiudet

Seuraavaksi pyydämme sinua arvioimaan henkilökohtaisia valmiuksiasi poliisina. Kuinka hyvin seuraavat väittämät sopivat sinuun ja omaan toimintaasi? Oletko väittämiin nähden eri mieltä vai samaa mieltä?

1 = Täysin eri mieltä, osa-alue on minulle kehittämiskohde

2 = Eri mieltä

3 = En eri enkä samaa mieltä

4 = Samaa mieltä

5 = Täysin samaa mieltä, osa-alue on erityinen vahvuuteni

A Käyttäytyminen ja stressinhallinta

	1	2	3	4	5
Kestän työn psyykkistä painetta	☐	☐	☐	☐	☐
Hallitsen käyttäytymistäni ja reaktioitani myös kiireessä ja hankalissa tilanteissa	☐	☐	☐	☐	☐
Fyysinen kuntoni vastaa työn vaatimuksia	☐	☐	☐	☐	☐
Tunnistan omat heikkouteni ja haluan oppia kokemuksistani	☐	☐	☐	☐	☐
Pystyn keskustelemaan myös hankalista asioista (esim. vaaratilanteiden purku)	☐	☐	☐	☐	☐

B Tiimityöskentely

	1	2	3	4	5
Osaan ja haluan työskennellä ryhmässä	☐	☐	☐	☐	☐
Otan luontevasti vastaan neuvoja ja ohjeita	☐	☐	☐	☐	☐
Kuuntelen muita ryhmän jäseniä ja otan heidät huomioon omassa toiminnassani	☐	☐	☐	☐	☐

4.2. Poliisin yleisosaaminen

Kuinka hyvin seuraavat väittämät sopivat sinuun ja omaan toimintaasi? Oletko väittämiin nähden eri mieltä vai samaa mieltä?

1 = Täysin eri mieltä, osa-alue on minulle kehittämiskohde

2 = Eri mieltä

3 = En eri enkä samaa mieltä

4 = Samaa mieltä

5 = Täysin samaa mieltä, osa-alue on erityinen vahvuuteni

	1	2	3	4	5
Kykenen kantamaan tehtävieni edellyttämän vastuun, myös esim. partionjohtajana	☐	☐	☐	☐	☐
Osaan hyödyntää tiedonhakua ja eri tietolähteitä monipuolisesti työssäni	☐	☐	☐	☐	☐
Palvelen asiakkaita ystävällisesti ja tasapuolisesti	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunikoin sujuvasti englantia puhuvien asiakkaiden kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Kommunikoin sujuvasti ruotsia puhuvien asiakkaiden kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Edistan toiminnallani sovinnollisuutta	☐	☐	☐	☐	☐
Ongelmanratkaisutaitoni ovat riittävät työtehtäviini nähden	☐	☐	☐	☐	☐
Kuljetan poliisiautoa esimerkiksi turvallisesti	☐	☐	☐	☐	☐
Käytän voimakeinoja vähimmän haitan periaatteen mukaisesti	☐	☐	☐	☐	☐
Tunnen kenttäjohtajärjestelmän ja toimin sen mukaisesti	☐	☐	☐	☐	☐
Hallitsen tilastollisen rikosanalyysin ja analyysitoiminnan perusteet	☐	☐	☐	☐	☐
Tiedän ulkomaalaisvalvonnan perusasiat	☐	☐	☐	☐	☐
Kirjoitan hyvää suomen kieltä, esim. raportoinnissa	☐	☐	☐	☐	☐
Osaan käyttää suppeaa tutkintaa	☐	☐	☐	☐	☐
Osaan käyttää rangaistusvaatimusmenettelyä	☐	☐	☐	☐	☐
Käytän poliisivaltuuksia tarkoituksenmukaisesti	☐	☐	☐	☐	☐
Osaan perustella toimivaltuuksien käytön	☐	☐	☐	☐	☐
Ymmärrän kulttuurieroja ja kykenen yhteistyöhön kulttuuriltaan erilaisten henkilöiden kanssa	☐	☐	☐	☐	☐
Hallitsen työturvallisuusasiat ja hyvät työturvallisuuskäytännöt	☐	☐	☐	☐	☐

4.3. Poliisikoulutuksen työelämävastaavuus: kenttätoiminta

Seuraavaksi pyydämme sinua arvioimaan poliisikoulutusta poliisin ammatin osaamisvaatimusten näkökulmasta.

Kun vertaat saamaasi poliisikoulutusta poliisin ammatin osaamisvaatimuksiin, kuinka hyvät ammatilliset valmiudet poliisikoulutus sinulle käsityksesi mukaan antoi seuraavilla eri osa-alueilla:

1 = Välttävät, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen heikoimpiin

2 = Tyydyttävät

3 = Hyvät

4 = Kiitettävät

5 = Erinomaiset, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen parhaimpiin

	1	2	3	4	5
Ensimmäisen partion periaate	☐	☐	☐	☐	☐
Kiinniottilanteet	☐	☐	☐	☐	☐
Pahoinpitelyt	☐	☐	☐	☐	☐
Varkaudet	☐	☐	☐	☐	☐
Teknisten laitteiden käyttäminen (Virve, Poke, alkometri, ym.)	☐	☐	☐	☐	☐
Rangaistusvaatimusten täyttäminen ja tiedoksiantaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Liikenneonnettomuustilanteiden hallinta	☐	☐	☐	☐	☐
Rattijuopumustilanteet	☐	☐	☐	☐	☐
Päihtyneiden kohtelu	☐	☐	☐	☐	☐
Aggressiivisen asiakkaan käsittely	☐	☐	☐	☐	☐
Rikosten ja häiriöiden estäminen ennalta	☐	☐	☐	☐	☐
Kotihälytykset	☐	☐	☐	☐	☐
Poliisitaktiikan soveltaminen operatiivisissa tehtävissä	☐	☐	☐	☐	☐
Voimankäyttöä koskevien säädösten tunteminen	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutuksen tuottama motivaatio valvonta- ja hälytystehtäviin	☐	☐	☐	☐	☐

4.4. Poliisikoulutuksen työelämävastaavuus: liikennevalvonta

Kun vertaat saamaasi poliisikoulutusta poliisin ammatin osaamisvaatimuksiin, kuinka hyvät ammatilliset valmiudet poliisikoulutus sinulle käsityksesi mukaan antoi seuraavilla eri osa-alueilla:

1 = Välttävät, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen heikoimpiin

2 = Tyydyttävät

3 = Hyvät

4 = Kiitettävät

5 = Erinomaiset, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen parhaimpiin

	1	2	3	4	5
Toimivaltuudet liikenteen valvonnassa	☐	☐	☐	☐	☐
Poliisiajoneuvon erioikeuksien hallitseminen (esim. hälytysajo)	☐	☐	☐	☐	☐
Nopeusvalvonta	☐	☐	☐	☐	☐
Turvalaitteiden käytön valvonta (turvavyö, kypärä)	☐	☐	☐	☐	☐
Tarkastettavan ajoneuvon turvallinen pysäyttäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kuljettajien ajokunnon valvonta, etenkin seulontalaitteet ja tarkkuusalkometri	☐	☐	☐	☐	☐
Liikenteeseen liittyvien asiakirjojen tarkastaminen (ajoluvat, rekisteröintitodistukset, ym.)	☐	☐	☐	☐	☐
Ajoneuvojen varusteiden, kunnan ja rakenteen tarkastaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Ajoneuvon kuormauksen ja ajoneuvoyhdistelmien tarkastaminen (kevyet yhdistelmät)	☐	☐	☐	☐	☐
Liikennevalvonnassa käytettävien lomakkeiden täyttäminen (RV, rikesakko, valvontailmoitus ym.)	☐	☐	☐	☐	☐
Rangaistusasteikon soveltaminen liikenne rikoksissa (huomautus, RS, RV, myös liukuman käyttö ja R-ilmoitus)	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutuksen tuottama motivaatio liikennevalvontatehtäviin	☐	☐	☐	☐	☐

4.5. Poliisikoulutuksen työelämävastaavuus: **tutkinta**

Kun vertaat saamaasi poliisikoulutusta poliisin ammatin osaamisvaatimuksiin, kuinka hyvät ammatilliset valmiudet poliisikoulutus sinulle käsityksesi mukaan antoi seuraavilla eri osa-alueilla:

1 = Välttävät, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen heikoimpiin

2 = Tyydyttävät

3 = Hyvät

4 = Kiitettävät

5 = Erinomaiset, kyseinen osa-alue kuului koko poliisikoulutuksen parhaimpiin

	1	2	3	4	5
Pakkokeinojen käyttäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kuulustelut	☐	☐	☐	☐	☐
Tutkinnan päättäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Patjailmoitusten kirjaaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Tapahtumapaikan tekninen tutkinta	☐	☐	☐	☐	☐
Rikoksen tunnusmerkistön tunnistaminen eri rikoksissa	☐	☐	☐	☐	☐
Esitutkintapöytäkirjan laatiminen	☐	☐	☐	☐	☐
Henkilörekisteröinti	☐	☐	☐	☐	☐
Teknisen näytön hyödyntäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Kuolemansyyn selvittäminen	☐	☐	☐	☐	☐
Rikosprosessin kulku	☐	☐	☐	☐	☐
Todistelun kokonaisuuden hallinta rikostutkinnassa	☐	☐	☐	☐	☐
Siviilioikeuden peruskäsitteiden tunteminen	☐	☐	☐	☐	☐
Poliisin käytössä olevien tietojärjestelmien käyttö (Patja, ATJ, LTJ, Tunt, PoliTrip)	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutuksen tuottama motivaatio rikostutkinnan tehtäviin	☐	☐	☐	☐	☐

5. POLIISIKOULUTUKSEN KEHITTÄMISKOHTEET

5.1. Mitkä olivat niitä poliisikoulutuksen osaamisalueita, joilta sait mielestäsi parhaat valmiudet poliisiin ammattiin?

5.2. Minkä osaamisalueiden koulutuksesta et saanut mielestäsi riittäviä valmiuksia poliisiin ammattiin? Millä osaamisalueilla poliisikoulutuksessa olisi eniten kehittämistä?

---

6. AMMATILLINEN TULEVAISUUS

6.1. Jos arvioit tulevaa ammattiuraasi, niin mikä seuraavista on oman arviosi mukaan todennäköisin pitkän tähtäyksen vaihtoehto omalla urallasi? Tulen toimimaan...

- Poliisin ammatissa miehistötehtävissä
- Poliisin ammatissa alipäällystötehtävissä
- Poliisin ammatissa päällystötehtävissä
- Poliisin ammatissa muissa tehtävissä (asiantuntijatehtävät tms.)
- Turvallisuusalan tehtävissä poliisihallinnon ulkopuolella
- Vaihdan alaa kokonaan, en jatka turvallisuusalan tehtävissä*

*Jos vaihdat alaa kokonaan, niin mistä syystä?

6.2. Jos jatkat poliisihallinnon palveluksessa, niin mitkä tehtäväalueet sinua erityisesti kiinnostavat poliisissa? Mainitse tärkeysjärjestyksessä kolme tärkeintä

1 = kiinnostaa eniten

2 = kiinnostaa toiseksi eniten

3 = kiinnostaa kolmanneksi eniten

- Lyhytkestoinen rikostutkinta
- Tekninen rikostutkinta
- Talousrikostutkinta
- Huumerikostutkinta
- Väkivaltarikostutkinta
- Tiedustelu- ja tarkkailutehtävät
- Valvonta- ja hälytystehtävät
- Liikennevalvonta
- Koirapoliisitoiminta
- Lähipoliisitoiminta/koulupoliisitoiminta/muu ennalta estävä toiminta
- Nettipoliisitoiminta
- Ulkomaalaisvalvonta
- Pidätettyjen ja säilöön otettujen vartiointi
- Lupahallinto
- Sisäinen hallinto ja tukitehtävät (esim. henkilöstö- ja taloushallinto)
- Asiantuntijatehtävät
- Poliisin kansainväliset tehtävät
- Poliisikouluttajan tehtävät (Polamk)
- Muut tehtävät, mitkä? _____

7. AVOIN PALAUTE

Mitä haluat edellisen lisäksi sanoa joko poliisikoulutuksesta tai tästä kyselytutkimuksesta?

KIITOS VASTAUKSISTASI!

Liite 2. Frågeformulär

Enkät om genomslagskraften av grundutbildningen för polis

Du som avlagt grundexamen för polis,

denna enkät har skickats till dig för att du blev klar med grundutbildningen för polis, för 1–2 år sedan. Resultaten från enkäten används för att utvärdera och utveckla polisutbildningen samt för Polisyrkeshögskolans kvalitetssäkring. Vårt mål är att polisutbildningens innehåll och kvalitet, så bra som möjligt, svarar mot kraven som ställs på polisyrket.

Vi hoppas att du tar dig tid att svara på enkäten. Du har en aktuell inblick i både polisutbildningen och kompetenskraven på polisarbetet. Du hör till dem som är bäst lämpade att utvärdera polisutbildningen.

Dina svar behandlas helt konfidentiellt och svaren kommer att analyseras och rapporteras så att du som individ inte kan identifieras.

Frågeformuläret kan skickas tillbaka gratis genom att använda det bifogade svarskuvertet.

Du kan svara under veckorna 42, 43, och 44 (15.10.2012–4.11.2012).

Har du frågor om enkäten kan du kontakta överkommissarie Jarmo Koivisto (050 551 0830) eller specialplanerare Matti Vuorensyrjä (040 561 2267) vid Polisyrkeshögskolan.

Tack på förhand!

1. BAKGRUNDSINFORMATION

1.1. Vilken grundkurs har du gått?

- G13
- G14
- G15
- P131
- P133
- P135
- P137
- P139
- P141

1.2. Kön

- Man
- Kvinna

1.3. Födelseår _____

1.4. Vilken annan grundutbildning eller examen har du utöver polisutbildningen (välj den högsta)?

- Studentexamen
- Yrkesexamen på andra stadiet
- Examen på institutnivå
- Yrkehögskoleexamen
- Högre yrkehögskoleexamen
- Lägre högskoleexamen/kandidat
- Högre högskoleexamen/magister
- Forskarutbildning (licentiat eller doktor)

1.5. Hur mycket arbetserfarenhet har du från polisförvaltningen efter avlagd grundexamen för polis? Ange sammanlagd tid i månader:: _____

1.6. Till vilket uppgiftsområde hör ditt nuvarande arbete i huvudsak?

- Övervaknings- och utryckningsuppgifter
- Brottsbekämpning/kortvarig brottsundersökning
- Brottsbekämpning/långvarig brottsundersökning
- Trafikövervakning
- Annat uppgiftsområde inom polisförvaltning
- Jag arbetar inte inom polisförvaltningen just nu

1.7. Bedöm hur mycket du arbetat med följande uppgifter efter avlagd grundexamen för polis (i månader):

Övervaknings- och utryckningsuppgifter _____
Brottsbekämpning _____
Trafikövervakning _____
Annan _____

2. VARFÖR SÖKTE DU DIG TILL POLISUTBILDNINGEN OCH POLISYRKET?

2.1. Härnäst ber vi dig fundera över orsakerna till varför du beslöt dig för att söka dig till polisutbildningen och polisycket. Hur viktiga var följande omständigheter för dig i detta avseende?

- 1 = Inte viktigt alls
- 2 = Inte särskilt viktigt
- 3 = Litet viktigt
- 4 = Ganska viktigt
- 5 = Mycket viktigt

	1	2	3	4	5
Viljan att hjälpa andra människor	☐	☐	☐	☐	☐
Ett socialt arbete, att få arbeta bland medborgarna	☐	☐	☐	☐	☐
En rimligt trygg inkomst	☐	☐	☐	☐	☐
Ett varierande och mångsidigt arbete, ”den ena dagen är inte den andra lik”	☐	☐	☐	☐	☐
Ett rörligt arbete där man inte är bunden till ett kontor eller en arbetsplats	☐	☐	☐	☐	☐
Arbetets aktiva och spännande natur	☐	☐	☐	☐	☐
Arbetets praktiska natur	☐	☐	☐	☐	☐

Goda möjligheter till vidareutbildning	☐	☐	☐	☐	☐
Mångsidiga möjligheter att arbeta med olika uppgifter inom polisförvaltningen	☐	☐	☐	☐	☐
Jag var särskilt intresserad av brottsundersökning och av att utreda brott	☐	☐	☐	☐	☐
Jag var särskilt intresserad av fältverksamhet, utrycknings- och övervakningsuppgifter	☐	☐	☐	☐	☐
I själva verket halkade jag bara in på polisutbildningen, från början hade jag ingen stark motivation till att bli polis	☐	☐	☐	☐	☐
Polisycket respekteras och värdesätts i samhället	☐	☐	☐	☐	☐
Rimligt goda möjligheter att få arbete	☐	☐	☐	☐	☐
De studiesociala förmånerna under studietiden (kost och logi etc.)	☐	☐	☐	☐	☐
Det var ett kall. Jag har redan länge känt att det här är yrket för mig	☐	☐	☐	☐	☐

Annan orsak, vilken? _____

2.2. Med tanke på vad du vet idag och din livserfarenhet, skulle du söka dig till polisutbildningen och polisycket igen om du fick göra om ditt yrkesval?

- Ja
- Nej

Varför? Beskriv om du vill de viktigaste skälen med egna ord:

---

3. ARBETSKARRIÄR OCH LIVET EFTER UTBILDNINGEN

3.1. Vad gjorde du genast efter att du avlagt grundexamen för polis?

- Jag fick ett jobb som motsvarade min polisutbildning (jobb inom polisförvaltningen)
- Jag fick ett jobb inom säkerhetsbranschen utanför polisförvaltningen
- Jag fick annat lönearbete
- Jag blev företagare
- Jag blev arbetslös*
- Jag fortsatte studera (fortsatta studier, andra studier)
- Jag hamnade utanför arbetslivet av andra orsaker (föräldraledighet etc.)
- Annan ställning på arbetsmarknaden

* Jag var arbetslös (ange hela månader): _____

3.2. Vad gör du just nu?

- Jag har ett jobb som motsvarar min polisutbildning (jobb inom polisförvaltningen)**
- Jag jobbar inom säkerhetsbranschen utanför polisförvaltningen
- Jag utför annat lönearbete
- Jag har eget företag
- Jag är arbetslös
- Jag studerar
- Jag står utanför arbetslivet av andra orsaker (föräldraledighet etc.)
- Annan ställning på arbetsmarknaden

** Vid vilken enhet? _____

4. YRKESFÄRDIGHETER OCH KOMPETENS FRÅN POLISUTBILDNINGEN

4.1 Personliga färdigheter

Härnäst ber vi dig bedöma dina personliga färdigheter som polis. Hur bra stämmer följande påståenden in på dig och ditt agerande? Håller du med påståendena?

1 = Helt av annan åsikt. Detta är ett av mina utvecklingsområden

2 = Av annan åsikt

3 = Varken av annan eller samma åsikt

4 = Av samma åsikt

5 = Helt av samma åsikt. Detta är en av mina styrkor

A Uppförande och stresshantering

	1	2	3	4	5
Jag klarar av den psykiska belastningen som arbetet medför	☐	☐	☐	☐	☐
Jag har kontroll över mitt beteende och mina reaktioner även i hektiska och besvärliga situationer	☐	☐	☐	☐	☐
Min fysiska kondition motsvarar de krav arbetet ställer	☐	☐	☐	☐	☐
Jag känner till mina svagheter och vill lära mig av mina erfarenheter	☐	☐	☐	☐	☐
Jag kan även diskutera svåra frågor (t.ex. gå igenom en farlig situation)	☐	☐	☐	☐	☐

B Teamwork

	1	2	3	4	5
Jag både kan och vill arbeta i grupp	☐	☐	☐	☐	☐
Jag tar obesvärat emot råd och anvisningar	☐	☐	☐	☐	☐
Jag lyssnar på de andra i gruppen och tar hänsyn till dem i mitt agerande	☐	☐	☐	☐	☐

4.2. Polisens allmänna kunskaper

Hur bra stämmer följande påståenden in på dig och ditt agerande? Håller du med påståendena?

1 = Helt av annan åsikt. Detta är ett av mina utvecklingsområden

2 = Av annan åsikt

3 = Varken av annan eller samma åsikt

4 = Av samma åsikt

5 = Helt av samma åsikt. Detta är en av mina styrkor

	1	2	3	4	5
Jag kan axla det ansvar mina uppgifter kräver, även som t.ex. patrulledare	☐	☐	☐	☐	☐
Jag kan på ett mångsidigt sätt använda informationssökning och olika informationskällor i mitt arbete	☐	☐	☐	☐	☐
Jag betjänar kunderna vänligt och opartiskt	☐	☐	☐	☐	☐
Jag kommunicerar utan problem med kunder som pratar engelska	☐	☐	☐	☐	☐
Jag kommunicerar utan problem med kunder som pratar finska	☐	☐	☐	☐	☐
Jag främjar försonlighet genom mitt agerande	☐	☐	☐	☐	☐
Min förmåga vad gäller problemlösning räcker till med tanke på mina arbetsuppgifter	☐	☐	☐	☐	☐
Jag framför polisbil exemplariskt och säkert	☐	☐	☐	☐	☐
Jag använder maktmedel enligt principen att orsaka så lite skada som möjligt	☐	☐	☐	☐	☐
Jag känner till fältledningssystemet och agerar i enlighet med det	☐	☐	☐	☐	☐
Jag behärskar grunderna i statistisk kriminologi och analysarbete	☐	☐	☐	☐	☐
Jag känner till grunderna i övervakning av utlänningar	☐	☐	☐	☐	☐
Jag använder god svenska i skrift, t.ex. i rapporter	☐	☐	☐	☐	☐
Jag kan utföra summarisk förundersökning	☐	☐	☐	☐	☐
Jag kan använda strafforderförfarande	☐	☐	☐	☐	☐
Jag använder polisbefogenheterna ändamålsenligt	☐	☐	☐	☐	☐
Jag kan motivera bruket av befogenheter	☐	☐	☐	☐	☐
Jag förstår kulturella skillnader och kan samarbeta med personer från olika kulturer	☐	☐	☐	☐	☐
Jag behärskar arbetarskyddsaspekter och god arbetarskyddspraxis	☐	☐	☐	☐	☐

4.3. Polisutbildningens överensstämmelse med arbetslivet: **fältverksamhet**

Härnäst ber vi dig bedöma polisutbildningen utifrån kraven på kompetens som polisyret ställer.

När du jämför din polisutbildning med kompetenskraven som polisyret ställer, hur bra yrkesfärdigheter gav polisutbildningen dig enligt din uppfattning inom följande delområden:

- 1 = Försvarliga, detta delområde hörde till de svagaste inom hela polisutbildningen
- 2 = Nöjaktiga
- 3 = Goda
- 4 = Berömliga
- 5 = Utmärkta, detta delområde hörde till de starkaste inom hela polisutbildningen

	1	2	3	4	5
Principen om första patrull	☐	☐	☐	☐	☐
Gripande	☐	☐	☐	☐	☐
Misshandel	☐	☐	☐	☐	☐
Stölder	☐	☐	☐	☐	☐
Användning av teknisk apparatur (Virve, Poke, alkometer, osv.)	☐	☐	☐	☐	☐
Ifyllande och delgivning av strafforder	☐	☐	☐	☐	☐
Hantering av trafikolyckor	☐	☐	☐	☐	☐
Rattfylleri	☐	☐	☐	☐	☐
Behandling av berusade	☐	☐	☐	☐	☐
Hantering av aggressiv kund	☐	☐	☐	☐	☐
Förebyggande av brott och störningar	☐	☐	☐	☐	☐
Hemalarm	☐	☐	☐	☐	☐
Tillämpning av polistaktik i operativa uppdrag	☐	☐	☐	☐	☐
Kännedom om bestämmelserna om användning av maktmedel	☐	☐	☐	☐	☐
Motivation som utbildningen gett för övervaknings- och utryckningsuppgifter	☐	☐	☐	☐	☐

4.4. Polisutbildningens överensstämmelse med arbetslivet: **trafikövervakning**

När du jämför din polisutbildning med kompetenskraven som polisyrket ställer, hur bra yrkesfärdigheter gav polisutbildningen dig enligt din uppfattning inom följande delområden:

- 1 = Försvarliga, detta delområde hörde till de svagaste inom hela polisutbildningen
- 2 = Nöjaktiga
- 3 = Goda
- 4 = Berömliga
- 5 = Utmärkta, detta delområde hörde till de starkaste inom hela polisutbildninge

	1	2	3	4	5
Befogenheter vid trafikövervakning	☐	☐	☐	☐	☐
Kännedom om privilegier för polisfordon (t.ex. utryckningskörning)	☐	☐	☐	☐	☐
Hastighetsövervakning	☐	☐	☐	☐	☐
Övervakning av användning av säkerhetsanordningar (säkerhetsbälte, hjälm)	☐	☐	☐	☐	☐
Säkert stoppande av fordon som ska granskas	☐	☐	☐	☐	☐
Övervakning av förarens körskick, i synnerhet sällningsapparater och precisionsalkometer	☐	☐	☐	☐	☐
Granskning av trafikdokument (körtillstånd, registreringsbevis, osv.)	☐	☐	☐	☐	☐
Granskning av fordonsutrustning, fordonets skick och konstruktion	☐	☐	☐	☐	☐
Granskning av fordonets lastning och fordonskombinationer (lätta kombinationer)	☐	☐	☐	☐	☐
Ifyllande av blanketter som används inom trafikövervakningen (strafforder, ordningsbot, övervakningsanmälning osv.)	☐	☐	☐	☐	☐
Tillämpning av straffskalan vid trafikbrott (anmärkning, ordningsbot, strafforder, även användning av glidning och brottsanmälan)	☐	☐	☐	☐	☐
Motivation som utbildningen gett för trafikövervakningsuppgifter	☐	☐	☐	☐	☐

4.5. Polisutbildningens överensstämmelse med arbetslivet: **undersökning**

När du jämför din polisutbildning med kompetenskraven som polisyrket ställer, hur bra yrkesfärdigheter gav polisutbildningen dig enligt din uppfattning inom följande delområden:

1 = Försvarliga, detta delområde hörde till de svagaste inom hela polisutbildningen

2 = Nöjaktiga

3 = Goda

4 = Berömliga

5 = Utmärkta, detta delområde hörde till de starkaste inom hela polisutbildningen

	1	2	3	4	5
Användning av tvångsmedel	☐	☐	☐	☐	☐
Förhör	☐	☐	☐	☐	☐
Avslutande av undersökning	☐	☐	☐	☐	☐
Registrering av anmälan i Patja	☐	☐	☐	☐	☐
Teknisk undersökning av händelseplatsen	☐	☐	☐	☐	☐
Identifiering av brottsrekvisit vid olika brott	☐	☐	☐	☐	☐
Upprättande av förundersökningsprotokoll	☐	☐	☐	☐	☐
Registrering av personuppgifter	☐	☐	☐	☐	☐
Användning av tekniskt bevis	☐	☐	☐	☐	☐
Utredande av dödsorsak	☐	☐	☐	☐	☐
Straffprocessens gång	☐	☐	☐	☐	☐
Hantering av bevisföringen i dess helhet i brottsundersökningen	☐	☐	☐	☐	☐
Behärskande av grundbegreppen inom civilrätten	☐	☐	☐	☐	☐
Användning av polisens informationssystem (Patja, ATJ, LTJ, Tunt, PoliTrip)	☐	☐	☐	☐	☐
Motivation som utbildningen gett för brottsundersökningsuppgifter	☐	☐	☐	☐	☐

5. UTVECKLINGSOMRÅDEN INOM POLISUTBILDNINGEN

5.1. Vilka områden inom polisutbildningen anser du att gav dig bäst färdigheter inför polisyrket?

5.2. Vilka områden inom utbildningen anser du att inte gav dig tillräckliga färdigheter inför polisyrket? Vilka områden inom polisutbildningen är i störst behov av utveckling?

---

6. FRAMTIDEN INOM YRKET

6.1. När du bedömer din framtida yrkeskarriär, vilket av följande anser du vara ett sannolikt alternativ på lång sikt under din karriär? Jag kommer att arbeta...

- Inom polisyrket i manskapsuppgifter
- Inom polisyrket i underbefälsuppgifter
- Inom polisyrket i befälsuppgifter
- Inom polisyrket i andra uppgifter (sakkunniguppgifter, etc.)
- I säkerhetsbranschen i uppgifter utanför polisförvaltningen
- Utanför säkerhetsbranschen, jag byter bransch helt och hållet*

*Varför byter du bransch helt och hållet?

6.2. Om du fortsätter arbeta inom polisförvaltningen, vilka uppgiftsområden intresserar dig särskilt inom polisen? Nämn de tre viktigaste i prioriteringsordning

1 = mest intressant

2 = näst mest intressant

3 = tredje mest intressant

- Kortvarig brottsundersökning
- Teknisk brottsundersökning
- Utredning av ekonomiska brott
- Utredning av narkotikabrott
- Utredning av våldsbrott
- Underrättelse- och spaningsuppgifter
- Övervaknings- och utryckningsuppgifter
- Trafikövervakning
- Polishundsverksamhet
- Närpolisverksamhet/ skolpolisverksamhet/ annan förebyggande verksamhet
- Nätpolisverksamhet
- Övervakning av utlänningar
- Bevakning av anhållna och i förvar tagna personer
- Tillståndsförvaltning
- Internförvaltning och stöduppgifter (t.ex. personal- och ekonomiförvaltning)
- Sakkunniguppgifter
- Internationella polisuppgifter
- Uppgifter som polisutbildare
- Övriga uppgifter inom polisförvaltningen, vilka? _____

7. ÖPPEN RESPONS

Vad vill du ytterligare framföra om antingen polisutbildningen eller den här enkäten?

TACK FÖR DINA SVAR!

Poliisiammattikorkeakoulun tutkimuksia
(ISSN 1455-8262)

Vesa Huotari & Matti Vuorensyrjä: *Henkilöstön työhyvinvointi, johtaminen ja organisaatioilmasto. Poliisin henkilöstöbarometri kehittämisen välineenä.* 41/2011. 40,70 €.

Sanna-Mari Humppi & Noora Ellonen: *Lapsiin kohdistuva väkivalta ja hyväksikäyttö. Tapausten tunnistaminen, rikosprosessi ja viranomaisien yhteistyö.* 40/2010. 40,70 €

Mirkka Kreuz: *Terrorismin torjunta Suomessa.* 39/2010. 40,70 €

Arno Tanner & Laura Koivisto-Khazaal: *Maahanmuutto- ja ulkomaalaisviranomaiset mediassa. Näkyvyys, viestinnän laatu ja osallistuminen keskusteluun.* 38/2009. 23,10 €

Matti Vuorensyrjä: *Tulos- ja kehityskeskustelujen arviointi ja kehittäminen poliisihallinnossa.* 37/2009. 16,50 €

Petri Rainiala: *Tiedottajan käyttö poliisin tiedonhankintamenetelmänä.* 36/2009. 23,10 €

Erkki Hämäläinen: *Eurooppalaistuva lainvalvonta: Euroopan unionin järjestäytyneen rikollisuuden torjuntapolitiikan toteutuminen Suomessa.* 35/2009. 27, 50 €

Terhi Hakamo, Kirsi Jauhiainen, Anne Alvesalo & Erja Virta: *Talousrikokset rikosprosessissa.* 33/2009. 40,70 €

Outi Roivainen & Elina Ruuskanen: *Laki ja järjestys? Poliisien ja kaupunkilaisten näkemyksiä järjestyslaista sekä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden valvonnasta.* 32/2008. 23,10 €

Anna Vanhala: *Piiri pieni pyörii. Poliisipäälliköiden ammatti-identiteetti ja työelämäkerrat.* 31/2007. 16,50 €

Anna-Liisa Heusala, Anja Lohiniva & Antti Malmi: *Samalla puolella – eri puolilla rajaa. Rajaturvallisuuden edistäminen Suomen ja Venäjän viranomaisyhteistyönä.* 30/2008. 25,30 €

Poliisiammattikorkeakoulun raportteja
(ISSN 1797-5743)

- Terhi Kankaanranta & Vesa Muttilainen: *Talousrikostutkinta poliisissa vuonna 2011*. 105/2013. 16,50€
- Jenni Niemi & Iina Sahramäki: *Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2011*. 104/2012. 16,50 €
- Noora Ellonen: *Kurin alaiset – Lasten ja vanhempien välisten ristiriitojen ratkaiseminen perheissä*. 103/2012. 27,50 €
- Risto Honkonen & Vesa Muttilainen: *Poliisin toimintaympäristö. Poliisiammattikorkeakoulun katsaus 2012*. 102/2012. 23,10 €
- Tomi Lintonen, Sanna Rönkä, Elina Kotovirta & Anne Konu: *Huumeet Suomessa 2020 -ennakointitutkimus*. 101/2012. 16,50 €
- Anna Leppänen & Vesa Muttilainen: *Poliisin tietoon tullut korruptio-rikollisuus Suomessa 2007–2010*. 100/2012. 16,50 €
- Jouni Perttula: *Pirkanmaan turvallisuusklusteri? Esiselvitys hankkeen toteutettavuudesta*. 99/2012. 16,50 €
- Matti Vuorensyrjä: *Poliisihenkilöstön työkyky ja työssä jaksaminen*. 98/2012. 27,50 €
- Kristiina Haraholma: *Poliisin hallintorakenneuudistus*. 97/2011. 27,50 €
- Matti Vuorensyrjä: *Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuus*. 96/2011. 16,50 €.
- Jenni Niemi: *Poliisin tietoon tullut viharikollisuus Suomessa 2010*. 95/2011. 11,00 €
- Mika Susi & Niina Pekkala (toim.): *Terrorismin rahoitus*. 94/2011. 40,70 €
- Milla Lumio: *Hymyn takana – Thaimaalaiset maahanmuuttajat, viranomaiset ja kotoutuminen*. 93/2011. 16,50 €

**Poliisiammattikorkeakoulun oppikirjat
(ISSN 1455-8270)**

Noora Ellonen (toim.): *Rikostutkinta lapsiin kohdistuvissa väkivalta- ja seksuaalirikoksissa.* 20/2013. 23,10 €

Antti Laakso: *Poliisisanasto suomi–venäjä.* 19/2013. 23,10 €

Kimmo K. Kiiski: *Poliisin rooli kuolemansyyntutkinnassa.* 18/2009.
2. uudistettu painos. 23,10 €

Johan Boucht & Dan Frände; suom. Markus Wahlberg: *Suomen rikosoikeus.
Rikosoikeuden yleisten oppien perusteet.* 17/2008. 23,10 €

Reima Kukkonen: *Keinotekoisista varallisuusjärjestelyistä ulosotossa ja
velallisen rikoksissa.* 16/2007. 16,50 €

Risto Honkonen & Nora Senvall (toim.): *Poliisin johtamista kehittämässä.*
15/2007. 16,50 €

Janne Häyrynen & Tero Kurenmaa: *Arvopaperimarkkinarikokset.*
14/2006. 16,50 €

Anne Alvesalo & Ari-Matti Nuutila (toim.): *Rangaistava työn turvattomuus.*
13/2006. 11,00 €

**Poliisiammattikorkeakoulun katsauksia
(ISSN 2341-6394)**

Johanna Lätti: *Poliisiammattikorkeakoulu 2013 – Opiskelijabarometri.*
1/2013. Maksuton sähköinen julkaisu.

Kaikki Poliisiammattikorkeakoulun julkaisut löytyvät osoitteesta
www.polamk.fi/julkaisusarjat

Poliisiammattikorkeakoulu

Poliisin perustutkintokoulutuksen vaikuttavuusarviointi on osa Poliisiammattikorkeakoulun laadunvarmistusta. Siinä tutkitaan, saavuttaako poliisikoulutus keskeiset tavoitteensa. Työllistyvätkö valmistuneet poliisit koulutustaan vastaaviin tehtäviin? Kuinka hyviä heidän valmiutensa ja osaamisensa ovat eri osaamisalueilla: kenttätoiminnassa, liikennevalvonnassa ja rikostutkinnassa?

Arviointi perustuu vuonna 2012 toteutettuun kyselytutkimukseen, jonka kohteena olivat vuosina 2010 ja 2011 valmistuneet poliisit. Tutkimuksessa olivat ensimmäistä kertaa mukana oppilaitoksen ruotsinkielisiltä kursseilta valmistuneet.

Valmistuneiden poliisien työllisyystilanne heikentyi vuosien 2010 ja 2011 aikana, kun sitä verrataan edellisen kyselyn eli loppuvuoden 2009 tilanteeseen. Etenkin työn saaminen heti tutkinnon suorittamisen jälkeen on vaikeutunut ja työttömyysjaksot kestävät kauemmin. Kuitenkin pidemmän aikavälin seurannan perusteella näyttää siltä, että edelleen noin 85 % tai jopa 95 % valmistuneista työllistyy poliisiin.

Työllistymisvaikeuksista huolimatta poliisikoulutuksen saaneet arvostavat omaa tutkintoaan ja sen työelämävastavuutta. Noin 94 % vastanneista pitää omaa ammatillista tulevaisuuttaan poliisissa todennäköisenä. Valmistuneista 93 % myös hakeutuisi koulutukseen ja poliisin ammattiin, jos saisi tehdä valintansa uudelleen nykyisten tietojensa ja elämänkokemuksensa perusteella.

Vaikuttavuusarviointi antaa hyvän perustan poliisikoulutuksen työelämälähtöiselle kehittämiselle. Tuloksia voidaan käyttää sekä koulutuksen ja osaamisen tutkimuksessa että opetuksen kehittämisessä. Nyt toteutetun kyselyn havainnot antavat arvokkaan vertailukohdan myös tulevaisuuden arviointihankkeille, joissa tarkastellaan, kuinka hyvin poliisikoulutuksen vuonna 2014 toteutettava kokonaisuudistus onnistui.

ISBN 978-951-815-251-7

9 789518 152517